

**T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.'NİN
ETKİSİ: TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE AKSARAY'DA
BİR ARAŞTIRMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

RESUL KARAÜZÜM

**DANIŞMAN
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA YILMAZ İÇERLİ**

AKSARAY 2019

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.'NİN
ETKİSİ: TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE AKSARAY'DA
BİR ARAŞTIRMA

YÜSEK LİSANS TEZİ

RESUL KARAÜZÜM

DANIŞMAN
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MUSTAFA YILMAZ İÇERLİ

AKSARAY 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren
.....(.....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : RESUL

Soyadı : KARAÜZÜM

Bölümü : İŞLETME

İmza :

Teslim tarihi:

TEZİN

Türkçe Adı: KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.'NİN ETKİSİ: TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE AKSARAY'DA BİR ARAŞTIRMA

İngilizce Adı: THE IMPACT OF CREDIT GUARANTEE FUND ON SME FINANCE: A RESEARCH ON AGRICULTURE AND HUSBANDRY SECTOR IN AKSARAY

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: RESUL KARAÜZÜM

İmza: .....

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Enstitümüz 152201401 numaralı öğrencisi Resul KARAÜZÜM tarafından hazırlanan “Kobi’lerin Finansmanında Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin Etkisi: Tarım ve Hayvancılık Sektörü Üzerine Aksaray’da Bir Araştırma” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/ oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi M. Yılmaz İÇERLİ

İmza

(İşletme Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)

Üye: Doç. Dr. İsmail GÖKDENİZ

(İşletme Anabilim Dalı, Kırıkkale Üniversitesi)

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Ömer YAZAN

(İşletme Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 12/09/2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun ~~24/10/2019~~ Tarih ve ~~2019/43-3~~ sayılı karar ile onaylanmıştır.

Öğrenci
Resul Karaüzüm

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın tamamlanmasında desteklerini esirgemeyen ve gürüőme tekliflerimizi kabul eden Aksaray'daki iőletmelerimize, tez danıőmanım ve kıymetli hocam Sayın *Dr. M. Yılmaz İÇERLİ* ye, oğlum *Alper Tunga* ve kızım *Umay*'a teőekkürü bir borç bilirim.

Aksaray, 2019

Resul KARAÜZÜM

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Kobi'lerin Finansmanında Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Etkisi: Tarım ve Hayvancılık Sektörü Üzerine Aksaray'da Bir Araştırma

(Yüksek Lisans Tezi)

RESUL KARAÜZÜM

AKSARAY, 2019

ÖZET

Türkiye'de yapılan KOBİ'lerin tanımlamaları ile ilgili değişik kurumların farklı değerlendirmeleri bulunmaktadır. KOBİ'nin tanımı nicel ve nitel ölçülerle belirlenmektedir. KOBİ'ler hakkında daha öncesinde tamamlanmış pek çok araştırma bulunmaktadır.

Bu araştırmada KOBİ'lerin Finansmanında Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Etkisi hakkında genel bir bilgi birikimi oluşturduktan sonra tarım ve hayvancılık sektörü üzerine Aksaray'da bir araştırma yapmaya karar verilmiştir. Araştırma Aksaray'da merkezde bulunan tarım ve hayvancılık işi ile iştigal eden işletmelerin yöneticileri ile anket tekniği ile toplanan verilerin analiz edilmesi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, Aksaray'da faaliyet gösteren tarım ve hayvancılık sektöründeki KOBİ niteliğine haiz işletmelerin finansman kaynakları kullanımı hakkında bilgi edinilmiştir. Öte yandan bu işletmelerin finansman kaynaklarına ulaşmadaki sorunları incelenmiş ve Kredi Garanti Fonu'nun etkisi ile ilgili bulgular toplanmıştır. Elde edilen bulgular analiz edilerek ortaya çıkan sonuçlar çalışmamızın değerlendirme ve sonuç bölümünde yayınlanmıştır.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler : KOBİ, KREDİ GARANTİ FONU, FİNANSMAN, TARIM, HAYVANCILIK

Sayfa Adedi : 106

Danışman : Dr. M. Yılmaz İÇERLİ

AKSARAY UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES

**The Impact of Credit Guarantee Fund on SME Finance: A Research on
Agriculture and Husbandry Sector in Aksaray**

(M.A. Thesis)

RESUL KARAÜZÜM

AKSARAY, 2019

ABSTRACT

Turkey has a different assessment of the various agencies concerned with the definition of SMEs. The definition of SME is determined by quantitative and qualitative measures. There are many previous studies about SMEs.

In this research, after creating a general knowledge about the Impact of Credit Guarantee Fund in SMEs Finance, decided to conduct a research on agriculture and livestock sector in Aksaray. This research was carried out by analyzing the data collected with the survey technique with the managers of the enterprises operating in agriculture and animal husbandry business in the center of Aksaray.

As a result of this research, information has been obtained about the use of funding resources of SME in Aksaray agriculture and livestock sector. On the other hand, the problems of these enterprises in accessing financial resources were examined and the impact of the Credit Guarantee Fund were collected. The findings were analyzed and the results were published in the results of our study.

Science Code :

Key Words : SME, CREDIT GUARANTEE FUND, FINANCING,
AGRICULTURE, HUSBANDRY

Page Number : 106

Supervisor : Dr. M. Yılmaz İÇERLİ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELERİN (KOBİ'LERİN) GENEL TANIMI VE KREDİ GARANTİ SİSTEMİNDEKİ FİNANSMAN KAYNAKLARI...1	
1.1. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'LER).....	1
1.1.1. KOBİ Tanımlamasında Kullanılan Ölçütler	1
1.1.2. Nicel Ölçütler	2
1.1.3. Nitel Ölçütler	3
1.2. KOBİ Tanımı ve Özellikleri.....	4
1.2.1. Türkiye'de KOBİ Tanımları.....	4
1.2.2. AB'de KOBİ Tanımı	7
1.3. KOBİ'lerin Ekonomideki Yeri ve Önemi	7
1.3.1. Ekonomiye Canlılık Kazandırma İşlevi	8
1.3.2. İstihdam Yaratma İşlevi	8
1.3.3. Yenilikleri Teşvik Etme İşlevi	9
1.3.4. Bölgesel Kalkınma İşlevi	9
1.3.5. Rekabeti Koruma İşlevi.....	9
1.3.6. Sosyal Sınıfların Korunması İşlevi	10
1.3.7. Sermaye Oluşumu İşlevi	10
1.4. KOBİ'lerin Finansman Sorunlarına Neden Olan Faktörler	10
1.4.1. Öz Kaynak Yetersizliği	10

1.4.2. İşletme Sermayesi Yetersizliği	11
1.4.3. Kredi Temininde Yaşanan Sorunlar	11
1.4.4. Sermaye Piyasasından Kaynak Elde Etmede Yaşanan Sorunlar	13
1.4.5. Finansal Yönetimde Yetersizlik	14
1.4.6. Enflasyondan Kaynaklı Sorunlar	15
1.4.7. Mali Yapıdan Kaynaklı Sorunlar	15
1.5. KOBİ Finansman Kaynakları	16
1.5.1.Öz Kaynak Finansmanı	16
1.6. Yabancı Kaynak Finansmanı	17
1.6.1. Kamu Finansman Kaynakları	17
1.6.1.1. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)	18
1.6.1.2. Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Türk Eximbank)	20
1.6.1.3. Kredi Garanti Fonu	22
1.6.2. Alternatif Finansman Kaynakları	22
1.6.2.1. Banka Kredileri	22
1.6.2.2. Finansal Kiralama	25
İKİNCİ BÖLÜM	27
KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.	27
2.1. Kredi Garanti Programları	27
2.1.1. Kredi Garanti Programlarının Kuruluş Amaçları	28
2.2. Kredi Garanti Fonlarının Tarihi Süreci	28
2.3. Kredi Garanti Programlarının Faydaları	29
2.4. Kredi Garanti Fonu A.Ş. (Türkiye Uygulaması)	31
2.4.1. Kuruluş Amacı	32
2.4.2. Ortaklık Yapısı	33
2.4.3. Kefalet Çeşitleri	34
2.4.4. KGF Ürünleri ve Tahsis Koşulları	36
2.4.5. Faaliyet Göstergeleri	38
2.4.6. KOBİ'ler ve KGF'nin Kullanımı	47
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	48
KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.'NİN ETKİSİ: TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE AKSARAY'DA BİR ARAŞTIRMA	48
3.1. Araştırmanın Amacı	48

3.2. Araştırmanın Kapsamı.....	48
3.3. Veri Toplama Yöntemi.....	48
3.4. Araştırma Soruları.....	48
3.5. Verilerin Analizi.....	49
3.6. Bulgular	49
3.6.1. İşletmelere Ait Tanıtıcı Bilgiler.....	49
3.6.2. İşletmelerin Finansal Planlamalarına İlişkin Bulgular	53
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	75
Bulguların Değerlendirilmesi.....	75
Sonuç	79
Öneriler	82
KAYNAKÇA.....	83
EKLER.....	86
Ek 1.....	86
Ek 2.....	90

**KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.'NİN
ETKİSİ: TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE
AKSARAY'DA BİR ARAŞTIRMA**

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Ulusal KOBİ Tanımı.....	4
Tablo 2. KOSGEB KOBİ Tanımı	5
Tablo 3. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği KOBİ Tanımı	6
Tablo 4 TOSYÖV KOBİ Tanımı	6
Tablo 5. Türk Eximbank KOBİ Tanımı	6
Tablo 6. KOBİ Tanıtım Kıstasları.....	7
Tablo 7. TÜİK İş Kayıtlarına Göre Tarım Ormanlık ve Balıkçılık İşletme Sayıları	8
Tablo 8. KGF Ortaklık Yapısı Sermaye Miktarı.....	33
Tablo 9. KGF Şubelerinin Listesi	38
Tablo 10. Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu	389
Tablo 11. Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı.....	39
Tablo 12. Verilen Toplam Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı	40
Tablo 13. Verilen Toplam Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı	41
Tablo 14. Yıllar İtibariyle Öz Kaynak ile Verilen Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu.....	41
Tablo 15. Öz Kaynak ile Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı.....	42
Tablo 16. Öz Kaynak ile Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı.....	42
Tablo 17. Öz Kaynak ile Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı.....	43
Tablo 18. Hazine Kaynaklı Kefalet Taleplerinin Yıllar İtibariyle Karşılama Durumu	44
Tablo 19. Hazine Kaynaklı Verilen Kefaletlerin KOBİ- KOBİ Dışı Ayrımı.....	44
Tablo 20. Hazine Destekli Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı	45
Tablo 21. Hazine Destekli Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı	46
Tablo 22. Kaynaklara Göre Takibe İntikal ve Takip Riski Oranları.....	46
Tablo 23. İşletmelerin Faaliyet Gösterdikleri Alana İlişkin Bulgular.....	50
Tablo 24. İşletmelerin Hukuki Statülerine İlişkin Bulgular	50
Tablo 25. İşletmelerin Sahip Olduğu Çalışan Sayısına İlişkin Bulgular.....	50
Tablo 26. İşletmelerin Faaliyet Gösterdikleri Yıla İlişkin Bulgular	51
Tablo 27. İşletmelerin Sahip Olduğu Araziye İlişkin Bulgular	51
Tablo 28. İşletmelerin Sahip Olduğu Hayvan Sayısına İlişkin Bulgular	52
Tablo 29. İşletmelerin Ortalama Yıllık Satış Hasılatına İlişkin Bulgular	52
Tablo 30. İşletmelerin Faaliyet Gösterdikleri Bölgeye İlişkin Bulgular	53
Tablo 31. İşletmelerin Finans Yöneticisi Çalıştırma Durumlarına İlişkin Bulgular	53

Tablo 32. İşletmelerin Finansal Planlama Yapma Durumlarına İlişkin Bulgular.....	53
Tablo 33. İşletmelerin Finansal Planlama Yapamamalarının Sebeplerine İlişkin Bulgular.....	54
Tablo 34. İşletmelerin Finansal Planlama Vadelerine İlişkin Bulgular	55
Tablo 35. İşletmelerin Finansman Sorununun Hakkında Düşüncelerine İlişkin Bulgular	55
Tablo 36. Finansman Sorunlarının Sebeplerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	56
Tablo 37. İşletme Sermayesi Açığının İşletmenin Özelliklerine Göre İncelenmesi	57
Tablo 38. Öz Kaynak Yetersizliğinin İşletmenin Özelliklerine İncelenmesi.....	59
Tablo 39. Genel Ekonomik Sorunların İşletmenin Özelliklerine İncelenmesi	60
Tablo 40. Finansman Sorunlarının Çözümüne İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler	61
Tablo 41. Yeni Teşviklerin Çıkarılmasının İşletmenin Özelliklerine İncelenmesi.....	62
Tablo 42. Uzun Vadeli Düşük Faizli Kredi Kullanımı Artırılmasının İşletmenin Özelliklerine Göre İncelenmesi	64
Tablo 43. Finansman Kaynakları İçerisinde Öz Sermayenin Oranı.....	65
Tablo 44. Banka Kredisi Kullanımı	66
Tablo 45. Kullanılan Kredi Türünün Dağılımı.....	66
Tablo 46. Kullanılan Kredinin Kaynağına Göre Dağılımı.....	66
Tablo 47. Kullanılan Kredinin Para Birimine Göre Dağılımı.....	67
Tablo 48. Banka Kredisi Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar.....	67
Tablo 49. Banka Kredisi Dışında Yararlanılan Finansman Kaynakları	68
Tablo 50. Kredi Garanti Fonu Faaliyetlerine İlişkin Genel Bilgi Sahibi Olma	68
Tablo 51. Kredi Garanti Fonunun Banka Kredilerine Garanti Verdiğinin Bilinip Bilinmemesi İlgili Dağılım	69
Tablo 52. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Kredi Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Dağılım	69
Tablo 53. Kredi Garanti Fonu Başvuru Amaçlarına Yönelik Soruların Dağılımı	70
Tablo 54. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Başvuru Yapılan Kredi Türleri	71
Tablo 55. Kredi Garanti Fonu'ndan Sağlanan Kefalet Miktarı.....	71
Tablo 56. Tahsis Edilen Kefalet Miktarlarının Yeterli Gelip Gelmemesi ile İlgili Dağılım.....	72
Tablo 57. Tahsis Edilen Kefalet Vadesi.....	72
Tablo 58. Tahsis Edilen Kefalet Miktarı ile Finansman Sorununun Çözülme Düzeyi.....	72
Tablo 59. Kredi Garanti Fonu Kefaletiyle Kullanılan Kredi Sonrası Varlık Artışına Yönelik Dağılımı	73
Tablo 60. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Kullanılan Krediler Sonrası Çalışan Sayısının Artmasına Yönelik İfadeler.....	73
Tablo 61. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Kullanılan Krediler Sonrası Satışların Artmasına Yönelik İfadeler	74
Tablo 62. Temin Edilen Kredilerde Geri Ödeme Sorunlarına Yönelik Dağılım	74
Tablo 63. Kredi Garanti Fonuna Yeniden Başvurmaya İlişkin Dağılım.....	74

KISALTMALAR LİSTESİ

KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükte İşletme
YİB	Yıllık İş Birimi
AB	Avrupa Birliği
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
KGF	Kredi Garanti Fonu
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırmalar Kurumu
TTGV	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
AYB	Avrupa Yatırım Bankası
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
TÖSYÖV	Türkiye Küçük ve Orta ölçekli işletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
PGS	Portföy Garanti Sistemi
TTGV	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
EIF	Avrupa Yatırım Bankası
AR-GE	Araştırma Geliştirme
AKT.	Aktaran
E.T.	Erişim Tarihi
MEKSA	Meslek Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELERİN (KOBİ'LERİN) GENEL TANIMI VE KREDİ GARANTİ SİSTEMİNDEKİ FİNANSMAN KAYNAKLARI

1.1. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'LER)

Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemiz ekonomisinde de önemli bir yere sahiptir. Ülkemizin hemen her bölgesinde sosyal ve ekonomik olarak gelişiminin, istihdamın ve mal ve hizmet üretiminin artırılmasının temel kaynaklarından biridir. Alanında uzmanlaşmış, az sayıda çalışan olan ve hızlı kararlar alabilen KOBİ'ler, büyük işletmelere de yan sanayi üretimleri de yapmaktadırlar (Türköz, 2008:3).

Küçük bir esnaf organizasyonu, zanaatkâr bir kişinin işletmesi ya da belirli ölçütler içerisinde kalan her türlü tüzel ve/veya gerçek kişilikler küçük ve orta büyüklükteki işletmeler olarak adlandırılmaktadır. Bununla birlikte bu tanımlamalar, işletmelerin geliştirilmesi ve desteklenmesi ile ilgili büyük kolaylıklar sağlamaktadır (Akgemci, 2001:7).

KOBİ'ler ülkemizde çok eski bir tarihe sahip olup, Ahilik veya Lonca gibi organizasyonlardan gelmektedir. Ülkemizin aynı zamanda bir tarım ülkesi olması yanı sıra üretilen tarımsal ürünlerin işlenmesi, nihai ürün haline getirilmesi ve pazarlanması noktasında KOBİ'ler çok etkin rol oynamışlardır. KOBİ'ler dünyada meydana gelen ekonomik gelişmelere göre temel mal ve hizmet üretim işletmeleri olmuşlardır (Toprak, 2004: 1-9).

1.1.1. KOBİ Tanımlamasında Kullanılan Ölçütler

Uluslararası standartlarda bir KOBİ tanımlanmasında belirli ölçütler bulunmakta ve bu ölçütler, genelde değerlendirildikleri ülke ekonomilerinin özelliklerine göre değişiklik

gösterebilmektedir. Standart bir KOBİ tanımı yapılmasında, genel olarak tüm kaynakların kullandığı nicel ve nitel ölçüler bulunmaktadır (Karayılmazlar, v.d. 2007:156).

1.1.2. Nicel Ölçütler

İşletmelerin KOBİ sınıfına dâhil olup olmadığının anlaşılması için, faaliyetiyle ilgili rakamsal ölçütler belirlenmiştir. Rakamsal ölçütlerin belirlenmesi ve değerlendirilmesinin nitel ölçütlere göre daha basit ve anlaşılır olarak kabul görmektedir. Buna göre KOBİ'lerin tanımlanmasında genellikle kullanılan nicel ölçütleri şu şekilde sıralanabilir (Tekin, 2009:71)

a) Çalışan Sayısı: Dünyada KOBİ'lerin tanımlanmasında genel olarak kullanılmakta olan çalışan sayısı ölçütü, diğer nicel ölçütler olan net satış tutarları ve bilanço büyüklükleri gibi değerlerle beraber kullanılmaktadır (Dinçer, 2015:28)

b) Makine Sayısı: KOBİ'lerin tanımında genel olarak değerlendirilen bu ölçüt, işletmenin üretim kapasitesinin belirlenmesinde dikkate alınmaktadır (Moray, 2010:18).

c) Kullanılabilir Alan ve Hacim: İşletmelerin faaliyetleri için kullandıkları alanların ve bu alanların hacimleri işletmenin ölçek büyüklüğünün ortaya çıkarılmasında yararlanılan özelliklerden biri olabilmektedir. Tarıma uygun tarlaların alanları, kullanılan ticari depoların hacimleri gibi kapasiteler örnek olarak verilebilir (Yüce, 2007:5).

d) İşletmenin Üretim Kapasitesi: Bu ölçüt işletmenin ölçek büyüklüğünü göstermekle birlikte reel anlamda üretim miktarını kanıtlamasa nicel ölçüt olarak değerlendirilmektedir (Dinçer, 2015:85).

e) Sabit Varlıkların Değeri: işletmenin envanterinde kayıtlı olan sabit varlıklarının değeri de bir ölçüt olarak değerlendirilmektedir. Burada önemli olan reel olarak bu sabit varlığa sahip olup olmadığının bilinmesidir (Moray, 2010:18).

f) Makine Parkı Değeri: İşletmelerin çalışma alanları için sahip oldukları makine teçhizatlarının değeri de bir ölçüt olarak görülmektedir (Dinçer, 2015:86).

g) Satış Hasılatı: İşletmelerin bir takvim yılı boyunca yapmış oldukları satışların miktarı da değerlendirme kapsamına alınmaktadır. Burada önemli olan, eğer işletmenin faaliyet gösterdiği ekonomide enflasyonist bir ortam var ise satış tutarlarının enflasyondan arındırılarak gerçek tutarların ortaya çıkarılması hususudur (Dinçer, 2015:35-36).

h) Pazar Payı: Bu ölçüt işletmenin toplam satış tutarının, toplam sektör pazarı içindeki payını göstermektedir. Bu ölçüt işletmenin ölçek büyüklüğünden farklı olarak faaliyet gösterdiği pazardaki hâkimiyetini ve gücünü yansıtmaktadır. Başka bir ifade ile pazarda rekabet halindeki işletme sayısı arttıkça, işletmelerin ölçek büyüklüğünün azalacağı düşüncesi ortaya çıkmaktadır (Yüce, 2007:6).

i) Bilanço Büyüklüğü: Gerek Avrupa Birliği (AB)'nde gerekse de Türkiye'de yapılan resmi KOBİ tanımında işletmenin bilanço büyüklüğü de yer almaktadır. Bilanço büyüklüğü, nicel bir ölçüt olarak, işletmenin potansiyel büyüklüğünün bir göstergesi olarak kabul görmektedir (Dinçer, 2015:42).

1.1.3. Nitel Ölçütler

KOBİ'lerin tanımlanmasında kullanılan ölçütlerden nitel olan değerlendirmeleri şu şekilde sıralamak mümkündür (Müftüoğlu ve Durukan, 2004:18):

- Girişimcinin işletmede aynı zamanda bir çalışan olması,
- Risk ve getiri sorumluluğu tamamen girişimcinin üzerinde olması,
- Girişimcinin adının işletmesiyle özdeş olarak görülmesi,
- İşletme sahipliği, girişimcilik ve kilit yöneticiliğin tek bir kişinin üzerinde olması,
- Fonksiyonel iş paylaşımı ve alanında uzmanlaşma derecesi,
- Finansal bilgi ve yönetim alanında eksiklikler olması,
- Yönetim şeklinin uygulanmasında geleneksel sorunların ortaya çıkması veya profesyonel yönetici olmaması,
- Yönetimin ve mülkiyetin bağımlılık boyutlarının ölçüsü,
- İşletme sahibinin mesleğine saygısı ve mesleki alanında yeterlilik derecesi,
- Aile bireylerinin veya akrabalık ilişkisi olanların işletmede hangi düzeyde çalıştıkları ve katkıları,
- İşveren ve işçi arasındaki ilişkinin derecesi ve niteliği,
- Sermaye piyasası kaynaklarının bilinirliği ve bu kaynaklara ulaşılabilirlik derecesidir.

1.2. KOBİ Tanımı ve Özellikleri

Ekonomiyi oluşturan işletmelerin büyük bölümünü oluşturan KOBİ'lerin tanımı üzerinde tam olarak bir mutabakat sağlanamamış olup değişik kurum ve kuruluşların farklı özelliklerle yapmış oldukları sınıflandırmalar bulunmaktadır. Bu sınıflandırmalar KOBİ'lerin kuruluş yerlerine ve zamanlarına, piyasalarda oluşan ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre farklılık arz edebilmektedir (Yonar Ö., 2008).

1.2.1. Türkiye'de KOBİ Tanımları

Türkiye'de yapılan KOBİ'lerin tanımlamaları ile ilgili değişik kurumların farklı değerlendirmeleri bulunmaktadır.

24 Haziran 2018 tarihli ve 30458 sayılı Resmi Gazete 'de "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" yayımlanmıştır. Yönetmelik değişikliği ile "250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 125 milyon Türk Lirasını aşmayan ve mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimler veya girişimler", KOBİ olarak tanımlanmıştır. Ölçeklere göre ulusal KOBİ tanımı kıstasları ise Tablo 1 'de yer almaktadır.

Tablo 1. Ulusal KOBİ Tanımı

Ölçek	Çalışan Sayısı	Yıllık Ciro (TL)	Yıllık Bilanço (TL)
Mikro İşletme	<10	ve ≤ 1 Milyon	veya ≤ 3 Milyon
Küçük İşletme	10-49	ve ≤ 8 Milyon	veya ≤ 25 Milyon
Orta Büyüklükteki İşletme	20-249	ve ≤ 40 Milyon	veya ≤ 125 Milyon

Kaynak: 24 Haziran 2018 tarihli ve 30458 sayılı Resmi Gazete (e.t. 01.08.2019)

30.04.2018 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararıyla yayımlanan "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin" 2. maddesinde şöyle tanımlanmaktadır:

Küçük ve orta büyüklükte işletme (KOBİ): "250 kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri yüz yirmi beş milyon Türk Lirasını aşmayan ve bu yönetmelikte mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimleri veya girişimleri,"

Mali bilanço: “Bir işletmenin belirli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren mali tabloyu,”

Net satış hasılatı: “Bir işletmenin brüt satışlarından satış iskontoları ve iadeleri ile diğer indirimlerin düşülmesi sonucu bulunan tutarı”,

Yıllık iş birimi (YİB): “Bir yıl boyunca tam zamanlı olarak işletmede veya işletme adına çalışan bir kişiyi,” ifade etmektedir.

KOBİ’lerin KOSGEB’e göre tanımı Tablo 2’de gösterilmektedir. Buna göre tanımlamalar şu şekilde yapılmıştır:

a) Mikro işletme: “On kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri bir milyon Türk Lirası’nı aşmayan işletmeler.”

b) Küçük işletme: “Elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri sekiz milyon Türk Lirasını aşmayan işletmeler.”

c) Orta büyüklükteki işletme: “İki yüz elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 125 milyon Türk Lirası’nı aşmayan işletmeler.”

Tablo 2. KOSGEB KOBİ Tanımı

Ölçek	Çalışan Sayısı	Net Hasılat
Mikro İşletme	1-10	≤ 3 Milyon TL
Küçük İşletme	1-50	≤ 25 Milyon TL
Orta Büyüklükteki İşletme	1-250	≤ 125 Milyon TL

Kaynak: KOSGEB (e.t. 01.08.2019)

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından yapılan KOBİ tanımı aşağıdaki Tablo 3’te gösterilmektedir.

Tablo 3. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği KOBİ Tanımı

Kriter	Mikro Ölçekli	Küçük Ölçekli	Orta Ölçekli
	KOBİ	KOBİ	KOBİ
Çalışan Personel Sayısı	< 10	< 50	< 250
Yıllık Net Satış Hasılatı	≤ 3 Milyon TL	≤ 25 Milyon TL	≤ 125 Milyon TL
Yıllık Mali Bilanço Toplamı	≤ 3 Milyon TL	≤ 25 Milyon TL	≤ 125 Milyon TL

Kaynak: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (e.t. 01.08.2019)

24.06.2018 tarih ve 30458 sayılı Resmi Gazete ‘de yayımlanarak yürürlüğe giren, “Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Tanımı, Nitelikleri ve Sınıflandırılması Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile KOBİ tanımı revize edilmiştir.

Bu tanıma göre, KOBİ’ler tablodaki gibi sınıflandırılmaktadır.

Tablo 4. TOSYÖV KOBİ Tanımı

Ölçek	Çalışan Sayısı
Çok Küçük	1-5 Kişi
Küçük	5-100 Kişi
Orta	100-200 Kişi

Kaynak: Yalçın, 2006:10.

Türk Eximbank’a göre, “Bir veya birden çok gerçek veya tüzel kişiye ait olup, ihraç bağlantılı mal üreten imalatçı, imalatçı – ihracatçı özelliğine sahip”, “İşyerinde 1-250 arası çalışanı olan”, “Yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosu 125 Milyon TL’yi aşmayan”, işletmeler KOBİ olarak kabul edilir.

Tablo 5. Türk Eximbank KOBİ Tanımı

Ölçek	Çalışan Sayısı	Net Satışlar / Mali Bilanço
KOBİ	1-250	< 125 Milyon TL

Kaynak: Türk Eximbank (e.t. 01.08.2019)

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde değişik kurumların değişik ölçülerle KOBİ tanımları yaptıkları görülmektedir. Ancak Türkiye’de ortak bir KOBİ tanımı yapılması, KOBİ’lere yönelik uygulamaların daha etkin kullanılabilmesi istenmektedir. Kurumlara göre değişik uygulamalar işletmelerin farklı kurumlardan hizmet talep ettiklerinde farklı uygulamalar ile

karşılaşmalarına yol açmaktadır. Herhangi bir kurumdan KOBİ olarak hizmet alabilen bir işletme başka bir kurum tarafından KOBİ tanımı içerisinde değerlendirilememektedir.

1.2.2. AB’de KOBİ Tanımı

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan ve 20 Mayıs 2003 tarihli AB Resmi Gazetesi’nde yayımlanan tavsiye kararı uyarınca 2005 yılından bu yana kullanılan AB KOBİ tanımı kıstasları ise Tablo 6’de yer almaktadır.

Tablo 6. KOBİ Tanıtım Kıstasları

Ölçek	Çalışan Sayısı (Kişi)		Yıllık Toplam Satış Hasılatı (EUR)		Yıllık Bilanço Büyüklüğü (EUR)
Mikro İşletme	<10	ve	≤ 2 Milyon	veya	≤ 2 Milyon
Küçük İşletme	10-49	ve	≤ 10 Milyon	veya	≤ 10 Milyon
Orta Büyüklükteki İşletme	20-249	ve	≤ 50 Milyon	veya	≤ 43 Milyon

Kaynak: Avrupa Komisyonu (e.t. 01.08.2019)

AB’de tek bir KOBİ tanımı görülmektedir. Ülkemizde ise ortak bir KOBİ tanımlaması henüz yapılamamıştır. Ancak KOBİ tanımında ortak bir görüş birliğine varılması Türkiye’nin AB üyeliği sürecinde istenen çalışmalardan biri olmuştur.

1.3. KOBİ’lerin Ekonomideki Yeri ve Önemi

Büyük ölçekli işletmelerin dünya ekonomisindeki yerinin daha önemli olduğu, küçük ölçekli işletmelere göre daha avantajlı bir duruma sahip olsa da küçük ölçekli işletmelerin daha iyi organize olan ekonomik birimler olduğu düşünülmektedir. Büyük işletmeler markalaşma, finansman sorunlarının çözümü, profesyonel yönetim anlayışı ve karlılık açısından önemli olarak görülmektedir. Ancak büyük işletmelerin ürettiği mal ve hizmetleri ürettirdikleri işletmeler genel olarak küçük işletmeler olmaktadır. Küçük işletmelerin, pratik çözümler üretme, yönetici girişimci modeliyle hızlı karar alma, üretilen ürün ve hizmet alanında spesifik olan uzmanlaşma ve uygun maliyetlendirme alanlarındaki avantajları KOBİ’lerin önemini artırmaktadır. Bunun yanında KOBİ’lere verilen önem ve öncelik büyük işletmelerin önemini azaltmayacaktır. Büyük işletmelerin endüstriyel ürün ve hizmet tedarikçisi olarak KOBİ’lerin geliştirilmesi büyük işletmeler için de yaşamsal öneme sahiptir. Bu tespitler, her iki işletme türünün de ekonomide birlikte yaşamalarını zorunlu hale getirmektedir (İraz, 2005: 226).

TÜİK İş Kayıtlarına Göre “Girişim Sayıları Çalışması sonuçları, 2013 yılında Türkiye’de 3.529.541 girişimin faaliyette bulunduğunu göstermiştir.2013 yılı verilerine göre tüm girişimlerin ölçek ve sektör bazında dağılımı Tablo 7’te yer almaktadır. Buna göre Türkiye’de toplam işletmelerin %99,9’unu KOBİ’ler oluşturmaktadır. KOBİ’lerin % 9’u da tarım işletmelerinden oluşmaktadır.”

(TÜİK, İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları 2013; Yıllık Avrupa KOBİ’leri Raporu 2013/2014)

Tablo 7. TÜİK İş Kayıtlarına Göre Tarım Ormancılık ve Balıkçılık İşletme Sayıları

Sektör	Çalışan Sayısına Göre Girişim Sayısı				
	0 - 9	10 - 49	50 - 249	0,249	>250
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	28 619	1537	211	30 367	22

Kaynak: TÜİK, İş Kayıtlarına Göre Girişim Sayıları 2013; Yıllık Avrupa KOBİ’leri Raporu 2013/2014

1.3.1. Ekonomiye Canlılık Kazandırma İşlevi

Ülke ekonomisinin yaklaşık % 99 ‘unu oluşturan KOBİ’ler ekonomik canlılığın temeli olarak kabul edilmektedir. KOBİ’ler hem nihai mal ve hizmet üretiminde hem de ara mal üretimlerinde ekonomi için ayrıca bir dinamizm kaynağı olmaktadır. Sağlıklı ekonomilerde başarı koşullarından birisi de sürekli değişim ve yenilenmedir. KOBİ’ler daha iyi organize olabildikleri varsayımı işle bakıldığında ekonomideki başarının temel taşlarından en önemlisi olarak görülmektedir. Büyük ölçekli işletmelerin aksine tüm ülke çapında yaygın ve sayıca fazla olan KOBİ’ler ekonomiye ve üretime katkıda sürekli ön plana çıkmaktadırlar. Ölçeklendirme hususundaki başarıları kısıtlı imkanlarına rağmen KOBİ’leri yüksek önemde işletmeler yapmaktadır. Büyük ölçekli işletmelere göre piyasada gelişen ani değişimlere hızla uyum sağlayabilme özellikleri ise hem zaman, hem kalite hem de maliyet açısından KOBİ’leri daha başarılı kılmaktadır (Çatal, 2007:341-341).

1.3.2. İstihdam Yaratma İşlevi

KOBİ’lerin, özellikle ekonomik daralma dönemlerinde oluşan yüksek işsizliğin telafi edilmesi ve istihdam yaratılması hususlarında etkili rol oynadıkları görülmektedir. Ekonomik kriz koşullarında büyük işletmelerin boşalttıkları ve çekildikleri Pazar alanlarına yönelmeleri ise KOBİ’lerin ürettikleri mal ve hizmet alanlarında Pazar paylarını artırma ve istihdama katkı sağlama olanaklarını artırmışlardır. KOBİ’lerin yeni iş imkânları yaratmaları, yeniliklere ve piyasa koşullarına hızla uyum sağlayabilmeleri neticesinde

kalifiye iş gören yetiştirmede ve rekabetçi ortamın korunmasında önemli katkıları olmaktadır. Arıca KOBİ'lerin ülke ekonomisinde yaygın bir şekilde dağılmış olmaları, mal ve hizmet üretiminde hammaddeye yakın konumları ile büyük işletmelere göre maliyet avantajına da sahip olmalarının önünü açmaktadır. Bunun yanı sıra KOBİ'ler, yerel halkın istihdama katılımını artırarak iş göçünü engellediği gibi hem gelir dağılımı tabana yaymakta hem de ülkenin demografik yapısının korunmasında kilit rol oynamaktadır (Hudayberdiyev, 2007: 12-13).

1.3.3. Yenilikleri Teşvik Etme İşlevi

KOBİ'ler esnek ve yeniliklere hızlı uyum sağlama özellikleriyle mevcut ve yeni yatırım araçları ile büyük ölçekli işletmelere göre yeni mal ve hizmet üretiminde rekabet avantajını koruyabilmekte ve ekonomik olarak da başarılı sonuçlar alabilmektedirler. KOBİ'ler gerektiğinde yeni mal ve hizmet üretmek, gerektiğinde yeni pazarlara girebilmek ve talepte meydana gelen değişimleri hızla yeni yatırımları ile takip edebilmektedirler. Stratejilerini bu şekilde kurabilmiş KOBİ'ler faaliyet alanlarında ve yeni girecekleri pazarlarda başarılı olabilmektedirler (Hudayberdiyev, 2007: 12-13).

1.3.4. Bölgesel Kalkınma İşlevi

KOBİ'ler bölgesel ve yerel düzeyde işgücüne katılımı teşvik etmelerinden dolayı, gelir dağılımını tabana yayabilmekte ve ekonomik olarak bölgesel ve yerel farklılıkların gelişmişlik düzeylerini olumlu etkilemektedir. Özellikle hammadde kaynaklarına yakın kurulmaları büyük işletmelere göre en büyük avantajlarından birisidir. Bu özelliklerinden dolayı KOBİ'ler ekonomik gelişmeye sundukları katkı ile sosyo- kültürel ve demografik yapının korunmasına katkı sağlamaktadır. Kırsal kalkınmayı ve iş gücü göçünü de engelleyen KOBİ'ler, bölgesel ve yerel düzeyde ekonomik ivme için çok önemli bir fonksiyon haline gelmiştir (Moray, 2010:27).

1.3.5. Rekabeti Koruma İşlevi

Serbest piyasa ekonomisinin olmazsa olmaz şartlarının en önemlisi rekabetin korunmasıdır. KOBİ'lerin bu önemli işlevi yaygın olmaları ve ekonominin büyük çoğunluğunu temsil etmeleri dolayısıyla yerine getirmektedirler. Eğer KOBİ'ler olmazsa piyasada rekabet sağlanamayacak ve rekabet koşulları büyük oranda ortadan kalkacaktır. Bunun için de KOBİ'lerin desteklenmesi, önlerindeki bir takım engellerin ortadan kaldırılması

gerekmektedir. Ekonominin dinamizminin ortadan kalkmaması için KOBİ'lere ihtiyaç devam etmektedir (Yüce, 2007: 25-26).

1.3.6. Sosyal Sınıfların Korunması İşlevi

Sosyal dışlanma olmaması, sosyal içermenin sağlanması için KOBİ'lerin etkin bir rol oynaması önemlidir. Özellikle gelişmiş ülkelerde işsizliğin, eğitimin ve gelir adaletinin sağlanması sosyal sınıfların korunmasını sağlamıştır. KOBİ'lerin istihdam yaratma yoluyla ekonomik hayata katılması ve sosyal yaşamı sağlaması sosyal sınıfların oluşması ve orta sınıfın korunması sağlanmaktadır. Kişilerin gelirleri dikkate alınarak sınıflandığı toplumlarda orta sınıfın güçlü olması, o toplumun ekonomik ve sosyal açıdan dengeli ve güçlü olmasını sağlayacaktır (Özdemir, v.d. 2007: 70-71).

1.3.7. Sermaye Oluşumu İşlevi

KOBİ'ler, küçük ölçekli işletmeler olduğundan büyük ölçekli işletmelere göre daha az sermaye ile kurulabilmektedirler. Hane halkının kayıt dışı tasarrufları da böylece işletme sermayeleri ile piyasaya katkı sağlamaya başlayabilir. Dolayısıyla KOBİ'lerin sermayeleri genel olarak fon piyasasına kaynak arzı yaratmaktadır (Moray, 2010: 27-28).

1.4. KOBİ'lerin Finansman Sorunlarına Neden Olan Faktörler

KOBİ'lerin finansman sorunlarına neden olan çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bunların bazıları işletmeye özgü sorunlar olabileceği gibi bazıları da dış kaynaklı sorunlar olabilmektedir. Buna göre KOBİ'lerin finansman sorunu yaşamalarının temel bazı nedenleri aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir (Dağıdır, 2007:61).

1.4.1. Öz Kaynak Yetersizliği

KOBİ'lerde genel olarak yabancı kaynaklar kullanılarak finansman yerine öz kaynaklar kullanılarak finansman ihtiyaçlarını karşılama eğilimleri olduğu görülmektedir. Fakat birçok işletmenin de kısıtlı kaynaklarla faaliyet gösterdikleri bilinmektedir. Bundan dolayı faaliyetine başlayan KOBİ'lerin daha sonra finansman ihtiyacı ile bunu sağlama hususunda yeterli bilgiye sahip olunmadığından sorun yaşadıkları tespit edilmektedir (Moray, 2010:98).

Finansman sorunun yaşayan işletmelerin gerek bilgi ve finansal yönetim eksiğinden gerekse de tercihlerinden kaynaklı olarak öncelikle öz kaynakla finansman yoluna gittikleri görülmektedir. Özellikle ekonomik dalgalanmaların yaşandığı ve mali piyasanın resesyona girdiği dönemlerde işletme kaynaklarında azalmalar görmek mümkündür. Bunlara ilaveten fiyatlar genel düzeylerindeki artış ile sermaye maliyetlerinin de yükselmesi işletmelerin öz

kaynaklarının aşırı değer kaybetmesine neden olabilmektedir. Bu dönemlerde yaşanan alacak tahsili sorunları da işletmeleri nakit sıkıntısıyla karşı karşıya getirmektedir. Tüm bunlar ise devamında maliyet enflasyonu ve kapasite kullanım açıklarıyla sonuçlanabilmektedir (Koyuncu, 2010:17).

1.4.2. İşletme Sermayesi Yetersizliği

Bir işletmenin faaliyetine başlaması ve faaliyetini devam ettirebilmesi için kullandığı, kısa vadede nakde dönüşebilir değerlerinin toplamına işletme sermayesi denilmektedir (Aydın, v.d. 2004:113)

Özellikle de öz kaynak ağırlıklı faaliyete başlayan işletmelerde bu hususun önemi vurgulanmaktadır.

İşletmelerin bilançolarının varlık bölümünde bulunan dönen varlık kalemlerinin daha titiz yönetilmesi işletmenin sürekliliği açısından kritik düzeyde önem taşımaktadır. İşletmeler eğer bu varlık kalemlerini enflasyonist ortamlarda öz kaynaklarıyla finanse ederler ise KOBİ'ler nakit, alacak tahsilinde yaşanan sorunlar ve artan stok maliyetleri ile daha fazla kaynağa ihtiyaç duyacaklardır. Yabancı kaynaklara da ulaşmakta güçlük çekilir ise işletme sermayesi açığı ortaya çıkacak ve işletme sermayesi finansmanı sorunu yaşanacaktır (Çelik ve Akgemci 2010;58). Diğer bir açıdan KOBİ'ler ekonomik küçülme ve enflasyon olduğu dönemlerde alacak tahsilinde yaşanan gecikmeler, artan fiyatlar dolayısıyla yaşanan satış zorlukları ile artan aleyhte vade farkının finansmanı sorunu ortaya çıkmaktadır. İşletmelerin dönen varlıklarına oranla daha fazla kısa vadeli kredi kullandıkları takdirde net işletme sermayeleri negatif olacaktır. Bu durum da işletmelerde finansal kriz başlayacaktır.

Başka bir sorun ise işletmelerin öz kaynakları ile daha çok duran varlıklarını finanse ettikten sonra faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için yeterli işletme sermayesine önem verilmemesinden kaynaklanmaktadır. Sabit yatırımların kiralanabilir olmaması ya da bunların uzun vadeli kredilerle finanse edilmemesi ise işletmelerin likidite sorunları yaşamalarına neden olabilmektedir (Akgüç, 2007:58).

1.4.3. Kredi Temininde Yaşanan Sorunlar

KOBİ'lerin genellikle faaliyetlerine başlarken yetersiz öz kaynak ile başladıkları görülmektedir. Bundan dolayı uzun vadeli krediler yerine daha maliyetli olan kısa vadeli krediler ile kaynak ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmaktadırlar. Finansman konusunda yeterli bilgiye sahip olmayan bu işletmeler kredi temini konusunda sorunlar yaşayabilmektedir. Bu

sorunlar genellikle teminat, kuruluş süresinde geçen süre, vade ve maliyet sorunları olarak sıralanabilmektedir (Yörük, 2001:48).

KOBİ'lerin dış finansman kaynakları genellikle banka kredileri olmaktadır. Diğer finansman ürünlerinin kullanımı konusunda deneyimsiz ve bilgisiz olunması Banka kredilerinin kullanılmasını daha kolay hale getirmektedir. Talep edilen Banka kredilerinde ise, işletmelerin özellikle nakit sıkışıklığı dönemlerinde bir planlama olmadan kullanıldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca kullanılmak istenen kredilerde, yeterli bilgiye ve profesyonel insan kaynağına da sahip olunmadığı için, bankanın özel olarak hedefleri arasında olan ürünler işletmelere satılmaktadır. Bu durum da değişik sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin nakit akışına uygun ödeme planları ile itfa edilememesi olarak sonuçlanmaktadır. Dolayısıyla normal olarak faaliyetine devam edebilecek olan işletme, ödeme performansı bozulduğundan ve yasal takiplere maruz kalacağından dolayı ticari hayatına erken veda edebilmektedir (Akgüç,2007;158).

Dünya genelinde de KOBİ'lerin kredi temininde yaşamış olduğu sorunlar ekseriyetle benzerlik göstermektedir. Bankalar tarafından talep edilen karşılaştırmalı mali tabloları, kuruluş sürelerinden dolayı en az iki yıl geçmeden ortaya koyulamamaktadır. Bankaların bu işletmelere kredi verme hususunda isteksiz davranmaları ya da yüksek tutarlı teminat talep ederek yine en yüksek fiyattan işlem yapılmasına yol açabilmektedir. Bunlara göre KOBİ'lerin kredi temininde yaşadığı sorunlar aşağıdaki şekilde sınıflandırılabilir (Green, 2003'ten akt. Gök R., 2012) (Gök R., 2012:33)

- Küçük tutarlı kredilerin artan finansman giderleri:

KOBİ'lerde, hem finansal hem de yönetim yapısı açısından riskli görülen yapıları dolayısıyla alınan kredi miktarı arttıkça maliyetleri de yükselerek devam etmektedir. Yükselen kredi maliyetleri de adeta bir kartopu etkisi yaratarak büyüyerek devam etmektedir. Bunun önlenmesi için bankalar, KOBİ'lerin ihtiyacı olan kredi miktarını daha fazla maliyetlerle daha düşük tutmaktadırlar. Bunun yerine daha büyük ölçekli işletmelere yönelimin arttığı ve bankaların kullandıkları kredi plasmanlarının çoğunu büyük işletmelere tahsis ettikleri görülebilmektedir (Green A., 2003'ten akt. Gök R., 2012) (Gök R., 2012:34).

- Finansal piyasalarda oluşan asimetric bilgi:

Finansal piyasaların etkin ve verimli çalışmasını engelleyen hususlardan birisi de bilginin simetric olarak ortaya çıkmasıdır. Kredi tahsis süreçlerinde kredi verecek olan kurumlar ve

işletmeler arasında oluşan taraflardan birinin diğerine göre daha fazla bilgiye sahip olabilmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu da kredi tahsisi yapılacak kurumlar için tercih edilme anlamında ve gayri ahlaki sorunlara yol açabilmektedir. (Erdoğan, 2007:57).

- Yüksek risk algılaması:

Piyasada oluşan belirsizlikler, kayıt dışı işlemlerin yüksekliği ve işletmelerin kurumsal olmaması gibi sebepler, KOBİ'leri sürekli yüksek riskli işletmeler grubuna dâhil etmektedir. Genellikle sahip ve yöneticilerin aynı olması yönetim riskini, kayıt dışı çalışmanın yüksek oranda olması ve ölçeklendirmenin iyi yapılamaması ise finansal risk ve belirsizliği beraberinde getirmektedir.

Bundan dolayı da bankaların kredi verme isteğinin azalmasına, ya da kayıt dışı bilgileri kurum içerisinde yasal olarak paylaşmadıkları için KOBİ'lerin gerçek ölçeğini üst makamlara anlatamadıkları için kredi onayı alınmamaktadır (Yazıcı M., 2010:82).

- Yetersiz teminat:

KOBİ'ler için bankalar, yüksek risk algılaması sonucu talep edilen teminatların limit/teminat marjını yüksek tutmaktadırlar. Özellikle faaliyetine yeni başlayan KOBİ'ler için bu sorun daha büyük riskler ortaya koymaktadır. KOBİ'lerin finansal tablolarında faaliyet miktarlarında gerçeği yansıtmamaları işletmelerin talep ettikleri kredilere oranla hasılat kaleminin daha düşük gösterilmesine neden olmaktadır. Kayıt dışı faaliyetin de banka kredileriyle finanse edilmek istenmesi üzerine talep edilen kredi miktarının ödeme planları hesaplarında işletmelerin yetersiz nakit akışı ortaya çıkması yüksek risk algısının olmasından dolayı teminat açığı da artış göstermektedir. Ayrıca mal varlığı edinme sürecinde de işletmenin tüzel kişiliği adına değil de ortağın şahsi adına yapılması sorununa da sık rastlanılmaktadır. Bu durumda da kredi kuruluşlarına yeterli teminat gösterilememektedir.

Başka bir bakış açısıyla da KOBİ'ler talep ettikleri kredi miktarlarına göre bankalar tarafından istenen marjlarda maddi teminat bulma konusunda yetersiz kalmaktadır.

Bu sorunların aşılması ve KOBİ'lerin faaliyetlerine devam edebilmesi için 3. bölümde ayrıntılı anlatacağımız Kredi Garanti Fonu A.Ş. (KGF) kurulmuştur.

1.4.4. Sermaye Piyasasından Kaynak Elde Etmede Yaşanan Sorunlar

KOBİ'lerin yabancı kaynak ya da dış kaynak kullanımında faydalanacakları seçeneklerden birisi de sermaye piyasalarıdır. Finansman kaynağı bulmada zorlanan KOBİ'ler, kaynak

seçeneği olarak sermaye piyasalarını kullanmak istediklerinde, sadece kaynak sağlamanın dışında kendilerini de geliştirme fırsatı yakalayabilmektedirler. Sermaye piyasalarından kaynak sağlayabilmek için Sermaye Piyasası kanunlarına tabi olmaları gerektiğinden dolayı, daha kurumsal ve şeffaf bir yapıya kavuşmalarının da önü açılmaktadır.

Bu alandan kaynak sağlayabilmeleri için kayıt dışılıktan kaçınmaları, şeffaf ve denetlenebilir olmaları ve daha güçlü mali yapılarla ortaya çıkmaları gerekmektedir. Ancak KOBİ'lerin, sermaye piyasalarının kabul ettiği şartları sağlayamadıkları görüldüğünden bu piyasalardan kaynak temininde de zorlanmaktadır (Moray, 2010:102).

1.4.5. Finansal Yönetimde Yetersizlik

İşletmelerde finansman konularına ilişkin olarak ne tür varlıklara ne kadar yatırım yapılacağı, yatırımlar için gerekli kaynakların nasıl sağlanacağı, en ucuz kaynağın hangi finansman yöntemiyle temin edilebileceği gibi önemli kararların alınması gerekmektedir. Ayrıca işletmenin elde etmiş olduğu kârların da nasıl dağıtılacağına karar vermek, işletmenin geleceği açısından çok önemlidir (Uludağ ve Serin, 1991:26).

İşletmelerde dönen ve duran varlıkların hangi kaynaklarla finanse edileceği işletmelerin devamlılığı açısından dikkat edilmesi gereken bir husustur. Bu konulara en iyi çözümlerin bulunabilmesi için finansal analiz, finansal planlama, varlıkların yönetimi ve sermaye maliyetlerinin hesaplanması gibi konular üzerinde KOBİ yönetici ya da sahiplerinin yeterli bilgileri olmayabilmektedir. Bunun yanı sıra bu konuların yeterli düzeyde önemsenerak yapılabilecek programlarla gerekli zaman ayrılmaması da işletme gelir gider ve harcamalarının plansız programsız yapılması sonucunu doğurmaktadır. Sonuçta ise kaynakların etkin ve verimli kullanılmaması ile finansman ihtiyacının giderilmesi hususunda sorunlar giderek artmaktadır (Hudayberdiyev, 2007:28).

İşletmelerde finansal planlama ve analizler yapılmadan faaliyetlerin yürütülmesi, KOBİ'lerin finansal sorunlar yaşamasına sebep olabilmektedir. Bu sorunlar şu şekilde ele alınabilir (Dinçer, 2015:58):

- İşletmede tüm çalışanlarının ve finansal alanda uzman olduğu düşünölen kişilerin bilgi ve deneyim eksiklerinden dolayı yeterli finansal planlama yapılamamaktadır. Dahası bu işletmelerde finansal yönetim için veri teşkil edebilecek düzenli bir muhasebe bilgi sistemi de bulunmamaktadır. Bu da finansal analizler için yeterli verilerin elde edilmesini engellemektedir.

- KOBİ'ler vergi ve diğer yasal yükümlülüklerini zamanında ödeyemedikleri için ayrıca ek maliyetlere katlanmak zorunda kalmaktadırlar. Bu ödeme kalemleri için de gerekli planlamanın yapılmadığı da tespit edilmektedir.
- KOBİ'ler istemedikleri halde yeterli finansman kaynaklarına ulaşamadıkları için daha yüksek maliyetlerle öz sermayelerinden veya kendilerine kan bağı olarak yakın olan veya ilişkide oldukları kişilerden borç alma yoluna da başvurabilmektedirler
- KOBİ'ler elde etmiş oldukları gelirlerinden planlı finansman kaynağı yaratmak yerine işletmenin faaliyet konusu dışında yatırımları tercih etmektedirler. Böylece işletmelerin hem varlıklarında bir azalma söz konusu olmakta hem de burada oluşan finansman açığını kapatmak için yaşanan sorunlarla birlikte ilave maliyetlere katlanmaktadırlar. Bu yaklaşım da KOBİ'leri olduğundan daha düşük ölçekli bir işletme olarak göstermektedir.

1.4.6. Enflasyondan Kaynaklı Sorunlar

KOBİ'lerin, ekonomide oluşan daralma dönemlerinde finansman kaynaklarına ulaşmaları oldukça zorlaşmaktadır. Yüksek enflasyon oluşan ekonomik süreçlerde faiz oranları da artış göstermekte, işletmelerin sermaye ihtiyaçları da buna paralel olarak artmaktadır. Sermaye maliyeti artan işletmelerin faaliyetlerini devam ettirmeleri güçleşmektedir. KOBİ'ler ayrıca ulusal ya da uluslararası çaptaki işletmelere daha az öngörü ve bilgiye sahip olduklarından dolayı, piyasada oluşan daralma dönemlerine de hazırlıksız yakalanabilmektedirler. Dolayısıyla KOBİ'lerin aleyhine olan bu durumun düzeltilmesi için alınması gereken birtakım önlemler bulunmaktadır. Bu önlemlerden kurumlar vergisi oranlarının düşürülmesi ve gelir vergisi dilimlerinin arasındaki miktarların artırılmasıyla birlikte maliyetlerinin azalması ve işletmenin oto finansmandan faydalanma imkânı bulması gibi olumlu sonuçlar doğuracağı muhakkaktır (Doğan, 2007:100).

1.4.7. Mali Yapıdan Kaynaklı Sorunlar

Ekonomik olarak piyasalarda yaşanan daralma dönemlerinde piyasalarda para kıtlası, faiz oranları yükselir ve işletmeler gibi devletin de finansman ihtiyaçları ayrıca artabilir. Böyle bir konjonktür de KOBİ'lerin mali yapıları yetersiz ve işleyişlerinde mali disiplinden yoksun bir durum söz konusu ise sorunlar giderek artış gösterebilmektedir. Kredi kurumları işletmeler ile devlet arasında bir tercihte bulunacakları zamanda ise riskli piyasalara borç vermek yerine devletin hazinesini ve harcamalarını fonlamayı tercih edebilirler. KOBİ'ler piyasada olan kredi limitlerinden en az düzeyde istifade eden kurumlar olarak ciddi

sorunlarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Böylece KOBİ'lerin mali yapısından kaynaklı faaliyetlerini sürdürmeleri olanaksız hale gelebilmektedir (Öcal, 2009:112-113).

1.5. KOBİ Finansman Kaynakları

KOBİ'lerin finansman kaynakları öz kaynaklar ve yabancı kaynaklar olarak iki bölüme ayrılabilir. Öz kaynaklar işletmenin kuruluş aşamasında ya da daha sonradan ortakların işletmeye tevdi ettikleri nakdi ya da aynı varlıklar olabilir. Bunun yanı sıra faaliyet gösteren işletmenin elde etmiş olduğu karların ortaklara dağıtılmayıp, işletme bünyesinde bırakılmasıyla oluşan fonlar da öz kaynak olarak nitelendirilebilir. Ortaklar her zaman nakden öz kaynak yaratamayabilirler. İşletmenin faaliyeti ile ilgili maddi duran varlıklar da ortaklar tarafından işletmeye tevdi edilerek ve aynı sermaye katkısı da yapılabilir. Yabancı kaynaklar ise üçüncü kişi ve veya kurumlardan elde edilen borç niteliğindeki fonlar olabilmektedir. Ayrıca öz kaynak ile maddi duran varlık alımı yapmak yerine, normal kiralama, finansal kiralama gibi yollarla da üçüncü kişi veya kurumlardan yabancı kaynak finansmanı sağlanabilmektedir. Burada yabancı kaynaklara ayrıntılı olarak değinileceği gibi bunların yanından devlet teşvikleri, hibeler ve destekler gibi kaynaklar da yabancı kaynaklar arasında sayılabilmektedir.

1.5.1. Öz Kaynak Finansmanı

İşletmeler gerek kuruluş aşamasında gerekse faaliyet gösterdiği aşamada ağırlıklı olarak kendi öz kaynaklarını kullanmaktadır. Faaliyet dönemlerinde ve kuruluş aşamalarında yeterli öz kaynağa sahip olmayan işletmeler temel bazı sorunlar yaşayabilmektedirler.

İşletmeler kapasitelerini artırmak ya da yeni yatırımlarını gerçekleştirebilmeleri için yeterli öz kaynağa sahip olmayabilirler. Buradaki yapısal sorun ise KOBİ'lerin yeterli öz kaynak yaratamamalarından doğmaktadır. Özellikle kuruluş aşamalarında yeterli öz kaynağa sahip olunmaması girişimcileri zora sokmaktadır (Müslümov ve Aras, 2001:10).

Öz kaynaklar genel olarak, bireysel tasarruflardan, ortakların nakdi ve aynı sermayelerinden, geçmiş yıl karlarından, ayrılan yasal ya da ihtiyati akçelerden ve hisse senedi ihraçlarından sağlanmaktadır. KOBİ'lerin kuruluş aşamasında başvurdukları kaynaklar ise ortakların sermayeleri ve bireysel tasarruflardan oluşmaktadır. Burada öncelikle bireysel tasarruflara yönelim görülmektedir. Çünkü bireysel tasarrufların faiz gibi herhangi bir maliyeti bulunmamaktadır. Bireysel tasarruf ise ortakların sadece nakdi tasarruflarını değil tüm mal varlığı ve servetlerini içermektedir. İşletmeler faaliyetlerine başladıktan sonra ise dağıtılmayan karlar, hisse senedi ihracı veya yeni ortak bulunması gibi kaynaklar öz kaynak

sağlanabilmektedir. Çok ortaklı yapıların KOBİ'lerde yönetim riskleri oluşturacağı düşünüldüğünden, hisse senedi ihracı ya da yeni ortak temini gibi yollar pek tercih edilmemektedir (Türköz, 2008:39).

İşletmelerin faaliyetlerine başladıktan sonra yaşamlarını devam ettirmeleri ve sürdürülebilir bir kaynak yaratmaları en önemli sorunlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. İşletmelerin, kuruluşu takip eden yıllarda başarılı olabilmeleri için piyasa koşullarına uyum sağlamaları ve rekabet ortamına ayak uydurmaları ile mümkün olabilmektedir. Yabancı kaynak maliyetlerinin yüksek olduğu durumlarda ise bunlara göre daha az maliyetli öz kaynak sağlanabilecek olan sermaye piyasası araçları da tercih edilebilir (Müslümov ve Aras, 2001:10-11).

1.6. Yabancı Kaynak Finansmanı

Yabancı kaynaklar, girişimcilerin şahsi birikimlerinden ayrı olarak, dışarıdan elde edilen ve genellikle bir maliyete katlanması gereken kaynaklardır. Girişimcilerin sermaye olanaklarının yetersiz olması ve işletmelerin faaliyetlerine devam edebilmeleri gerek işletme sermayesi finansmanı ve gerekse de yapılacak olan yatırımların finansmanının sağlanması için KOBİ'ler yabancı kaynak arayışına girmektedirler. En çok kullanılan yabancı kaynaklar banka kredileridir. Ancak banka kredilerinden farklı olarak değişik yabancı kaynaklar da kullanılabilir. Bunlardan satıcı kredileri de başta gelmektedir (Türköz, 2008 5:39-40).

İşletmeler, satıcı ve banka kredilerinin yanında modern finansman kaynakları ile de yabancı kaynak kullanabilmektedir. Finansal kiralama, faktöring, forfaiting, risk sermayesi gibi ürünler dışında kamu kaynaklarından sağlanan hibe, destek ve teşvikler de yabancı kaynak olarak sayılabilmektedir. İşletmeler ayrıca özel kesim tahvil ve bonoları ihraç ederek yabancı kaynak kullanımı yapabilmektedirler.

1.6.1. Kamu Finansman Kaynakları

KOBİ'lerin kullandıkları yabancı kaynaklar iki başlık altında değerlendirilebilir. Özel kesimden sağlanan finansman kaynakları dışında kamu kurumlarından sağlanan hibe, teşvik destekleme ve yardımları gibi kaynaklar da kullanılabilir. Çalışmamızda Kredi Garanti Fonu kefaletiyle kullanılan finansman kaynaklarının KOBİ'lere etkisi araştırılacağından kamu kaynakları arasında sadece KGF'nin kefalet tesis ettiği kurumların

finansal destekleri ele alınacaktır. KGF'nin kefalet tesis ettiği kamu kurumları ise şunlardır (KGF, "Kefalet Verilen Kurumlar" e.t. 01.05.2019);

1.6.1.1. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)

20.04.1990 tarih ve 20498 numaralı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)'nin kurulması hakkında Kanun'un birinci maddesinde belirtildiği üzere "*ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında KOBİ'lerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla*" KOSGEB kurulmuştur. Kısa adı KOSGEB olan kuruluş, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile ilgili bir kamu kuruluşu olup, tüzel kişiliği haiz ve bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi faaliyet göstermektedir (20498 Sayılı Resmi Gazete,1990).

Kanun'un üçüncü maddesinde, kurum tarafından verilecek desteklerin kapsamı hakkında bilgi verilmektedir. Buna göre bu Kanun kapsamında "KOSGEB tarafından verilecek hizmetler ve desteklerden yararlanacak işletmelere ilişkin sektörel ve bölgesel öncelikler, o günkü ekonomik ve sosyal şartları dikkate alınarak Bakanlar Kurulu tarafından belirleneceği" ifade edilmektedir (20498 Sayılı Resmi Gazete,1990).

1990 yılında kanunla kurulan Kurumun görevleri ise ilgili kanunun dördüncü maddesince sayılmıştır (20498 Sayılı Resmi Gazete,1990) :

- ❖ Sanayide, araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi için gerekli birimlerin kurulmasını sağlamak,
- ❖ Üniversiteler ile kamu ve özel araştırma kurumlarındaki bilim ve teknoloji alt yapısından işletmelerin yararlanmasını ve sanayi ve üniversite işbirliğini sağlamak,
- ❖ Teknoloji gelişimini artırmak üzere, mevcut teknolojik bilgilere erişmek ve yeni teknolojik bilgiler üretmek, erişilmiş ve üretilmiş bilgileri yaygınlaştırmak,
- ❖ Üniversite ve araştırma merkezlerinin imkânlarından yararlanarak yeni ve ileri teknolojiye dayalı bilgilerin işletmelerin kullanımına sunulmasını sağlayacak teknoparkları kurmak veya kurdurtmak,
- ❖ İşletmelerin planlı yönetim anlayışına, modern ve çağdaş işletmecilik düzeyine kavuşturulmalarını için değişik sektörlerde yatırımları yönlendirmek üzere projeleri uygulayacak, atıl kapasiteleri değerlendirecek, verimliliği artıracak; modernizasyon, üretim,

yönetim, pazarlama, enformasyon ve teknoloji adaptasyonu gibi konularda kapsamlı çalışmalar yapmak,

❖ İşletmelerin uluslararası düzeyde mal üretmeleri ve daha modern işletmeler haline gelmelerini teminen gerekli yardımda bulunmak, danışmanlık merkezleri tesis etmek ve bu işletmelerin ortak istifadesine yönelik olarak malzeme test ve analiz ile mamul madde fiziki ölçümleme laboratuvar ve atölyelerini kurmak ve kurulmasını sağlamak,

❖ Hizmet merkezlerinde görev alacak kişilerin, özel uzmanlık konularında eğitimini sağlamak, yaygın eğitim programlarının düzenlenmesi, işletmelerin eğitim ihtiyaçlarının tespiti ve gerekli eğitimlerinin sağlanması ile ilgili uygulamalı teknik eğitim merkezlerini kurmak,

❖ İşletmelerin yatırım, üretim, yönetim ve planlama konularında bilgi ve beceri yönünden güçlenmeleri ve gelişmelerini sağlamak,

❖ İşletmelerin pazarlama sorunlarına çözümler aramak; işletmelerin yurt içi ve yurt dışı pazarlarda rekabet edebilir düzeye gelmelerini için gerekli çalışmaları yürütmek ve konuya ilişkin danışmanlık hizmetlerini en verimli bir biçimde organize etmek,

❖ Girişimcilik kültürünün ve ortamının geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için gerekli tedbirleri almak, bu kapsamda girişimleri ve girişimcileri desteklemek,

❖ İşletmeler arası işbirliğini geliştirmek, yerli veya yabancı sermaye katkısı ile gerçekleştirilecek ortak yatırımların oluşturulmasını ve yaygınlaştırılmasını desteklemek, yatırım ortamının iyileştirilmesi için gerekli tedbirleri almak ve destekleri sağlamak.

Genel olarak KOBİ'lerin gelişmesi ve yaygınlaşmasını desteklemek amacıyla kurulmuş olan KOSGEB, değişik destekleme programlarını hayata geçirerek bu işlevini sürdürmektedir. Sağlanan destek programları, çeşitleri ve limitleri kurumun kendi mevzuatında güncellenerek sürdürülmektedir.

Buna göre KOSGEB'in destek verdiği sektörler arasında çalışmamıza konu olan Tarım ve Hayvancılık sektörü bulunmamaktadır. KOSGEB sadece tarım ve hayvancılık sektörlerinin ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılan makine, teçhizat imalatı ve ara malı olarak hammadde satışı işini yapan işletmelere destek vermektedir. Tarım ve hayvancılık sektöründe bizzat belirli bir arazi ve hayvan varlığı üretim yapan işletmeler destek alan sektörler arasında bulunmamaktadır (KOSGEB, "Kurumsal" e.t. 01.05.2019).

1.6.1.2. Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. (Türk Eximbank)

24 Ocak 1980’de alınan ekonomik kararlar sonra Türkiye ekonomisinde ithal ikameci politikadan vazgeçerek dışa açık bir ekonomi modeli benimsenmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda dış ticaretin finansmanını sağlayacak bir bankaya ihtiyaç duyulmuş olup, 1987 yılında Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. kurulmuştur.

Banka’nın Ana Sözleşmesi ise 11 Eylül 1987 tarihinde Türkiye Ticaret Gazetesi’nde yayınlanmıştır. Ana sözleşmede Banka’nın kısa adının “Türk Eximbank” olduğu karara bağlanmıştır.

Türk Eximbank’ın amaçları arasında toplam ihracatımızın artırılması, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlerinin genişletilmesi, ihracata yönelik malların pazar paylarının artırılması, ihracatçılar ve yurt dışında faaliyet gösterecek olan işletmelerin desteklenmesi ile dünya pazarında rekabetçi olunabilmesi gibi etkenler sayılabilir. Ayrıca Türk Eximbank, yurt içinde ve yurt dışında faaliyet gösteren KOBİ’lerin döviz kazandırıcı faaliyetlerini desteklemek de önemli amaçları yer almaktadır.

Türk Eximbank bu amaçlarını gerçekleştirmek için;

- KOBİ’lere yaptıkları ve yapacakları ihracatlar için finansman kaynakları tesis etmek,
- İşletmelerin yaptıkları ticari iş ve işlemler için sigorta ve benzeri hizmetleri sunmak,
- KOBİ’lere ihracata yönelik faaliyetlerini geliştirmeleri için sevk öncesi ve sonrası finansman kaynakları temin etmek,
- KOBİ’lere hem Türk Parası hem de döviz olarak kredi tahsisleri yapmak,
- Tahsisi yapılan finansman kaynaklarında ucuz maliyetlerle ile KOBİ’lerin ihracat gelişmelerini ve Pazar artırmalarına yardımcı olmak, hedefleriyle çalışmaktadır.

Türk Eximbank, Tarım ve Hayvancılık sektöründe üretici olarak faaliyet gösteren işletmelere, aynı zamanda ihracat yapmak istemeleri ya da ihracat yapmaları koşuluyla destek vermektedir. Ancak uygulamada görülmektedir ki, hayvan ihracatı yerine genelde ülkemiz ithalat yapmaktadır. Tarım ürünleri alanında ise hem ithalat hem de ihracat yapılmaktadır. Tarım ürünleri üreten işletmelerin kurumsallaşarak kendilerinin ihracat fonksiyonu alanında uzmanlaşma ve yatırım yapmaları gerekmektedir. Tarım ürünleri ihracatında ise üreticilerden daha çok dış ticaret şirketleri bu ürünlerin yurt dışına pazarlanmasını sağlamaktadır. Türk Eximbank’a göre, kurumdan destek alabilecek işletmeler ya ihracat işletmelerini doğrudan kendisi yaptıkları ya da ihraç kayıtlı olarak

mallarını dış ticaret işletmelerine sattıkları takdirde hak kazanabilmektedir (Türk Eximbank, “Hakkımızda” e.t. 01.05.2019)

Türk Eximbank tarafından sunulan kredi ve ürün çeşitleri aşağıdaki gibidir.

a) Kısa Vadeli İhracat Kredileri

- Reeskont Kredisi
- KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi
- İhracata Hazırlık Kredisi
- Sevk Sonrası Reeskont Kredisi
- Dış Ticaret Şirketleri İhracat Kredisi
- Sevk Öncesi İhracat Kredisi

b) Orta Uzun Vadeli İhracat Kredileri

- İhracata Yönelik Yatırım Kredisi
- İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi
- Marka Kredisi
- Avrupa Yatırım Bankası (AYB) Kredisi
- Gemi İnşa ve İhracatı Finansman Programı
- Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi
- Özellikli İhracat Kredisi
- Finansal Kiralama Şirketlerine Yönelik Kredi Programı

c) Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kapsamındaki Krediler

- Turizm Kredisi
- Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi
- Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi
- Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi
- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi
- Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Teminat Mektubu Programı

Türk Eximbank 2018 yılı sonunda Türkiye’de faaliyet gösteren işletmelere 27.3 milyar dolar kredi desteği, 16.9 milyar dolar sigorta desteği olmak üzere toplamda 44.2 milyar dolar finansman kaynağı sağlamıştır. Kredi kullanan toplam işletme sayısı 2017 yılında 8218 adet iken, 2018 yılında % 15 artışla 9462 adet olarak gerçekleşmiştir.

Toplam kullanılan kredi tutarı da 2017 yılında 23.9 milyar dolar iken 2018 yılında % 12 artışla 26.9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir (Türk Eximbank, “Ürün ve Hizmetlerimiz” e.t. 01.05.2019).

1.6.1.3. Kredi Garanti Fonu

Çalışmamızın ana konusunu oluşturan Kredi Garanti Fonu uygulamaları ile ilgili ayrıntılı bilgilere 3. Bölümde yer verilecektir.

1.6.2. Alternatif Finansman Kaynakları

Çalışmamızda KGF’nin kefaletiyle KOBİ’lere tahsis edilebilecek finansman kaynaklarının etkisi araştırıldığından dolayı bu bölümde de KGF’nin kefaletinin söz konusu olduğu finansman kaynakları ele alınacaktır. KGF alternatif finansman kaynaklarından 2019 yılı itibariyle sadece Banka Kredileri’ne ve Finansal Kiralama sözleşmelerine kefalet tesisi yapmaktadır. Bu durumu KGF’nin mevzuatındaki kefalet verdiği kurum ve kuruluşların listesinden anlaşılmaktadır. KGF Bankaların tahsis edecekleri kısa, orta ve uzun vadeli nakdi ya da gayri nakdi krediler ile finansal kiralama sözleşmelerine kefalet vermektedir.

KOBİ’lerin kullanabilecekleri alternatif finansman kaynakları aşağıda sıralanmaktadır.

1.6.2.1. Banka Kredileri

Kredi, Türkiye Bankalar Birliği’ne göre, bankaların öz kaynaklarının yanı sıra topladıkları vadeli vadesiz Türk Lirası ve/veya döviz mevduatları ile banka dışından temin ettikleri çeşitli fonları, yasal sınırlar ve banka içi mevzuat dâhilinde, talep edenlere belirli bir vade ve maliyet karşılığı geri alınmak üzere borç vermesi veya taraflardan birinin bir taahhütten doğacak borçlarının garanti alınması işlemleri olarak tanımlanmaktadır (Yüce, 2007:70).

Bankalar, yeterli öz kaynağa sahip olmayan ve sermaye piyasalarından yeterli olarak yararlanamayan KOBİ’ler için önemli bir finansman kuruluşu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle ülkemiz de gelişmek olan ekonomiler arasında olduğundan dolayı KOBİ’lerin finansman kaynaklarına ulaşmadaki yaşadıkları güçlükler dolayısıyla bankaları önemli bir noktaya getirmektedir (Çelikkol, v.d. 2008:260).

KOBİ'lerin ölçekleri itibariyle içerdikleri riskler bankalardan kredi almalarını zorlaştırmaktadır. Bankalar KOBİ'ler ile çalışırken daha temkinli ve teminat oranı yüksek olarak çalışmak istemektedirler. Ayrıca teklif edilen kredi maliyetleri de yüksek çıkmaktadır. Bankalardan kaynak sağlamak isteyen KOBİ'ler için koşulları zorlaştırmaktadır (Emre ve Budak, 2006:19).

İşletmeler bankalardan iki tür kredi kullanabilmektedir. Bunlar;

a) Nakdi Krediler

İşletmeler Bankalardan kısa, orta ve uzun vadeli; Türk Lirası ve Döviz cinsinden nakit olarak kredi alabilmektedir. Kısa vadeli krediler genellikle işletme sermayesini finanse etmek için talep edilmektedir. Orta ve uzun vadeli krediler ise genellikle sabit yatırımların finanse edilmesi için kullanılmaktadır.

- Türk Parası Nakdi Krediler: genellikle sadece yurt içinde faaliyet gösteren işletmelerin kullandığı kredilerdir.
- Yabancı Para Nakdi Krediler: hem yurt içinde faaliyet gösteren hem de döviz kazandırıcı faaliyetleri olan işletmelerin kullandığı kredilerdir.

b) Gayri Nakdi Krediler

İşletmelerin herhangi bir taahhüdünü veya borçlanmasını garanti etmek, kontrgaranti vermek için kullanılan, taahhüt ya da borçlanmanın zamanında yerine getirilmemesi durumunda nakde çevrilecek ve bir belgeye dayanan kredilerdir. Genellikle banka teminat mektubu şeklinde kullanılmaktadır.

- Türk Parası Gayri Nakdi Krediler: Yurt içinde faaliyet gösteren işletmelerin yine yurt içindeki ihtiyaçlarını karşılamak ya da sadece TL cinsinden edimlerini garanti altına almak için kullanılan kredilerdir.
- Yabancı Para Gayri Nakdi Krediler: Yurt dışı mal alım satımı, yurt dışında yatırım, taahhüt işlerini yapan işletmelerin döviz cinsinden edimlerini yerine getirmesi için verilen garanti ve kefaletler için kullanılmaktadır.

İşletmelerin banka kredisi kullanabilmeleri için bankalara başvuru yapması, bankaların talep edeceği bilgi ve belgeleri sunmaları sonucu, bankalar tarafından talep edilen kredi limitlerinin onaylanması gerekmektedir. Ayrıca kredi limitlerinin kullandırılması için işletmeler tarafından, her tahsis edilen kredinin kendi içerisinde tahsis koşullarının da yerine

getirilmesi gerekmektedir. Uygulamada kuruluşundan itibaren iki bilanço dönemi geçirmiş ve/veya daha çok geçmişi olan işletmeler yeni kurulan işletmelere göre daha avantajlı konumda bulunmaktadır. Burada yeni kurulan KOBİ'ler de banka kredilerini kullanma konusunda zorluklar yaşayabilmektedirler. Bunun yanında çok eski işletmeler de yeterli öz kaynaklara sahip olduklarından banka kredisine ihtiyaç duymadan faaliyetlerini yürütebilmektedirler (Aksoy ve Yalçiner, 2008:411-412)

İşletmeler banka kredisi kullanırken, kredinin kullanılacağı alana göre vadelenendirme talep etmektedirler. İşletmelerin kısa vadeli kredi talepleri genellikle mal alım satım koşullarında oluşan aleyhte vade farkının finansmanına öz kaynaklarının yeterli olmamasından kaynaklanmaktadır. Orta ve Uzun vadeli krediler ise sabit yatırımlar için faaliyet döngüsünde kullanılan işletme sermayesini ihtiyatlı ve likit tutmak için tercih edilmektedir. Uygulamada ise son yıllarda genellikle kısa vadeli kredilerin ağırlıkta olduğu görülmektedir. Vadelerin kısa olması kredilerin her yıl tekrar yenilenme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bankalar kredi tahsisi yaparken, işletmeler üzerinde ayrıntılı bir araştırma ve inceleme yaptıktan sonra kapsamlı bir sözleşme ve sözleşme eklerini imza altına almaktadırlar. Özellikle uzun vadede hukuki olarak ortaya çıkabilecek sorunları garanti altına almak isteyen Bankalar, teminat konusunda da taviz vermeden çalışmak istemektedirler (Önüçak,2009:20).

Banka kredilerinde asli teminat kefalet olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bunun yanında gayrimenkul ipoteği, araç rehini, işletme rehini, maddi duran varlık rehini ve işletmelerin müşterilerinden aldıkları gerçek satış çekleri ve senetleri de alınmaktadır. Nakit, nakit benzeri kıymetler ile banka kontrgarantileri de kredi teminatı olarak alınabilmektedir. Uygulamada en çok gayrimenkul ipotek tesisi görülmektedir. Gayrimenkuller bir yerden bir yere taşınamayacağı için ve tapu dairelerinde devletin de garantisi altında rehin olarak alındığından daha çok tercih sebebi olmaktadır.

Ekonomik konjonktürde ortaya çıkan dalgalanmalar da bankaların kredi verme noktasındaki faaliyetlerini dolayısıyla KOBİ'lerin finansman kaynağına ulaşmadaki hacimlerini etkileyebilmektedir. Piyasada para bolluğu yaşandığı dönemlerde KOBİ'ler, daha az teminatla, daha düşük maliyetlerle borçlanabilmekte olup, Bankalar da kredi verme konusunda daha istekli olabilmektedir. Ekonomik daralma dönemlerinde para kıtlaşmakta olduğundan faizler yükselmektedir. Bunun yanı sıra bozulan piyasalardaki risk algısı nedeniyle Bankalar kredi verme hususunda daha isteksiz olabilmektedirler. Sonuç olarak

Banka kredilerine ulaşmada KOBİ'lerin koşulları tek başına yeterli olmayıp, genel ekonomik durum da etkili olabilmektedir (Emre ve Budak, 2006:22).

1.6.2.2. Finansal Kiralama

Finansal kiralama uzun vadeli bir finansman aracıdır ve banka kredileri gibi diğer finansman yöntemlerine alternatif olarak ortaya çıkmıştır. İşletmeler bir makine veya ekipmanı özsermaye ayırmadan ve tüm bedelini ödemededen kullanım hakkına sahip olabilmektedir. Kiracı işletme ile finansal kiralama şirketi arasında varlığın kullanım hakkını tesis eden uzun vadeli bir sözleşme yapılmaktadır. Sözleşme sonunda kiracı işletme varlığı düşük bir bedel ile satın alabilmektedir (Popa, 2011:115).

Finansal Kiralama Kanunu'na göre bir finansal kiralama sözleşmesi; *“kiralayan tarafın, kiracının talebi ve seçimi üzerine üçüncü kişiden satın aldığı veya başka suretle temin ettiği bir malın zilyetliğini, her türlü faydayı sağlamak üzere ve belli bir süre feshedilmemek şartı ile kira bedeli karşılığında, kiracıya bırakmasını öngören bir sözleşme* (Resmi Gazete, 1985)” olarak tanımlanmaktadır.

Finansal kiralama, kiracının ihtiyacına göre araştırıp uygun bularak tercih ettiği, satın alma tutarını kendisi belirlediği, ve satın alınacak varlığın bütün özelliklerini onayladığı makine, ekipman, yatırım malı gibi varlıkların, finansal kiralama şirketi tarafından kiracının anlaştığı üçüncü kişilerden satın alınarak, belli bir süre içerisinde geçerli olmak koşuluyla kiracıya varlığın teslim edilmesini gerektiren karşılıklı bir vade finansman maliyeti üzerinde bir anlaşma olarak da tanımlanabilir (Çelik K., 2008:306-307).

Genellikle orta vadeli bir kredi işlemi olan finansal kiralamanın alışılmış kredi işleminden farkı, kredinin kiracıya nakit olarak verilmemesidir. Kiralayan taraf, faaliyetinde kullanmak üzere satın almak istediği varlığı seçer ve finansal kiralama şirketinden bu işlem için kendisine kredi tahsis edilmesi talebinde bulunur. Finansal kiralama şirketinin satın aldığı bu varlığı kiracıya kira süresinde bir kullanım hakkı sunar. Kiracı finansal kiralama yöntemiyle kiraladığı varlıklar için finansal kiralama şirketine, daha önceden mutabakata varılmış ve sözleşme ile belirlenmiş kiralaları öder (Yılmaz C., 2006:2). Sözleşme süresi sonunda sözleşmeye konu varlık, sembolik bir bedel karşılığında yine yapılan sözleşme gereği kiracıya devredilir (Kocaman, 1992:235).

Finansal kiralama işlemlerinde son yıllarda kullanılan yöntemlerden birisi de sat geri kirala yöntemidir. İşletme hali hazırda sahip olduğu ve envanterinde kayıtlı olan, finansal

kiralamaya konu olabilecek varlığı finansal kiralama şirketine geri almak üzere satılır. Satış değeri finansal kiralama şirketi tarafından yaptırılan uzman incelemesi raporu ile belirlenmektedir. İşletme belirli vadede belirli bir finansman maliyeti ile varlığını vade sonunda geri almak üzere bir sözleşme ile finansal kiralama satar. Bu yöntemde özellikle gayrimenkuller için finansal kiralama kanununda ayrıcalıklar getirilmiştir. Satış tutarı üzerinden elde edilecek kâr kurumlar ya da gelir vergisi ile katma değer vergisine tabi değildir. Ayrıca sat geri kirala işleminden sonra işletmeler söz konusu varlıkları için amortisman gideri de yapabilmektedirler. İşlem sonucunda işletmelerin bilançolarında güncel ve gerçek değerinde kayıtlı olmayan varlıklarını sağlanan finansman kaynağı avantajı ile birlik daha yüksek tutarlarda aktifleştirebilmektedirler (İş Finansal Kiralama, e.t. 01.05.2019).

Finansal kiralama yöntemi, tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin maddi duran varlık alımlarında sık kullanılmaktadır. Özellikle finansal kiralama kanunuyla belirlenen bazı varlıkların finansal kiralama yoluyla alınması durumunda katma değer vergisi oranlarının % 1 olarak belirlenmesi avantaj sağlamaktadır. Farklı finansman kaynakları kullanılarak alındığında normal KDV mevzuatına göre işlem yapılırken finansal kiralama yolu tercih edildiğinde KDV % 1 olarak gerçekleşmektedir. Bu durum ise işletmelerin daha az finansman kaynağına ihtiyaç duymalarını ve daha düşük finansman maliyetleri oluşmasını sağlamaktadır.

Finansal kiralamaya konu varlığın asli teminatı, varlığın kendisi olup ayrıca kullanım hakkını elinde bulunduracak işletmelerin verdiği senet ve kefaletlerdir. Finansal kiralama şirketleri ayrıca bir teminat da talep edebilmekle birlikte sadece varlığın kendisinin mülkiyeti ve diğer kefaletlerle de kredi tahsisini sonuçlandırabilmektedir. İlave teminat istenen işletmelerin ihtiyaçlarına uygun olarak satın almak istedikleri varlıkları elde edebilmeleri ve faaliyetlerini sürdürebilmeleri açısından KGF, kefalet de vermeye başlamıştır. Bu anlamda KGF, faaliyet gösteren Finansal Kiralama şirketleriyle anlaşma imzalamıştır (13 Aralık 2012 tarihli 28496 sayılı resmi gazete).

İKİNCİ BÖLÜM

KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.

2.1. Kredi Garanti Programları

Gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde önemli bir yere sahip olan KOBİ'lerin karşılaştıkları en sorunlardan biri finansman sorunlarıdır. Finansman kaynaklarına ulaşmakta güçlük çeken KOBİ'ler, yeterli kaynağa ulaşamayınca faaliyetlerini istikrarlı bir şekilde sürdürememektedir. Kaynak açıklarını öz kaynak ya da yakınlardan alınan borçlarla finanse etmeye çalışmaktadırlar. Sürdürülebilir bir finansman politikası ile yeterli finansman kaynaklarına ulaşamayan KOBİ'lerin faaliyetlerini sürdürmeleri oldukça zor olmaktadır. Kredi kurumlarının çeşitli nedenlerden dolayı KOBİ'lere yeterli kaynakları sunmadığı görülmekle birlikte kredi kurumlarının da arasında bir rekabet yaşanmaktadır. Bankaların KOBİ'lere yeterli miktarda kaynak sağlayamaması ile ilgili bazı nedenler şöyle sıralanabilir (Levitsky ve Prasad, 1995'tan akt. Gök R., 2012). (Gök R., 2012:106).

a) Finans piyasalarında ortaya çıkan asimetrik bilgi: banka ile müşteri arasında yeterli şeffaf bilgi olmaması durumunda oluşan asimetrik bilgi varlığı, ahlaki tehlike ve çoklu denge gibi sorunlara yol açmaktadır (Erdoğan: 2007:57)

b) Yüksek risk algılaması: piyasa oluşan kayıt dışılık, kurumsal yönetimlerin oluşmaması gibi nedenlerle KOBİ'lere tahsis edilecek krediler yüksek risk grubunda değerlendirilmektedir. KOBİ'lerin bazıları özellikle büyümeden belirli bir ölçekte faaliyetlerine devam ettiklerinden dolayı kayıt dışılık artmakta ve risk algısı da buna paralel olarak yükselmektedir (Yazıcı, 2010:82). Gerçekte oluşan ancak mali tablolarında daha düşük hacimlerde kalan KOBİ'lere tahsis edilecek kredi limitleri de düşük kalmakta, işletme sermayesi finansmanında ihtiyaç duyulan yeterli yabancı kaynağa ulaşımında sorunlar yaşanmaktadır.

c) Teminat eksikliği: Çalışmamızın konusunu teşkil eden işletmeler genellikle kullanacakları yabancı kaynaklar için yeterli teminata sahip olmamaktadırlar (Yalçın, 2006:83). Mali verilerin yetersizliği, yeterli kurumsal muhasebe sisteminin olmaması ve

kayıt dışılık gibi olgular işletmeleri yüksek risk gurubuna sokmakta ve bankaların tahsis edeceği nakdi ya gayri nakdi kredilerde limit teminat dengesinde işletme aleyhine yüksek teminatlar talep edilmektedir. İşletmeler hem yeterli kaynağa ulaşmakta zorluk yaşarken hem de yüksek teminatlar vermek zorunda kalmaktadırlar. Yeterli teminatlara sahip olmayan işletmelerin finansman kaynaklarına ulaşmaları daha zor bir hale gelmektedir.

2.1.1. Kredi Garanti Programlarının Kuruluş Amaçları

Finansman kaynaklarına ulaşmakta zorluklarla karşılaşan işletmelere yardımcı olmak amacıyla kurulan kredi garanti programlarının amaçları özellikleri ulundukları ekonomilere farklılık gösterse de gelen amaçları aynıdır. Temel amaç krediye ulaşmakta teminat açısından zorluk yaşayan ve faaliyetini sürdürmelerine olanak sağlayan kredilerin teminatlarının tamamını ya da bir kısmını tesis etmektir (Najavas, 2001'tan akt. Gök R., 2012). (Gök R., 2012:107).

Kredi garanti fonları, bir borcun tamamının veya bir kısmının ödenmesini borç verene karşı taahhüt eder. Fon, yaptığı iş ve işlemlerde kâr amacı gütmeyen bir faaliyet yürütmektedir. Amacı, teminat sorununu gidermeye çalışan KOBİ'lere kredi kullanırken destek olan sosyal ve ekonomik kuruluşlardır. Belirlenen ölçülere göre işletmelerin kullandıkları kredilerin geri ödenmesi konusunda ise belirli komisyon oranı ile kefalet vermektedirler. Bu durumda finansman ve risk üstlenilmesi fonksiyonları birbirinden ayrı değerlendirilmektedir. Nakdi ya da gayri nakdi riske finans kurumları katlanırken, kredi garanti fonları sadece kefalet hizmeti vermektedirler (Yalçın, 2006:97).

2.2. Kredi Garanti Fonlarının Tarihi Süreci

Kredi garanti programları dünyada hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler olmak üzere yaklaşık 100 ülke ve 2250'den fazla farklı şekillerde faaliyet göstermektedir. Fonların en yoğun uygulamalarının OECD ve Asya kıtasındaki ülkelerde olduğu görülmektedir. Geçmişte ilk örneklerinin 1840 yıllarında Fransa'da (Brussels Credit Union ve Banque Populaire) ortaya çıktığı bilinmektedir (Green A., 2003 'dan akt. Gök R., 2012). (Gök R., 2012:108).

Ancak Mezopotamya'da yapılan kazılarda ortaya çıkan kil tabletlerdeki bulgulara bakıldığında kredi garanti uygulaması tarihinin M.Ö. 3 yılına kadar uzandığı ortaya çıkmaktadır (Park, 2006:98).

2.3. Kredi Garanti Programlarının Faydaları

Kredi garanti programlarının birçok faydası olduğu görülmekte olup, bunlar şöyle sıralanabilir (Yalçın, 2006:105-109):

a) Sosyal ve Ekonomik Faydaları

Kredi garanti fonları aracılığıyla KOBİ'lere sağlanan finansal kaynaklar için verilen teminat destekleri ekonominin büyük bölümüne ve dolayısıyla topluma önemli faydalar sağlamaktadır. KOBİ'lerin istihdam, bölgesel kalkınma, inovasyon ve rekabet üzerine olumlu etkileri toplumların ekonomik ve sosyal gelişme göstermelerine katkı sunmaktadır.

b) Piyasa Ekonomisine Faydaları:

Kredi garanti sistemi piyasanın rekabetçi ve serbest işleyişini bozmayan bir sistemdir. Kredi kurumları için de haksız rekabet oluşturan sistemler değildir ayrıca teminat sorunlarının giderilmesiyle kredi kuruluşlarının kredi verme sürecini hızlandırmakta ve risklerini azaltmaktadır. Kredi garanti kurumları genelde kamu denetiminden uzak profesyonel yönetimler tarafından idare edilmektedirler.

c) Çarpan Etkisi

Fon, kullandırılan kredilerin belirli bir yüzdesine kefalet vermekte olup, fona tahsis edilen tutarın da belirli bir katı oranında daha yüksek miktarlarda kefalet verilmesi söz konusudur. Örneğin ülkemizdeki Kredi Garanti Fonu A.Ş. (KGF)'nin 2016 yılında yapmış olduğu uygulamalarda portföy garanti sistemi bu kapsamda değerlendirilebilir.

d) Kredi Miktarına Etkisi

Kredi garanti fonları, kredi kuruluşlarının teminat sorunu nedeniyle işletmelere tahsis edemediği atıl kaynakların kullanıma hazır hale gelmesine katkı sağlamaktadır.

e) Teminat Yapısına Etkisi

Kredi garanti fonları işletmelere ait olan ve kredi kurumlarının normalde teminat olarak kabul etmediği varlıkları teminat olarak kabul ederek kredi tahsislerinin önünü açmaktadır. Buradaki teminat yapısı, hisseli tapular ya da 2. Dereceden ipotek tesisi gibi konuları kapsamamaktadır.

f) Finansman Maliyetine Etkisi

Kredi garanti fonları kar amacı gütmeyen kamu desteği ile faaliyet gösteren kurumlar olduğundan dolayı işletmelerin finansman maliyetlerine de olumlu anlamda katkı sağlamaktadırlar.

g) Risk Paylaşımı Etkisi

Kredi garanti fonları, kredi kurumlarının katlanmış olduğu riskleri azaltmakla beraber onların risklerini paylaşmaktadır. Kredi kurumu nakdi ya da gayri nakdi kredi riskini de katlanırken kredi garanti fonları teminat risklerine katlanmaktadır.

Ayrıca kredi tahsisi yapılacak işletmeler hem kredi kurumları tarafından hem de kredi garanti fonları tarafından risk analizine tabi tutulmakta olup, kötü seçim riskini de en aza indirmektedir.

h) Faiz Oranlarına Etkisi

Kredi garanti fonları kefaletiyle tahsis edilen kredilerde teminat garantisi sunulduğundan dolayı daha düşük oranda riske katlanacak olan kredi kurumları daha düşük faiz oranlarından kredi tahsisi yapabilmektedirler.

i) Kredi Vadelerine Etkisi

Kredi garanti fonları tahsis edilecek kredilere kefalet verdiği takdirde, işlemlere tahsis edilecek olan orta ve uzun vadeli kredilerde oluşabilecek konjonktürel riskler minimize edilebilecektir. İşletmeler bu vesile ile yatırımlarına veya kullanım alanlarına uygun vade seçeneklerini faaliyet döngülerine ve nakit akışlarına göre kullanabilme imkânını elde etmiş olacaktır.

j) Bölgesel Kalkınmaya Etkisi

Küçük ölçekli ve hızlı kurulma ve faaliyetini hayata geçirme özelliklerine sahip KOBİ'ler bölgesel ve kırsal kalkınma için en önde gelmektedirler. Kredi garanti fonları bu işletmelerin finansman kaynaklarına ulaşmadaki sorunları çözdüklerinden hem istihdama hem de bölgesel kalkınmaya katkı sağlamış olacaklarıdır.

Kredi garanti fonları işletmelere tahsis edilecek kredilere kefalet vererek finansman kaynaklarına ulaşımı kolaylaştırmaktadır. Finansman kaynağına ulaşan işletmeler istihdamı ve üretimi artırarak aynı zamanda devletin vergi gelirlerini de artıracı etki yaratmaktadırlar.

Ayrıca işletmelerin iktisadi hedeflerine ulaşmasında da önemli avantajlar elde edilmesi hedeflenmektedir (Riding, v.d. 2007'ten akt.Gök R., 2012). (Gök R., 2012).

Kredi garanti fonlarının bir diğer etkisi ise, tanınmayan ve riskli görülen işletmelere kredi tahsisi sağlanmasının ardından faaliyet hacmini ve geri ödeme kapasitelerinin görülmesi sonrasında daha kolay finansman kaynaklarına ulaşmalarına katkı sağlamalarıdır (Meyer ve Nagarajan, 1996; Levitsky J.,1997'ten akt.Gök R., 2012). (Gök R., 2012).

2.4. Kredi Garanti Fonu A.Ş. (Türkiye Uygulaması)

Son yıllarda banka gelirlerinde istikrarsızlığın ve sermaye maliyetlerinin artması, kârlılığın ve teminat değerliliklerinin düşmesi hem bankalar açısından hem de işletmeler açısından finansman kaynaklarına ulaşmayı oldukça zorlaştırmaktadır. Ekonomik daralmaların olduğu dönemlerde, faiz oranları artmakta, piyasada para kışkırmakta ve teminata konu olacak varlıkların piyasa değerlerinde de düşüş yaşanmaktadır. Dünya genelinde bu alanda yaşanan artan rekabete döviz kurlarındaki oynaklık da eklendiğinde bankalar kredi tahsisi yapma hususunda oldukça isteksiz davranmaktadır. Böylece ekonominin büyük bölümün oluşturan KOBİ'lerin ise bir taraftan finansman maliyetleri yükselmekte, diğer taraftan ise karlılıkları düşmektedir. KOBİ'ler, mevcut borçlarının maliyetlerini bile ödemekte zorlanmaktadır.

KOBİ'lerin faaliyetlerini sürdürmeleri için mevcut borçlarını geri ödemeleri ya da yeni finansman kaynaklarıyla mevcut borçlarını yenilemeleri gerekir. Diğer bir çözüm ise işletmeye yeni bir ortak bulmak olacaktır. Ekonominin daraldığı zamanlarda artan faiz oranları dolayısıyla mevduat getirisi ile daha garanti bir gelir etmek isteyen tasarruf sahipleri ise riske katlanmadan faiz gelirini tercih ederler. Bu nedenlerle kredi garanti sistemleri stratejik önem arz eder.

KFG ülkemiz için iyi bir gelişme ve uygun yatırım bir yatırım kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. KGF tarafından kredi kurumlarının istediği özelliklerde olmayan varlıklar da teminat olarak kabul edilmektedir. İşletmelerin teminata konuda olacak herhangi bir varlığı bulunmadığı takdirde de garantörlük hizmeti vermek suretiyle tahsis edilecek olan kredilerin belirli bir kısmına kefalet vermektedir. Lehine kredi tahsis edilen işletmenin geri ödeme sırasında temerrüde düşmesi durumunda ise KGF, bankaya kefalet verdiği tutar kadar ödeme yapar (Doğan:2007:119). Burada dikkat edilmesi gereken husus, kredi veren kurumunun KGF'nin talep etmiş olduğu koşulların tamamını eksiksiz olarak yerine getirmesidir.

2.4.1. Kuruluş Amacı

Türkiye’de KGF kredi kurumlarının talep etmiş olduğu teminatların yerine işletmelerin kullanacağı krediler için kefalet vererek garantör olma amacıyla 1991 yılında kurulmuştur. KGF tarafından kredi kullanacak olan işletmelerin lehine kefalet verirken gerektiğinde bu işletmelerin bazı mal varlıkları veya projeleri de teminat olarak alınır. Verilen kefalet karşılığında ise belirli bir oran veya tutarda kefalet komisyonu tahsil edilir. KGF ayrıca hazine destekli verilen kefaletlerde işletmelerden herhangi bir teminat almadan da işlem yapar. KGF olarak ilk kredi kefaleti 1994 yılında tahsis edilmiştir. Kâr amacı gütmeyen KGF, 1995 yılında kurumlar vergisinden de istisnaya tabi tutulmuştur.

KOBİ’lerin de özellikle desteklenmesi için 1995 yılında KOSGEB, KGF’ye ortak olmuştur. Aynı şekilde sermaye yapısının işleyişinin güçlendirilmesi için 1996 yılında Halk Bankası ortaklık yapısına katılmıştır. 2003 yılında ise katma değer vergisinden (KDV) istisna edilmiştir. 2009 yılında Hazine kuruma 1 milyar TL destek sağlamış ve 20 adet banka daha ortaklık yapısına katılmıştır. 2014 yılında kurumun daha aktif çalışabilmesi için portföy garanti sistemi kurulmuştur.

KGF’nin kuruluş amacı KOBİ’lere tesis ettiği kredi kefaleti hizmeti ile destek vermek ve işletme faaliyetinin ihtiyaç duyduğu finansal kaynakları kullanmalarını mümkün hale getirmektir. Özellikle gelişmekte olan ülke ekonomilerinde küçük ve orta boy işletmelerin kredi kullanabilmeleri için sağlanacak teminatların kredi kurumlarına sunulmasında büyük güçlükler yaşanmaktadır. Öte yandan işletmelerin yatırımları için kullanacakları orta ve uzun vadeli krediler için kredi kurumları tarafından yüksek oranlarda ve seçici davranılan maddi teminatlar talep edilmektedir. Bunun yanında faaliyet hacmini büyütme isteyen işletmelerde ortaya çıkan işletme sermayesi ihtiyacının finansmanının karşılanmasında teminat sorunu önemli bir yer tutmaktadır. Mal alış ve satış koşullarında oluşan aleyhte vade farklarının finansmanı sağlanamadığı takdirde işletmeler faaliyetlerini sürdürmekte dahi zorlanmaktadır (Türköz, 2008:62).

KGF, KOBİ’lere sadece ihtiyaç duydukları teminatları sağlamakla kalmayıp, bu işletmelere tahsisi yapılmış olan kredilerin etkin ve verimli kullanımı, proje hizmetleri ve çeşitli alanlarda eğitim vermek gibi birçok alanda danışmanlık hizmetleri de sunmaktadır. Genç girişimcilere, yeni iş fikirlerinin hayata geçirilmesinde kullanılacak finansman kaynaklarının teminatlarının sağlanmasında, KOBİ’lerin büyüme ve gelişmelerinde de katkı sağlamaktadır (Doğan, 2007:118).

2.4.2. Ortaklık Yapısı

Ülkemizde KOBİ'lerin finansman kaynaklarına ulaşmakta karşılaştıkları teminat sorunlarını gidermek ve bu işletmelerin kredi kaynaklarına ulaşmalarını sağlamak amacıyla TÖSYÖV, MEKSA, TESK, KOSGEB ve T. Halk Bankası A.Ş. tarafından kurulan KGF (Yüce, 2007:115)'nin ortaklık yapısı sermaye miktarı Tablo 8'de gösterilmektedir.

Tablo 8. KGF Ortaklık Yapısı Sermaye Miktarı

Ortaklar	Grubu	Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
TOBB-Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	A	92 832 388.73	29.1667
KOSGEB – T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı	B	92 805 640.82	29.1583
TESK-Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu	D	395 989.86	0.1244
MEKSA-Meslek Eğitim ve Küçük Sanayii Destekleme Vakfı	D	12 803.55	0.0040
Akbank T.A.Ş.	D	25 584.40	0.0080
Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Alternatif Banka A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Anadolu Bank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Burgan Bank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Denizbank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Fibabanka A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
HSBC Bank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
ING Bank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Nurol Yatırım Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Odeabank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
QNB Finansbank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Şekerbank T.A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye İş Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	C	4 896 642.32	1.5385
Turkland Bank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385

Tablo 8. KGF Ortaklık Yapısı Sermaye Miktarı (Devamı)

Vakıf Katılım Bank A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Ziraat Katılım Bankası A.Ş.	C	4 896 642.32	1.5385
Toplam		318 281 750.00	100

2.4.3. Kefalet Çeşitleri

KGF, iki tür kefalet hizmeti vermektedir. Birincisini kendi *öz kaynaklarıyla* vermiş olduğu kefalet, ikincisi ise *hazine kaynaklarıyla* sağlamış olduğu kefalet oluşturmaktadır (KGF, “Kefalet Kaynakları” e.t. 01.05.2019).

Öz kaynaklar ile kefalet, KGF’ye göre KOBİ özelliklerini taşıyan işletmelere kendi bünyesinde yapacağı değerlendirmeler sonucu yine kendi kaynaklarından sağlayacağı kefaletlerdir. Kefalet verilecek işletmelerden ayrıca teminat da talep edilir. Bu kaynak kullanılırken kredi talep eden işletme iki çeşit değerlendirmeye tabi tutulur. Kredi verecek olan finansman kurumu ile KGF ayrı ayrı değerlendirme süreci yürütürler. Kefalet için istenen teminatlar arasında bankaların kabul etmediği varlıklar da kabul edilir. Kefalet konusuna kaynak ise ortakların sağlamış olduğu öz sermayelerinden kullanılarak tahsis edilir. KGF, kefalet hizmetini kendisi ile protokol imzalayan kurum ve kuruluşların tahsis edeceği kredilere verir.

Verilecek olan kefaletler kullanılacak kredi türlerine ve kullanım amaçlarına göre değişiklik arz eder. Buna göre *işletme kredilerinde* 6-60 ay arası vadeli ve en çok 1 yıl ödemesiz dönemi olan ürünler için kefalet verilir. Diğer yandan *yatırım kredilerinde* ise 60-84 ay arası vadeli ve en çok 2 yıl ödemesiz dönemi kapsayan borçlanmalara kefalet tahsisi yapılır. Kefaletler, bir işletme ya da risk grubu için en çok 3 milyon TL olarak belirlenmiştir. Ayrıca kefalet hizmeti için tahsis edilen tutarlar üzerinden belirli bir oranda kefalet ücret ve komisyonu da tahsil edilir. Tahsil edilecek komisyonlar da kredinin türüne, tutarına ve vadesine göre değişik gösterir.

İşletmelerin kefalet başvuruabilmesi için KOBİ niteliklerine haiz olmalarının yanı sıra başvurularının da kurumsal internet sitesi üzerinden yapılması gereklidir.

Hazine destekleri kefalet, Şubat 2014’te oluşturulan Portföy Garanti Sistemi (PGS) ile çeşitli paketler halinde işletmelerin kullanımına sunulmuştur. PGS dâhilinde KGF bir kredi kuruluşuyla belirli bir kredi limiti için kefalet anlaşması yapar. Belirlenen limit dahilinde kredi kuruluşları uygun gördükleri işletmelere öncelikle vereceği kredi limitlerini tahsis

ederler. Daha sonra bu işletmeler için KGF'den kefalet vermesi istenir. KGF'nin vereceği onaydan sonra da kredi işletmeye kullanılır. Böylece kredi tahsisi yapan ve kullandıran bankada bir kefalet portföyü oluşturulur. KGF bu portföyün temerrüde düşmesi halinde, toplamda % 7'si için geri ödeme taahhüdünde bulunur. Kredi Kuruluşlarının genelinde bakıldığında temerrüde düşen kredi oranı ortalama % 3-5 civarında olduğu göz önüne alındığında KGF'nin PGS kapsamında taahhüt etmiş olduğu % 7 oranı makul karşılanmış ve işletmelere bu sistem dâhilinde toplam 305 Milyar TL kredi kullanılmıştır.

PGS ile kredi kullanmak isteyen işletmeler öncelikle bankaya kredi başvurusunda bulunurlar. Kredi limiti onaylanan işletenin talebi KGF'ye kefalet vermesi için sunulur. Buradan onay alındıktan sonra KGF'nin kefalet komisyonu peşin tahsil edilerek kredi işletmelere banka kaynaklarından kullanılır.

PGS dışında kalan Kefaletlerde ise, işletme bankaya kredi başvurusunda bulunur. Banka, kendi değerlendirmeleri sonucunda kredi tahsisini uygun gördüğü işletmenin talebini KGF'ye gönderir. KGF tarafından da işleme alınan talepler, işleme alındığı tarihten itibaren yedi iş günü içinde sonuçlandırılır (Erdoğan, 2009:145).

Ülkemizde son yıllarda görülen ekonomik daralmanın etkisini kırmak ve işletmelerin finansman kaynaklarına ulaşmalarını kolaylaştırmak için KGF daha etkin ve verimli bir şekilde çalışmaya başlanmıştır. Daha önceleri bir işletmelerin kefalet başvurusunda bulunabilmesi için kuruluşu süresi üzerinden en az iki yıl geçmesi gerekirdi. 2017 yılında alınan karar ile kefalet başvurusu için işletmenin en az bir bilanço dönemi geçirmiş olması koşulu getirildi.

Hazine kefaleti ile tahsis edilen krediler paketler halinde, türlerine ve kullanım amaçlarına farklı olarak açıklanmaktadır. Hazinesinin sağlamış olduğu kaynaklara istinaden öncelikle 200 Milyar TL'lik kaynak, işletmelerin kullanımına sunulmuştur. Daha sonra 52,50 Milyar TL'lik kaynak, 32,50 Milyar TL'lik kaynak, 20 Milyar TL'lik iki adet kaynak olmak üzere toplamda 325 Milyar TL kaynak sağlanmıştır. Burada hazine tarafından sağlanan kaynaklar, farklı amaç ve türlerde tahsis edilecek krediler için kullanılmıştır. İşletmelerin KOBİ özelliklerini taşımaları yanı sıra faaliyet gösterdikleri sektörlerle göre de değişik limitlerin tahsisi yapılmaya devam etmektedir. KOBİ'lere verilen krediler ve kefaletler, imalatçı, ihracatçı, kadın girişimci, ticaret işletmeleri gibi ayrımlara tabi tutulmuştur.

Kefalet tutarları, imalatçı, yatırımcı ve ihracatçı işletmeler için 25 Milyon TL, kadın girişimciler için 1 Milyon TL ve diğer KOBİ işletmeler için 12 milyon TL olarak belirlenmiştir.

Kullandırılacak krediler türüne ve kullanım amaçlarına göre de değişiklik arz eder. İşletme kredilerinde 60 ay vade ve en çok 12 ay ödemesiz dönem ile sınırlıdır. Diğer yandan yatırım kredilerinde 120 ay vade ve en çok 36 ay ödemesiz dönem için kefalet tahsisleri yapılır.

Kefalet başvuru koşulları için işletmelerin öncelikle hangi sektörde faaliyet gösterdiklerine bakılmaksızın KOBİ özellikleri taşıyor olmaları gereklidir. Öte yandan işletmelerin vergi ve sosyal güvenlik kurumu borclarının olmadığını belgeyle ispat etmeleri zorunludur. Kredi kullanım sırasında işletmelerin temerrüde düşmüş herhangi bir borçlarının olmaması da istenir. İşletmelerden kredi kullanımı esnasından tahsil edilecek kefalet komisyonlarının dışında herhangi bir ücret de talep edilmez.

2.4.4. KGF Ürünleri ve Tahsis Koşulları

KGF, farklı ürünler geliştirerek değişik kurum ve kuruluşların tahsis etmiş olduğu destek, teşvik ve kredilere kefalet hizmet sunar (KGF, “Ürünlerimiz” e.t. 01.05.2019). Sunulan hizmetler protokol imzalanan kurumlar ile sağlanır. Bu kurumlardan sağlanan destekler birbirinden bağımsız özellikler taşımaktadır.

KOSGEB Geri Ödemeli Destekleri için KOBİ’ler lehine doğrudan kefalet desteği verilir. Verilecek kefaletlerin süresi tahsis edilen desteklerin süresinden az olmamak koşuluyla 6 aydır. Kefaletlerde öz kaynak kullanımı esastır. Kefalet limiti bir işletme için 3 Milyon TL olarak belirlenmiştir. Kefalet tahsis edilecek desteklerin tamamına verilir. Kefaletten yararlanacak işletmenin KOSGEB tarafından desteklenecek KOBİ olması gerekir.

TÜBİTAK Transfer Ödemeleri için işletmelerin teknolojik yenilik içeren, üretimde kullanılabilir olan ve ekonomik değer ifade eden projelerine ödenecek tutarlara kefalet verilir. Öz kaynaklardan tahsis edilecek kefaletler, bir işletmenin en fazla 1,25 milyon TL’lik proje ödemesinin tamamını kapsar. Kefalet başvuru için işletmelerin KOBİ özelliğini taşımaları, TÜBİTAK tarafından destek almaya hak kazanmış olmaları gerekir. Diğer taraftan işletmelerin mevcut faaliyetlerini sorunsuz devam ettirme şartı da aranır.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Destekleri, teknolojik yatırım programları dâhilinde yer alan Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerini kapsar. Bu bağlamda işletmelerin alacağı desteklerine kefalet hizmeti verilir. Öz kaynaklardan tahsis edilen kefaletler, bir işletme için en çok 1

milyon TL olmak üzere tamamını kapsar. Kefalet için işletmelerin KOBİ özelliklerine sahip, ilgili desteğe hak kazanmış ve iflas, konkordato ilan etmemiş olmaları gerekir.

Türk Eximbank Kredileri için tahsis edilecek kefaletlerde bankanın uygun bulduğu ve onayladığı kredilerin anapara, faiz ve taahhüt risklerinin tamamına verilir. Kefaletin süresi kredi süresinden az olamaz. Öz kaynaklar kullanılarak verilen kefaletler, her bir KOBİ için en fazla 3 milyon TL'dir.

Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV) KOBİ Destekleri için işletmelerin geliştirdiği ve ticari değeri olan teknolojik yenilikler için verilen desteklerin ödemelerine kefalet verilir. Öz kaynaklar kullanılarak verilecek olan kefaletlerde, işletmelerin KOBİ özelliklerini taşıyor olmaları esastır. Kefaletler desteklerin tutarının tamamına uygulanır. Kefaletler, süreleri desteklerin verildiği proje süresinden az olmamak kaydıyla her bir işletme için en fazla 1 milyon TL veya yabancı para karşılığıdır.

Banka kredilerinde ise KOBİ özelliğini taşıyan işletmelerin kullanacakları kredilere hem öz kaynaklarla hem de hazine kaynakları ile kefaletler sağlanır. Kefalet verilecek bankalar ile protokol yapılmış olması ve bankalara bir kefalet limiti tahsis edilmiş olması gerekir. KGF tarafından yetkilendirilmiş bankalar müşterilerine tahsis ettikleri krediler için kefalet talep ederler. Kefalet verilmesi uygun görülen işletmelere, kefalet türünün özelliklerine göre değişik vade ve limitlerde krediler kullandırılır. Banka kredileri için imzalanan her protokolde kredisi kullanılacak KOBİ'lerin özellikleri, tahsis edilecek limitler ve vadeler değişik arz eder.

Kefaletler kredilerin tahsis koşullarına göre değişik oranlarda verilir. KOBİ özelliğini haiz ihracatçı bir işletmeye kullanacağı kredinin tamamına kefalet verilirken, bir tarım işletmesine kullanacağı kredinin % 80'i için kefalet tahsisi yapılır. Kefalet kullanacak işletmenin vergi ve sosyal güvenlik kurumu borcu olmaması, iflas ve konkordato ilan etmemiş ve banka tarafından kredi limiti onaylı olması gerekir.

Banka kredileri için aranan şartlar saklı kalmak kaydıyla *finansal kiralama* işlemlerine de kefalet hizmeti verilmeye başlanmıştır.

Yurt Dışı Fon Destekleri için KOBİ'lerin Avrupa Komisyonu'ndan sağlanan kredilerine kefalet hizmeti verilir. Kefalet sağlanacak krediler Avrupa Yatırım Bankası kaynakları kullanılır. Bu kaynağı kullanarak kredi kullandıracak kuruluşlar, Akbank T.A.Ş., T. Garanti Bankası A.Ş., Türkiye İş Bankası A.Ş., Türk Ekonomi Bankası A.Ş., Vakıf Katılım Bankası A.Ş., Alternatif Bank A.Ş., T. Halk Bankası A.Ş., QNB Finansbank A.Ş., Türkiye Vakıflar

Bankası T.A.O., Denizbank A.Ş., Şekerbank T.A.Ş., T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Yapı ve Kredi Bankası A.Ş., Ziraat Katılım Bankası A.Ş. olarak belirlenmiştir.

Kefalet verilen finans kuruluşlarından bazıları; Albaraka, Akbank, Anadolu Bank, Burgan Bank, Deniz Bank, Emlak Bank, Fiba Banka, HSBC, ING Bank, Kuveyt Türk, Odea Bank, Pasha Bank, QNB Finansbank, Şekerbank T-Bank, Ziraat Bankası, TEB, Türkiye Finansbank, Garanti, Halkbank, Eximbank, Türkiye İş Bankası, Vakıfbank, Vakıf Katılım, Yapıkredi, Ziraat Katılım, Garanti Leasing, Halk Leasing, İş Leasing, Şeker Leasing, Vakıf Leasing, Yapıkredi Leasing, Ziraat Leasing olarak sayılmaktadır (KGF, “Kefalet Verilen Finans Kuruluşları” e.t. 01.05.2019).

2.4.5. Faaliyet Göstergeleri

KGF A.Ş. ilk olarak 1996 yılında İstanbul’da açılan İkitelli Şubesiyle faaliyetlerine başlamıştır. 2019 yılı itibariyle şube sayısı 40 olmuştur. Tablo 9’da şubelerin listesi verilmektedir (KGF, “Şubeler” e.t. 01.05.2019).

Tablo 9. KGF Şubelerinin Listesi

1- Adana	11-Çorum	21-Eminönü / İstanbul	31-Bodrum / Muğla
2-Adıyaman	12-Denizli	22-İzmir	32-Ordu
3-Ankara / Ostim	13-Diyarbakır	23-Kahramanmaraş	33-Sakarya
4-Ankara / Kızılay	14-Elazığ	24-Kayseri	34-Samsun
5-Antalya	15-Erzurum	25-Karabük	35-Sivas
6-Afyonkarahisar	16-Eskişehir	26-Kocaeli	36-Şanlıurfa
7-Aydın	17-Gaziantep	27-Gebze / Kocaeli	37-Çorlu / Tekirdağ
8-Balıkesir	18-İstanbul	28-Konya	38-Tarbzon
9-Batman	19-Kadıköy / İstanbul	29-Manisa	39-Van
10-Bursa	20-İkitelli / İstanbul	30-Malatya	40-Ereğli / Zonguldak

KGF’nin kurulmuş olduğu tarihten itibaren 2018 yılına kadar tahsis etmiş olduğu kefalet miktarlar ve işletme sayıları Tablo 10’da gösterilmektedir.

Tablo 10. Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılanma Durumu (Milyon TL)

Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılanma Durumu (Milyon TL)									
(Öz kaynak + Hazine 1994-2018)									
Dönem	Talep Edilen Kefaletler (Gelen Talep)			Verilen Kefaletler (Onaylanan Talepler)			Kullandırılan Kefaletler (Açılan Talep)		
	Firma Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Firma Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Firma Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
1994-2015	35 408	25 310	18 695	24 085	15 054	10.913	17 674	9 660	7 189
2016	30 220	14 387	11 389	23 365	9 580	7 375	19 506	6 682	5 128
2017	321 321	323 101	290.873	314 239	264 982	238 774	297 682	208 116	187 499
2018*	125 146	114 861	100 586	123 931	108 469	95 010	119 294	85 942	75 357
1994-2018*	496 117	556 852	491 853	470 860	417 637	370 265	440 762	322 809	286 676

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:33

KGF, 1994-2015 yılları arasında sadece 24.085 adet işletmeye kefalet hizmeti vermişken son üç yılda toplam 461.535 adet işletmeye kefalet hizmeti vermiştir. Burada görülmektedir ki son yıllarda KGF işletmelerin finansman kaynaklarına ulaşmasında önemli bir rol oynamıştır. Buradaki kefalet verilen işletme sayısının çoğunluğu KOBİ olduğu düşünüldüğünde, verilen bu hizmetin piyasadaki karşılığının araştırılmaya muhtaç kaldığı düşünülmektedir. Aynı şekilde kefalet tutarlarında da son üç yılda görülen artış KGF'nin sermaye olarak hem ortakları tarafından hem de Hazine tarafından desteklendiği görülmektedir.

Tablo 11. Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı (Milyon TL)					
(Öz kaynak + Hazine 1994 - 2018)					
Segment	İşlem Adedi	Verilen Kefalet İle Kullandırılan Kredi Hacmi		Kefalet Tutarı	Kefalet Oran
KOBİ	428 094	234 289		207 233	%72
KOBİ Dışı	12 668	88 520		79 442	%28
Toplam	440 762	322 809		286 676	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:33

Tablo 11'e göre KGF, vermiş olduğu garanti kefaletlerin % 72 'sini KOBİ'lere sunmuştur. KOBİ işletmelerin özellikle son üç yılda finans kaynaklarına ulaşmasında etkili yöntemler ve çözümler geliştirerek amacına uygun faaliyetlerini artırmıştır.

Tablo 12. Verilen Toplam Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon TL)

Verilen Kefaletlerin Sektörlere Dağılımı (Milyon TL)			
(Öz Kaynak + Hazine 1994 - 2018)			
Sektörler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran
Ticaret ve Hizmet	220 545	117 510	%41
İmalat Sanayi	88 688	98 489	%34
İnşaat	46 700	33 618	%12
Ulaştırma ve Denizcilik	22 434	12 480	%4
Tarım ve Hayvancılık	38 194	8 215	%3
Turizm	15 243	7 992	%3
Sağlık	3 659	2 643	%1
Maden ve Doğal Kaynaklar	1 766	2 431	%1
Eğitim	2 663	1 731	%1
Elektrik Doğal Gaz ve Su Kaynakları	870	1 567	%1
Toplam	440 762	286 676	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:35

Tablo 12'ye göre KGF, vermiş olduğu kefaletlerin dörtte üçünü ticaret ve hizmet sektörleri ile imalat sanayisine tahsis etmiştir. Tarım ve hayvancılık sektörü ise kefalet verilen sektörler arasında 5. Sırada bulunmaktadır. Ayrıca bazı işletmeler hem tarım ve hayvancılık alanında hem de ticaret ve hizmet alanında faaliyet göstermektedir. Çalışmamızda KGF'nin tarım ve hayvancılık sektöründeki etkileri araştırılacağından sektörel olarak verilen desteklerin hangilerine ne kadar destek verildiği önem arz etmektedir.

Tablo 13. Verilen Toplam Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL)

Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL)			
(Öz Kaynak + Hazine 1994 - 2018)			
Bölgeler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran
Marmara	154 972	124 316	%43
İç Anadolu	77 485	47 347	%17
Ege	67 577	38 738	%14
Akdeniz	54 371	35 474	%12
Güneydoğu Anadolu	23 198	17 788	%6
Karadeniz	44 731	16 341	%6
Doğu Anadolu	18 428	6 672	%2
Toplam	440 762	286 676	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:35

Tablo 13'e göre çalışmamızın yapıldığı Aksaray İli'nin de bulunduğu İç Anadolu Bölgesi verilen kefalet sıralamasında 2. Sırada yer almaktadır. Sanayi bölgesinin yoğun olduğu Marmara bölgesi ilk sırada yer alırken Doğu Anadolu Bölgesi ise son sırada yer almaktadır.

Tablo 14. Yıllar İtibariyle Öz Kaynak ile Verilen Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu (Milyon TL)

Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılama Durumu (Milyon TL)									
(Öz Kaynak 1994-2018)									
Dönem	Talep Edilen Kefaletler (Gelen Talep)			Verilen Kefaletler (Onaylanan Talepler)			Kullandırılan Kefaletler (Açılan Talep)		
	Kobi Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Kobi Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Kobi Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
1994 - 2015	22 473	13 707	40 492	14 273	7 467	5 645	9 963	4 220	3 290
2016	6 154	4 564	3 931	4 446	2 392	2 057	3 170	1 199	1 033
2017	10 001	5 446	4 656	6 888	2 381	2 076	5 701	1 008	886
2018*	1 562	1 111	1 019	1 120	568	499	802	291	209
1994 - 2018*	39 913	26 943	21 819	26 557	13 710	11 011	19 482	7 466	6 104

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:37

Tablo 14'e göre 1994-2015 yılları arasında kefalet talep eden KOBİ sayısı ile kefalet talebi onaylanan KOBİ sayısına bakıldığında, talep edilen kefaletlerin yaklaşık % 63'ü karşılanmıştır. Son üç yılda ise bu oran % 70 düzeylerini aşmıştır. Özellikle 2016 yılında

talep edilen kefalet sayısı ile tahsisi yapılan kefalet sayısı arasındaki fark ciddi düzeyde kapanmıştır. Burada etkili olan KGF'nin yeni bir sistemle kefalet vermeye başlamasından kaynaklanmadır. PGS ile kullanılan kredilerdeki artışın taleplerin karşılanma oranlarını artırdığı görülmektedir.

Tablo 15. Öz Kaynak ile Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı (Milyon TL)

Verilen Kefaletlerin İşletme Ölçeklerine Göre Dağılımı (Milyon TL) (Öz Kaynak 1994 - 2018)				
Ölçekler	Adet	Verilen Kefalet İle		Kefalet Oran
		Kullandırılan Kredi Hacmi	Tutarı	
Mikro İşletmeler (1-9)	13 763	2 543	2 113	%35
Küçük İşletmeler (10-49)	4 123	3 034	2 444	%40
Orta Ölçekli İşletmeler (49-249)	1 596	1 890	1 547	%25
Toplam	19 482	7 466	6 104	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:37

Tablo 15'de görüldüğü üzere KGF, tesis etmiş olduğu kefaletlerini tabana yayararak daha çok KOBİ özellikleri taşıyan işletmelere tahsis yapmıştır. Tesis edilen kefaletlerin % 75'i Mikro ve Küçük işletmelere yapılması, bu işletmelerin gelişmesi ve büyümesi için yapılan katkının önemini gösterdiği düşünülmektedir.

Tablo 16. Öz Kaynak ile Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı

Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL) (Öz Kaynak 1994-2018)			
Bölgeler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran
Marmara	4 932	2 954	%48
İç Anadolu	3 367	1 034	%17
Ege	2 205	893	%15
Karadeniz	4 337	409	%7
Güneydoğu Anadolu	1 535	313	%5
Akdeniz	1 561	312	%5
Doğu Anadolu	1 545	189	%3
Toplam	19 482	6 104	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:39

Tablo 16'ya göre öz kaynak olarak tesis edilen kefaletlerde de İç Anadolu Bölgesi 2. sırada yer almaktadır. En çok kefaleti Marmara Bölgesi'ne tesis edilirken en az kefalet Doğu Anadolu Bölgesi'ne verilmiştir.

Tablo 17. Öz Kaynak ile Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı

Verilen Kefaletlerin Sektörlere Dağılımı (Milyon TL) (Öz Kaynak (1994 - 2018))			
Sektörler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran
Ticaret Ve Hizmet	8 483	1 863	%31
İmalat Sanayi	6 538	3 115	%51
İnşaat	998	299	%5
Ulaştırma ve Denizcilik	1 190	269	%4
Tarım ve Hayvancılık	800	229	%4
Turizm	1 063	140	%2
Sağlık	176	64	%1
Madencilik ve Doğal Kaynaklar	98	64	%1
Eğitim	90	35	%1
Elektrik Doğal Gaz ve Su Kaynakları	46	26	%0
Toplam	19 482	6 104	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:39

Tablo 17’de öz kaynak ile tesis edilen kefaletlerde tüm kefaletlerin aksine ilk sırayı İmalat Sanayi sektörü oluşturmaktadır. Tabloda işletme sayısında bakıldığında Ticaret ve Hizmet sektöründe daha çok işletmeye kefalet verilirken, daha az işletmeye daha çok miktarda kefalet imalat sanayi sektöründe tesis edilmiştir. Tarım ve hayvancılık sektöründe ise 800 adet işletmeye kefalet hizmeti verilirken, tesis edilen kefalet miktarında sektör 5. Sırada yer almıştır.

Tablo 18. Hazine Kaynaklı Kefalet Taleplerinin Yıllar İtibariyle Karşılanma Durumu (Milyon TL)

Yıllar İtibariyle Kefalet Taleplerinin Karşılanma Durumu (Milyon TL)									
(Hazine 2010 - 2018)									
Dönem	Talep Edilen Kefaletler (Gelen Talep)			Verilen Kefaletler (Onaylanan Talepler)			Kullandırılan Kefaletler (Açılan Talep)		
	Firma Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Firma Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı	Firma Sayısı	Kredi Tutarı	Kefalet Tutarı
2010 - 2015	12 935	11 603	8 202	9 812	7 587	5 268	7 711	5 440	3 899
2016	24 066	9 824	7 458	18 919	7 188	5 318	16 336	5 483	4 095
2017	311 320	317 655	286 217	307 351	262 601	236 698	291 981	207 107	186 613
2018*	123 584	113 750	99 567	122 811	107 901	94 511	118 492	85 651	75 088
2010 - 2018*	456 204	529 909	470 034	444 303	403 927	359 253	421 280	315 343	280 572

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:40

Tablo 18'e göre 2010-2015 yılları arasında toplamda 9.812 işletmeye hazine kaynaklı kefalet tesisi yapılırken, son üç yılda bu sayı 449.081 olarak gerçekleşmiş ve KGF tarihinde bir rekora imza atılmıştır. Burada oluşturulan Portföy Garanti Sistemi'nin etkisi görüldüğü söylenebilir. Ayrıca kredi talepleri Bankalar tarafından değerlendirilmiş olup, KGF istenilen koşullarına uygu taleplerin Fona iletilmesi sonucu, Kefalet talep eden işletmeler ile kefalet tesis edilen işletmeler arasında ciddi farklar oluşmamıştır. KGF'den kefalet talep eden 100 işletmeden 98'ninin talebi, kurum içerisinde yaratılan ilave kaynaklar ile karşılanabilmiştir.

Tablo 19. Hazine Kaynaklı Verilen Kefaletlerin KOBİ - KOBİ Dışı Ayrımı (Milyon TL)

Verilen Kefaletlerin KOBİ- KOBİ Dışı Ayrımı (Milyon TL)				
(Hazine 2010 - 2018)				
Segment	İşlem Adedi	Verilen Kefalet Kredi Hacmi	Kullandırılan Kefalet Tutarı	Kefalet Oran
KOBİ	408 615	226 860	201 166	%72
KOBİ Dışı	12 665	88 483	79 406	%28
Toplam	421 280	315 343	280 572	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:41

Tablo 19'da KGF, hazine destekli tesis etmiş olduğu kefaletlerde de açık ara KOBİ'lerin finansmanına öncelik tanımış ve tesis edilen kefaletlerin % 72 'sini KOBİ'lere tahsis etmiştir.

Tablo 20. Hazine Destekli Verilen Kefaletlerin Sektörlere Göre Dağılımı (Milyon TL)

Verilen Kefaletlerin Sektörlere Dağılımı (Milyon TL)			
(Hazine 2010 -2018)			
Sektörler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran
Ticaret ve Hizmet	210 366	115 647	%41
İmalat Sanayi	83 174	95 374	%34
İnşaat	45 925	33 319	%12
Ulaştırma ve Denizcilik	21 394	12 212	%4
Tarım ve Hayvancılık	37 482	7 987	%3
Turizm	14 316	7 852	%3
Sağlık	3 511	2 579	%1
Madencilik ve Doğal Kaynaklar	1 686	2 367	%1
Eğitim	2 594	1 696	%1
Elektrik Doğal Gaz ve Su Kaynakları	832	1 541	%1
Toplam	421 280	280 572	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:42

Tablo 20'ye göre Hazine destekli kefaletlerin tesisinde ilk sırayı hem adet hem de miktar olarak Ticaret ve Hizmet sektörü almıştır. Tarım ve Hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren işletmelere tesis edilen kefaletlerin, sayı olarak 3. Sırada miktar olarak ise 5. Sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 21. Hazine Destekli Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL)

Verilen Kefaletlerin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyon TL)			
(Hazine 2010 -2018)			
Bölgeler	Adet	Kefalet Tutarı	Oran
Marmara	150 040	121 362	%43
İç Anadolu	74 118	46 313	%17
Ege	65 372	37 846	%13
Akdeniz	52 810	35 162	%13
Güneydoğu Anadolu	21 663	17 475	%6
Karadeniz	40 394	15 932	%6
Doğu Anadolu	16 883	6 483	%2
Toplam	421 280	280 572	%100

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:42

Tablo 21 incelendiğinde Hazine destekli tesis edilen kefaletlerde de ilk sırayı Marmara Bölgesi, ikinci sırayı İç Anadolu Bölgesi almaktadır. Burada kefalet tesis edilen işletmelerin sayılarına bakıldığında da İç Anadolu Bölgesi ikinci sırayı almaktadır.

Tablo 22. Kaynaklara Göre Takibe İntikal ve Takip Riski Oranları (TL)

Kaynaklar	01.01.1994 – 31.12.2018		31.12.2018		
	Kullandırılan Kefaletler	Takibe İntikal Eden Tutar	Takibe İntikal Oranı	Takip Riski Bakiyesi (Protokole Bağlanan Dahil)	Takip Riski Oranı
Öz Kaynak	6 103 951 530	457 111 535	%7.49	228 228 042	%3.74
Hazine	280 571 904 641	3 755 317 258	%1.34	3 626 742 687	%1.29
Toplam	286 675 856 171	4 212 428 793	%1.47	3 854 970 729	%1.34

Kaynak: KGF, 2018 Yılı Faaliyet Raporu, s:44

Tablo 22'ye göre öz kaynak kefaletiyle kullandırılan kefaletlerin yaklaşık % 7.50'si temerrüde düşerek yasal takibe alınmış olup, bu oranın yaklaşık yarısı temerrüt esnasında tahsil edilebilmiştir. Sonuç olarak öz kaynak kefaletlerinde risk bakımında takip oranı verilen kefaletlerin % 3.74'ünü oluşturmaktadır.

Hazine destekli tesis edilen kefaletlerde daha başarılı sonuçların alındığı görülmektedir. Hazine destekli kefaletlerin temerrüde düşerek yasal takibe alınma oranı % 1.34 olarak gerçekleşirken, yasal takip aşamasında yapılan tahsilatlar sonucunda bu oran % 1.29'a düşmüştür.

2.4.6. KOBİ'ler ve KGF'nin Kullanımı

Her sektörde faaliyet gösteren KOBİ'lerin özellikleri, nakit akışları, finansman ve yönetim sorunları aynı olmayabilir. Söz gelimi enerji sektöründe faaliyet gösteren bir KOBİ'nin finansman yapısıyla unlu mamül üreten bir imalatçı KOBİ'nin finansman yapıları farklı özellikler taşıyabilir. KGF ise tahsis edeceği kefaletlerde KOBİ'lerin sektörlerine ve faaliyet alanlarına göre de farklı tutumlar izleyebilmektedir. Örneğin hem üretim hem de ihracat yapan bir KOBİ'nin azami kefalet limiti ile sadece ticari faaliyet gösteren bir KOBİ'nin azami kefalet limiti farklılık gösterebilmektedir. Ayrıca kullanılacak olan kredi kaynağına göre de kefalet limitleri değişik olabilmektedir. Ticari bir bankadan kullanılacak kredinin kefalet limit ve marjı ile ihracatın finansmanı için Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ'den kullanılacak kredinin kefalet limiti ve marjı farklı uygulanmaktadır.

Çalışmamızın üçüncü bölümünde KOBİ niteliğine sahip olan ve Aksaray'da faaliyet gösteren tarım ve hayvancılık sektöründeki işletmelerin KGF kefaleti ile finansman kaynağı kullanımları ile ilgili yapılan uygulama araştırması hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir. Öncelikle araştırmanın kısıtları içerisinde bulunan işletmelerin özelliklerine göre finansal yapıları hakkında bilgi edinilmeye çalışılmış olup, daha sonra KGF kefaletlerinin KOBİ'lerin finansman sorunları üzerindeki etkisinin sonuçları tartışılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KOBİ'LERİN FİNANSMANINDA KREDİ GARANTİ FONU A.Ş.'NİN ETKİSİ: TARIM VE HAYVANCILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE AKSARAY'DA BİR ARAŞTIRMA

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Aksaray İl sınırları içerisinde tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren KOBİ'lerin finansman sorunlarının çözümünde KGF'nin etkisinin araştırılmasıdır. Ayrıca işletmelerin finansman sorunlarının varlığı ile finansal planlama arasında ilişki olup olmadığı konusunun yanı sıra yabancı kaynak kullanımında yaşanan süreçlerin işletmeleri tanıtıcı bilgileri ile bağlantıları incelenmesi amaçlanmaktadır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın ana kütlesi Aksaray'da faaliyet gösteren tarım ve hayvancılık sektöründeki KOBİ'ler olarak seçilmiştir. Maliyet ve süre kısıtlarından dolayı toplamda sivil toplum kuruluşlarından alınan listelerden belirlenen 550 işletmeden 178 adedi örneklem olarak alınmıştır. Bu işletmelerden de genellikle yabancı kaynak kullanımı olanlar tercih edilmeye çalışılmıştır. 300 dekar üzerinde arazi ve 50 baş üzerinde hayvan varlığı olan işletmelere tek tek ziyaret yapılarak anket soru formu uygulanmıştır.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak anket uygulaması tercih edilmiştir. Gök (2012) tarafından yapılan çalışmada kullanılan anket bu çalışmada uygulanmıştır. Anket sorularının anlatım dili, soru yapısı ve elde edilmesi hedeflenen bulgulara ulaşıp ulaşılmayacağı hakkında uzman görüşleri de alınmıştır. Ankette 4 bölümden oluşan toplamda 36 soru işletmelerin sahip veya yöneticilerine sorulmuştur.

Anket soru formunda işletme hakkında temel bilgiler (9), finansal planlama (6), finansman ile ilgili sorular (7) ve KGF ile ilgili sorular (14) yer almaktadır.

3.4. Araştırma Soruları

Araştırma kapsamında belirlenmiş şu sorunlara yanıt aranacaktır:

- 1 İşletmelerin özellikleri ile finansal planlama yapıp yapmamaları arasındaki ilişki nedir?

- 2 İşletmelerin özellikleri ile finansman sorunu yaşayıp yaşamadıkları arasında bir bağlantı var mıdır?
- 3 İşletmelerin özellikleri ile finansman sorunlarının çözümünde geliştirdikleri önerileri ile ilgili bir bağlantı var mıdır?
- 4 İşletmelerin KGF hakkında bilgileri var mıdır?
- 5 KGF kefaletiyle kullanılan krediler sonrası işletmelerin finansman sorunlarını çözülmüş müdür?
- 6 KGF kefaletiyle kullanılan kredilerin işletmelerin satış hasılatlarına, varlık miktarlarına ve çalışan sayılarına etkisi olmuş mudur?

3.5. Verilerin Analizi

Mevcut çalışmada araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen verilere frekans ve tanımlayıcı analizlerin yanı sıra varyans analizi (ANOVA) de uygulanmıştır. Bu bağlamda anket düzenlenmesinde olduğu gibi dört ana bölüm kendi içerisinde incelenmiştir. Buna göre ilk olarak işletme hakkındaki tanıtıcı bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde finansal planlamaya ilişkin ifadeler verilen cevaplar incelenmiştir. Üçüncü bölümde finansman ile ilgili sorular araştırılmıştır. Son olarak ise kredi garanti fonu hakkında ifadeler verilen cevaplar analiz edilmiştir. İlk olarak elde edilen verilere ilişkin frekans analizi uygulanmıştır. Daha sonra tanımlayıcı istatistikler sunulmuştur. Son olarak da ilişkili olması muhtemel ile ilgili testler yapılmıştır.

ANOVA kategorik ve aralık ya da metrik değişkenlerin ilişkili olduğunun varsayıldığı durumlarda kullanılan bir analiz tekniğidir. Kategorik değişkenlerin 3 ve daha fazla gruba sahip olduğu durumlarda ANOVA tercih edilmektedir (Pallant, 2016:234).

3.6. Bulgular

3.6.1. İşletmelere Ait Tanıtıcı Bilgiler

Bu başlık altında, araştırmaya dahil olan işletmeler hakkında bilgilere yer verilmiştir. Bu amaçla, bilginin özet sunumunu sağlayabilmeyi gözeterek, tablolardan faydalanılmıştır.

Tablo 23. İşletmelerin Faaliyet Gösterdikleri Alana İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%
Tarım	98	55.1
Hayvancılık	45	25.3
Tarım ve Hayvancılık	35	19.7
Toplam	178	100

İlk olarak işletmelerin hangi alanda faaliyet gösterdikleri incelenmiştir. Tablo23’de görüldüğü üzere işletmelerin 98 tanesi tarım alanında, 45 tanesi hayvancılık alanında 35 tanesi de tarım ve hayvancılık alanında faaliyet göstermektedir. Diğer bir ifadeyle çalışmaya katılan işletmelerin çoğunluğunu (%55.1) yalnızca tarım alanında faaliyet gösteren işletmeler oluşturmaktadır. Bu bulgular tablo 23’de özetlenmiştir.

Tablo 24. İşletmelerin Hukuki Statülerine İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Anonim	30	16.9	16.9	16.9
Limited	95	53.4	53.4	70.2
Şahsi	52	29.2	29.2	99.4
Müstahsil	1	0.6	0.6	100.0
Toplam	178	100.0	100.0	

Tablo 24’de görüldüğü üzere, işletmelerin hukuki statüsü incelendiğinde %53.4 ile Limited şirketlerin en fazla katılımı gösterdiği belirtilebilir. Anonim şirketler ise katılımcıların %16.9’unu oluştururken, müstahsil şirketlerden yalnızca 1 şirketin katıldığı belirtilebilir. Şahsi ticari faaliyet gösteren şirketler ise %29.2 katılım oranına sahiptir.

Tablo 25. İşletmelerin Sahip Olduğu Çalışan Sayısına İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
10’dan Az Çalışan	46	25.8	28.0	28.0
11-20 Çalışan	83	46.6	50.6	78.7
21’den Fazla Çalışan	35	19.7	21,3	100.0
Toplam	164	92.1	100.0	
Cevapsız	14	7.9		

Tablo 25’de görüldüğü üzere, en fazla katılımı %50,6 ile 11-20 arasında çalışana sahip olan işletmeler gerçekleştirmiştir. 21’den fazla çalışana sahip olan işletmelerin oranı ise yalnızca %21,3’tür. 10 ve daha az çalışana sahip işletmelerin oranı da %28’dir.

Tablo 26. İşletmelerin Faaliyet Gösterdikleri Yıla İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
1 Yıldan Az	1	0.6	0.6	0.6
1-5 Yıl Arası	42	23.6	23.7	24.3
5-10 Yıl Arası	103	57.9	58.2	82.5
10 Yıldan Fazla	31	17.4	17.5	100.0
Toplam	177	99.4	100.0	
Cevapsız	1	0.6		

Tablo 26’da görüldüğü üzere işletmelerin %58.2’si 5-10 yıl arasında faaliyet gösterirken, %23.7’si 1-5 yıl arasında faaliyet göstermektedir. Yalnızca bir işletme 1 yıldan daha az süredir faaliyet göstermektedir. 10 yıldan daha fazla süredir faaliyet gösteren işletme oranı ise 17.5’dir.

Tablo 27. İşletmelerin Sahip Olduğu Araziye İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
300-500 Arası Dönüm	29	16.3	17.1	17.1
501-1000 Arası Dönüm	99	55.6	58.2	75.3
1000 ve Üzeri Dönüm	42	23.6	24.7	100.0
Toplam	170	95.5	100.0	
Cevapsız	8	4.5		

Tablo 27’de görüldüğü üzere işletmelerin %58.2’si 501-1000 dönüm arasında araziye sahip iken, %24.7’si 1000 dönüm üzerinde araziye sahiptir. Yalnızca %17.1’inin 300-500 arasında dönüm arazi varlığı bulunmaktadır.

Tablo 28. İşletmelerin Sahip Olduğu Hayvan Sayısına İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
50-100 Adet	48	27.0	31.2	31.2
101-249 Adet	57	32.0	37.0	68.2
250 Adetten Fazla	49	27.5	31.8	100.0
Toplam	154	86.5	100.0	
Cevapsız	24	13.5		

Tablo 28’de görüldüğü üzere işletmelerin %37’si 101-249 adet hayvana sahip iken, %31.2’si 100 adetin altında hayvana sahiptir. Hayvan sahipliği 250’nin üzerinde olan işletmelerin oranı ise %31.8’dir.

Tablo 29. İşletmelerin Ortalama Yıllık Satış Hasılatına İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
1 Milyondan Az	23	12.9	13.0	13.0
1-10 Milyon Arası	124	69.7	70.1	83.1
10- 20 Milyon Arası	26	14.6	14.7	97.7
20 Milyon Ve Üstü	4	2.2	2.3	100.0
Toplam	177	99.4	100.0	
Cevapsız	1	0.6		

Tablo 29’da görüldüğü üzere İşletmelerin büyük bir çoğunluğu (%70.1) 1 milyon ile 10 milyon arasında ortalama yıllık satış hasılatı elde etmektedir. %14.7’si 10 milyon ile 20 milyon arasında, %13’ü de 1 milyondan az ortalama yıllık satış hasılatı elde etmektedir. 20 milyonun üzerinde hasılatı sahip olan yalnızca 4 işletme bulunmaktadır.

Tablo 30. İşletmelerin Faaliyet Gösterdikleri Bölgeye İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%
Aksaray	67	37.6
Aksaray ve Bölge İlleri	54	30.3
Tüm Türkiye	55	30.9
Uluslararası	2	1.1
Toplam	178	100.0

Tablo 30’da görüldüğü üzere işletmelerin %37.6’sı yalnızca Aksaray’da faaliyet gösterirken, %30.3’ü Aksaray ve bölge illerinde faaliyette bulunmaktadır. %30.9’u tüm Türkiye’de çalışırken, yalnızca 2 tanesi (%1.1) uluslararası düzeyde faaliyette bulunmaktadır.

Tablo 31. İşletmelerin Finans Yöneticisi Çalıştırma Durumlarına İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	37	20.8	20.9	20.9
Hayır	129	72.5	72.9	93.8
Planlıyoruz	11	6.2	6.2	100.0
Toplam	177	99.4	100.0	
Cevapsız	1	0.6		

Tablo 31’de görüldüğü üzere işletmelerin yalnızca %20.9’u finans yöneticisine sahip iken, %72.9’u finans yöneticisine sahip olmadığını belirtmiştir. %6.2’si ise finans yöneticisi almayı planladıklarını ifade etmişlerdir.

3.6.2. İşletmelerin Finansal Planlamalarına İlişkin Bulgular

Bu araştırmadan, işletmelerin finansal planlamalarına ilişkin bulgular önemli bir yer tutmaktadır. Buna ilişkin dağılımlara aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 32. İşletmelerin Finansal Planlama Yapma Durumlarına İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	98	55.1	55.4	55.4
Hayır	79	44.4	44.6	100.0
Toplam	177	99.4	100.0	
Cevapsız	1	0.6		

İşletmelerin finansal planlamaları kapsamında ilk olarak işletmelerin finansal planlama yapma durumları incelenmiştir. Tablo 32’de görüldüğü üzere finansal planlama yapan ve yapmayan işletmeler birbirine oldukça yakın düzeydedir. Finansal planlama yapan işletmelerin oranı %55.4 iken, finansal planlama yapmayan işletmelerin oranı %44,6’dır.

Tablo 33. İşletmelerin Finansal Planlama Yapamamalarının Sebeplerine İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Politik–Siyasi Belirsizlikler	2	1.1	5.0	5.0
Döviz Kurları Ve Faizlerdeki Belirsizlikler	6	3.4	15.0	20.0
Nakit Akışındaki Sektörel Belirsizlikler	26	14.6	65.0	85.0
Fiyatlar Genel Düzeyindeki Dalgalanmalar	5	2.8	12.5	97.5
Diğer	1	0.6	2.5	100.0
Toplam	40	22.5	100.0	
Cevapsız	39			

Tablo 33’de görüldüğü üzere finansal planlama yapılamamasının sebeplerinin başında %65 ile nakit akışındaki sektörel belirsizlikler gelmektedir. Bu sebebi %15 ile döviz kurları ve faizlerdeki belirsizlikler izlemektedir. Fiyatların genel düzeyindeki dalgalanmaları sebep olarak gösterenlerin oranı ise %12.5’tir. İşletmelerin yalnızca %5’i politik ve siyasi belirsizlikler sebebiyle finansal planlama yapılamadığını belirtmiştir. Toplam katılımcı sayısı olan 179 işletme dikkate alındığında Tablo 33’te 138 kişi sorulan soruyu cevapsız bırakmış gibi gözükse de aslında 39 işletme bu soruya yanıt vermemiştir. Tablo 32’de belirtilen sonuçlara göre “işletmenizde finansal planlama yapılıyor mu” sorusuna 79 işletme hayır yanıtını vermiştir. Anketimizde Tablo 33’te ayrıntısı verilen soruya sadece finansal planlama yapmıyoruz diyen 79 işletmenin cevap vermesi gerekirken 40 adet işletme cevap vermiş olup, 39 işletme soruyu cevapsız bırakmıştır. Bu yüzden Tablo 33’teki cevapsız kısmındaki değer 39 işletme olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 34. İşletmelerin Finansal Planlama Vadelerine İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Sadece Kısa (0-12 Ay Arası)	61	34.3	56.0	56.0
Sadece Orta (12-36 Ay Arası)	26	14.6	23.9	79.8
Sadece Uzun (36-60 Ay Arası)	1	0.6	0.9	80.7
Kısa Orta Uzun	21	11.8	19.3	100.0
Toplam	109	61.2	100.0	

Tablo 34’de görüldüğü üzere finansal planlama vadeleri kısa olanların oranı %56 iken, orta vadeli olanların oranı %23.9’dur. Uzun vadeli finansal planlama yapanların oranı sadece 0,9’dur. Kısa, orta ve uzun vadeli planlama yapanların oranı %19.3 düzeyindedir.

Tablo 35. İşletmelerin Finansman Sorununun Hakkında Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	167	93.8	94.4	94.4
Hayır	10	5.6	5.6	100.0
Toplam	177	99.4	100.0	
Cevapsız	1	0.6		

Tablo 35’de görüldüğü üzere işletmelerin yalnızca %5.6’sı finansman sorunu olduğunu düşünmemektedir. Tablo 36’da ise finansman sorunları olduğunu belirten işletmelerin, sorunlardaki en önemli sebepleri incelendiğinde ilk sırada işletme sermayesi açığı olduğu görülmektedir. Bu sebebin ardından öz kaynak yetersizliği de ikinci önemli sebep olmuştur. Üçüncü önemli sebep ise genel ekonomik sorunlardır. Bu sebepleri sırasıyla alacak tahsilindeki sorunlar, satın malın maliyetindeki artışlar, kredi teminindeki sorunlar, mal alım ve satım koşullarındaki aleyhte vade farkı sebepleri izlemektedir. Tablo 36’da ayrıca işletme sermayesi açığını “son derece önemli” olarak bulan işletme sayısı 137 (%77.4) iken, öz kaynak yetersizliğini “son derece önemli” olarak gören işletme sayısı 125 (%71)’dir. Bu sebeplerin yanı sıra diğer sebeplerin "son derece önemli" olarak algılanması sırasıyla şu şekildedir; genel ekonomik sorunlar %61.9, alacak tahsilindeki sorunlar %46, satılan malın maliyetindeki artışlar %33 kredi teminindeki sorunlar %16.6, mal alım ve satım koşullarındaki aleyhte vade farkı %16’dır.

Tablo 36. Finansman Sorunlarının Sebeplerine İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Sebepler	Dağılım	Hiç	Önemli	Kısmen	Önemli	Son	Ortalama
		Önemli Değil	Değil	Önemli	Önemli	Derece Önemli	
İşletme Sermayesi Açığı	N	-	-	2	38	137	4.76 ¹
	%	-	-	1.1	21.5	77.4	
Öz Kaynak Yetersizliği	N	-	-	3	48	125	4.69 ²
	%	-	-	1.7	27.3	71	
Alacak Tahsilindeki Sorunlar	N	-	-	6	89	81	4.43
	%	-	-	3.4	50.6	46	
Satılan Malın Maliyetindeki Artışlar	N	-	-	20	98	58	4.22
	%	-	-	11.4	55.7	33	
Mal Alım Ve Satım Koşullarındaki Aleyhte Vade Farkı	N	-	17	110	20	28	3.34
	%	-	9.7	62.9	11.4	16	
Kredi Teminindeki Sorunlar	N	1	7	62	76	29	3.71
	%	0.6	4	35.4	43.4	16.6	
Genel Ekonomik Sorunlar	N	-	-	12	55	109	4.55 ³
	%	-	-	6.8	31.3	61.9	

¹ birinci en önemli sebep, ² ikinci en önemli sebep, ³ üçüncü en önemli sebep

“İşletme sermayesi açığı” finansman sorunları açısından en önemli sebep olarak görülmektedir. Bu sebebin işletmelerin özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının anlaşılması için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu bağlamda işletmedeki çalışan sayısına, faaliyet süresine, arazi varlığına, hayvan varlığına, ortalama yıllık satış hasılatına ve işletmede finans yöneticisi olma durumuna göre işletme sermayesi açığını önemli sebep olarak görme durumlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 37’de bulgular sunulmuştur.

Tablo 37. İşletme Sermayesi Açığının İşletmenin Özelliklerine Göre İncelenmesi

İşletme Özelliği	Gruplar	N	Ortalama	F değeri	p değeri
Çalışan Sayısı	1-10	46	4.8478	1.934	.148
	11-20	83	4.7349		
	21 ve üzeri	34	4.6471		
Faaliyet Süresi	1 yıldan az	1	5.0000	.174	.914
	1-5 arası	42	4.7381		
	5-10 arası	102	4.7745		
	10 yıldan fazla	31	4.7419		
Arazi Varlığı	300-500 arası dönüm	29	4.8276	.751	.473
	501-1000 arası dönüm	99	4.7172		
	1000 ve üzeri	41	4.7805		
Hayvan Varlığı	50-100 adet	47	4.7234	.166	.847
	101-249 adet	57	4.7719		
	250 adetten fazla	49	4.7347		
Ortalama Yıllık Satış Hasılatı	1 milyon dan az	22	4.7273	.641	.590
	1– 10 milyon	124	4.7742		
	10-20 milyon	26	4.6923		
	20 milyon ve üstü	4	5.0000		
İşletmede Finans Yöneticisi	Evet	36	4.7500	.098	.907
	Hayır	129	4.7597		
	Planlıyoruz	11	4.8182		

Tablo 37’de görüldüğü üzere işletme özelliklerinin her bir unsurunun kendi içerisinde işletme sermayesi açığı hakkındaki tutumları birbirinden anlamlı derecede farklılaşmamaktadır. Daha açık bir ifadeyle çalışan sayısı, faaliyet süresi, arazi varlığı,

hayvan varlığı, ortalama yıllık satış hasılatı ve işletmede finansman yöneticisi olma durumu, işletmelerin işletme sermayesi açığı hakkındaki düşüncelerinde farklılaştırıcı bir role sahip değildir. Bir örnek ile açıklamak gerekirse elde edilen bulgulara göre 1-10 arasında kişi çalıştıran işletme ile 11-20 arasında kişi çalıştıran işletme, işletme sermayesi açığı hakkında aynı fikirlere sahiptir. Hayvan varlığı açısından örneklemek gerekirse, hayvan varlığındaki grupların (50-100 adete sahip olanlar, 101- 249 adete sahip olanlar ve 250'nin üzerinde hayvana sahip olanlar) işletme sermayesi açığı hakkındaki düşüncelerinin birbirlerine benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Bu noktada bu değişkenlerin (işletme özelliklerinin) işletmeler için işletme sermayesi hakkındaki düşünceleri açısından belirleyici bir önemi olmadığı belirtilebilir.

Tablo 36'da "Öz kaynak yetersizliği" de ikinci önemli sebep olarak tespit edilmişti. Bu nedenle, benzer şekilde bu sebebin işletmelerin özelliklerine göre farklılaşım farklılaşmadığının anlaşılması için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu bağlamda işletmedeki çalışan sayısına, faaliyet süresine, arazi varlığına, hayvan varlığına, ortalama yıllık satış hasılatına ve işletmede finans yöneticisi olma durumuna göre öz kaynak yetersizliğini önemli sebep olarak görme durumlarının farklılaşım farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 38'de bulgular sunulmuştur.

Tablo 38. Öz Kaynak Yetersizliğinin İşletmenin Özelliklerine İncelenmesi

İşletme Özelliği	Gruplar	N	Ortalama	F değeri	p değeri
Çalışan Sayısı	1-10	46	4.7111	.669	.514
	11-20	83	4.6506		
	21 ve üzeri	34	4.7647		
Faaliyet Süresi	1 yıldan az	1	4.0000	2.091	.103
	1-5	42	4.8095		
	5-10	102	4.6863		
	10 yıldan fazla	31	4.5667		
Arazi Varlığı	300-500	29	4.7931	.966	.383
	501-1000	99	4.6768		
	1000 ve üzeri	41	4.6250		
Hayvan Varlığı	50-100 adet	47	4.7447	.454	.636
	101-249 adet	57	4.6842		
	250 adetten fazla	49	4.6531		
Ortalama Yıllık Satış Hasılatı	1 milyon dan az	22	4.5909	.709	.548
	1- 10 milyon	124	4.7236		
	10-20 milyon	26	4.6538		
	20 milyon ve üstü	4	4.5000		
İşletmede Finans Yöneticisi	Evet	36	4.5278	2.479	.087
	Hayır	129	4.7344		
	Planlıyoruz	11	4.7273		

Tablo 38’de görüldüğü üzere işletme özelliklerinin her bir unsurunun kendi içerisinde öz kaynak yetersizliği hakkındaki tutumları birbirinden anlamlı derecede farklılaşmamaktadır. Daha açık bir ifadeyle çalışan sayısı, faaliyet süresi, arazi varlığı, hayvan varlığı, ortalama yıllık satış hasılatı ve işletmede finansman yöneticisi olma durumu, işletmelerin öz kaynak yetersizliği hakkındaki düşüncelerinde farklılaştırıcı bir role sahip

değildir. Bir örnek ile açıklamak gerekirse elde edilen bulgulara göre 1-5 yıl arasında faaliyet gösteren işletme ile 5-10 yıl arasında faaliyet gösteren işletme, öz kaynak yetersizliği hakkında aynı fikirlere sahiptir.

“Genel ekonomik sorunlar” ise üçüncü önemli sebep olarak tespit edilmişti. Bu nedenle, benzer şekilde bu sebebin işletmelerin özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının anlaşılması için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu bağlamda işletmedeki çalışan sayısına, faaliyet süresine, arazi varlığına, hayvan varlığına, ortalama yıllık satış hasılatına ve işletmede finans yöneticisi olma durumuna göre genel ekonomik sorunlar önemli sebep olarak görme durumlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 39’da bulgular sunulmuştur.

Tablo 39. Genel Ekonomik Sorunların İşletmenin Özelliklerine İncelenmesi

İşletme Özelliği	Gruplar	N	Ortalama	F değeri	p değeri
Çalışan Sayısı	1-10	46	4.6222	.803	.450
	11-20	83	4.5301		
	21 ve üzeri	34	4.4412		
Faaliyet Süresi	1 yıldan az	1	5.000	1.354	.259
	1-5	42	4.4048		
	5-10	102	4.6176		
	10 yıldan fazla	31	4.5333		
Arazi Varlığı	300-500	29	4.5862	.162	.851
	501-1000	99	4.5455		
	1000 ve üzeri	41	4.500		
Hayvan Varlığı	50-100 adet	47	4.5319	1.554	.215
	101-249 adet	57	4.5789		
	250 adetten fazla	49	4.3673		
Ortalama Yıllık Satış Hasılat	1 milyon dan az	22	4.5909	1.363	.256
	1– 10 milyon	124	4.5610		
	10-20 milyon	26	4.3846		
	20 milyon ve üstü	4	5.0000		
İşletmede Finans Yöneticisi	Evet	36	4.5556	.518	.597
	Hayır	129	4.5625		
	Planlıyoruz	11	4.3636		

Tablo 39’da görüldüğü üzere işletme özelliklerinin her bir unsurunun kendi içerisinde genel ekonomik sorunlar hakkındaki tutumları birbirinden anlamlı derecede

farklılaşmamaktadır. Daha açık bir ifadeyle çalışan sayısı, faaliyet süresi, arazi varlığı, hayvan varlığı, ortalama yıllık satış hasılatı ve işletmede finansman yöneticisi olma durumu, işletmelerin genel ekonomik sorunlar hakkındaki düşüncelerinde farklılaştırıcı bir role sahip değildir. Bir örnek ile açıklamak gerekirse elde edilen bulgulara göre ortalama yıllık satış hasılatı 1 milyonda az olan işletme ile ortalama yıllık satış hasılatı 1-10 milyon arasında olan işletme, genel ekonomik sorunlar hakkında aynı fikirlere sahiptir.

Tablo 40’da ise Finansman sorunları olduğunu belirten işletmelerin, sorunlarındaki çözümleri incelendiğinde ilk sırada yeni teşviklerin çıkarılmasının olduğu görülmektedir. Bu çözümün ardından uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımı artırılması da ikinci önemli çözüm olmuştur. Üçüncü önemli çözüm ise kısa vadeli kredi limitleri artırılması olarak tespit edilmiştir. Bu çözümleri sırasıyla “kredi teminatları azaltılmalı” ve “banka dışı kaynaklar daha aktif kullanılabilir” çözümleri izlemektedir. Tablo 40’da ayrıca yeni teşviklerin çıkarılmasını “son derece önemli” olarak bulan işletme sayısı 127 (%72.2) iken, uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımı artırılmasını “son derece önemli” olarak gören işletme sayısı 115 (%65.3)’dir. Bu çözümlerin yanı sıra diğer çözümlerin "son derece önemli" olarak algılanması sırasıyla şu şekildedir; kredi teminatları azaltılmalı %31.8, kısa vadeli kredi limitleri artırılmalı %26.7 ve banka dışı kaynaklar daha aktif kullanılabilir %18.2’dir.

Tablo 40. Finansman Sorunlarının Çözümüne İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler

Çözüm Unsurları	Dağılım	Hiç Önemli Değil	Önemli Değil	Kısmen Önemli	Önemli	Son Derece Önemli	Ortalama
Uzun Vadeli Düşük Faizli Kredi Kullanımı Artırılmalı	N	-	-	4	57	115	4.63 ²
	%	-	-	2.3	32.4	65.3	
Kısa Vadeli Kredi Limitleri Artırılmalı	N	-	1	20	108	47	4.14 ³
	%	-	0.6	11.4	61.4	26.7	
Kredi Teminatları Azaltılmalı	N	-	1	54	65	56	4.00
	%	-	0.6	30.7	36.9	31.8	
Yeni Teşvikler Çıkarılmalı	N	-	2	6	41	127	4.66 ¹
	%	-	1.1	3.4	23.3	72.2	
Banka Dışı Kaynaklar Daha Aktif Kullanılabilir	N	4	31	78	31	32	3.32
	%	2.3	17.6	44.3	17.6	18.2	

¹ birinci en önemli çözüm, ² ikinci en önemli çözüm, ³ üçüncü en önemli çözüm

“Yeni teşviklerin çıkarılması” finansman sorunları açısından en önemli çözüm olarak görülmektedir. Bu çözümün işletmelerin özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının

anlaşılması için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu bağlamda işletmedeki çalışan sayısına, faaliyet süresine, arazi varlığına, hayvan varlığına, ortalama yıllık satış hasılatına ve işletmede finans yöneticisi olma durumuna göre işletme sermayesi açığını önemli sebep olarak görme durumlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 41’de bulgular sunulmuştur.

Tablo 41. Yeni Teşviklerin Çıkarılmasının İşletmenin Özelliklerine Göre İncelenmesi

İşletme Özelliği	Gruplar	N	Ortalama	F değeri	p değeri
Çalışan Sayısı	1-10	45	4.7333	.539	.584
	11-20	83	4.6386		
	21 ve üzeri	34	4.7353		
Faaliyet Süresi	1 yıldan az	1	5.0000	.779	.507
	1-5	42	4.6905		
	5-10	102	4.7059		
	10 yıldan fazla	30	4.5333		
Arazi Varlığı	300-500	29	4.6552	.104	.902
	501-1000	99	4.6768		
	1000 ve üzeri	40	4.6250		
Hayvan Varlığı	50-100 adet	47	4.8298	1.339	.250
	101-249 adet	57	4.6842		
	250 adetten fazla	49	4.6735		
Ortalama Yıllık Satış Hasılatı	1 milyondan az	22	4.6818	2.566	.056
	1– 10 milyon	123	4.7317		
	10-20 milyon	26	4.3846		
	20 milyon ve üstü	4	4.5000		
İşletmede Finans Yöneticisi	Evet	36	4.5278	1.156	.317
	Hayır	128	4.6953		
	Planlıyoruz	11	4.7273		

Tablo 41’de görüldüğü üzere işletme özelliklerinin her bir unsurunun kendi içerisinde yeni teşviklerin çıkarılması hakkındaki tutumları birbirinden anlamlı derecede farklılaşmamaktadır. Daha açık bir ifadeyle çalışan sayısı, faaliyet süresi, arazi varlığı, hayvan varlığı, ortalama yıllık satış hasılatı ve işletmede finansman yöneticisi olma durumu, işletmelerin yeni teşviklerin çıkarılması hakkındaki düşüncelerinde farklılaştırıcı bir role sahip değildir. Bir örnek ile açıklamak gerekirse elde edilen bulgulara göre ortalama yıllık satış hasılatı 1 milyondan az olan işletme ile ortalama yıllık satış hasılatı 1-10 milyon arasında olan işletme, yeni teşviklerin çıkarılması hakkında aynı fikirlere sahiptir denilebilir. “Uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımı artırılması” finansman sorunları açısından en önemli çözüm olarak görülmektedir. Bu çözümün işletmelerin özelliklerine göre farklılaşp farklılaşmadığının anlaşılması için varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Bu bağlamda işletmedeki çalışan sayısına, faaliyet süresine, arazi varlığına, hayvan varlığına, ortalama yıllık satış hasılatına ve işletmede finans yöneticisi olma durumuna göre işletme sermayesi açığını önemli sebep olarak görme durumlarının farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Tablo 42’de bulgular sunulmuştur.

Tablo 42. Uzun Vadeli Düşük Faizli Kredi Kullanımı Artırılmasının İşletmenin Özelliklerine Göre İncelenmesi

İşletme Özelliği	Gruplar	N	Ortalama	F değeri	p değeri
Çalışan Sayısı	1-10	45	4.7333	1.965	.144
	11-20	83	4.6265		
	21 ve üzeri	34	4.5000		
Faaliyet Süresi	1 yıldan az	1	4.000	1.333	.265
	1-5	42	4.5714		
	5-10	102	4.6176		
	10 yıldan fazla	30	4.7667		
Arazi Varlığı	300-500	29	4.5862	.139	.871
	501-1000	99	4.6061		
	1000 ve üzeri	40	4.6500		
Hayvan Varlığı	50-100 adet	47	4.4894	1.672	.191
	101-249 adet	57	4,6842		
	250 adetten fazla	49	4.5918		
Ortalama Yıllık Satış Hasılatı	1 milyon dan az	22	4.4545	1.192	.314
	1- 10 milyon	123	4.6341		
	10-20 milyon	26	4.7308		
İşletmede Finans Yöneticisi	20 milyon ve üstü	4	4.7500	3.3113	.047
	Evet	36	4.5833		
	Hayır	129	4.6719		
	Planlıyoruz	11	4.2727		

Tablo 42’de görüldüğü üzere işletmede finans yöneticisi olma özelliğinin dışında, işletme özelliklerinin her bir unsurunun kendi içerisinde uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımı artırılması hakkındaki tutumları birbirinden anlamlı derecede farklılaşmamaktadır. Daha açık bir ifadeyle çalışan sayısı, faaliyet süresi, arazi varlığı, hayvan varlığı ve ortalama yıllık satış hasılatı, işletmelerin uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımı artırılması hakkındaki düşüncelerinde farklılaştırıcı bir role sahip değildir. Ancak

işletmede finansman yöneticisi olma durumu, işletmelerin uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımını artırılması hakkındaki düşüncelerinde farklılaştırıcı bir etki oluşturmaktadır.

Tablo 43. Finansman Kaynakları İçerisinde Öz Sermayenin Oranı

Gruplar (% öz sermaye)	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
18,00	1	0.6	0.6	0.6
25,00	1	0.6	0.6	1.2
30,00	2	1.1	1.2	2.4
36,00	1	0.6	0.6	3.0
40,00	2	1.1	1.2	4.2
50,00	6	3,4	3,6	7,9
55,00	4	2.2	2.4	10.3
60,00	48	27.0	29.1	39.4
65,00	35	19.7	21.2	60.6
70,00	47	26.4	28.5	89.1
75,00	10	5.6	6.1	95.2
80,00	5	2.8	3.0	98.2
90,00	3	1.7	1.8	100.0
Toplam	165	92.7	100.0	
Cevapsız	13	7,3		

Araştırmaya dâhil olan birimlerin, öz sermaye oranları açık uçlu olarak sorulmuştur. Tablo 43’de görüldüğü üzere, yoğunluk %60 ile %75 arasındadır. Başka bir deyişle, işletmelerin yaklaşık % 78’inin öz sermaye oranı % 60 ile % 75 bandındadır. En düşük değer %18 iken, en yüksek değer ise %90 düzeyinde tespit edilmiştir.

Tablo 44. Banka Kredisi Kullanımı

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	131	73.6	74.4	74.4
Hayır	45	25.3	25.6	100.0
Toplam	176	98.9	100.0	
Cevapsız	2	1.1		

Katılımcılara, Tablo 44’de görüldüğü üzere banka kredisi kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Bu soruya, katılımcıların % 73.6 evet demiştir. Banka kredisi kullanmayanların oranı ise 25.3 düzeyindedir.

Tablo 45. Kullanılan Kredi Türünün Dağılımı

Gruplar	N	%
İşletme Kredisi	111	83.5
Yatırım Kredisi	21	15.8
Diğer Krediler	1	0.8
Toplam	133	100.0

Araştırmaya dâhil olan katılımcılara hangi tür kredi kullandıklarına ilişkin bir adet soru yönetilmiştir. Bu soruya verilen yanıtların dağılımı Tablo 45’te verilmiştir. Buna göre, kredi kullananların çoğunluğu (%83.5) işletme kredisi kullanmıştır. İşletme kredileri, kısa vadeli olarak tanımlanmaktadır. 21 katılımcı ise görece daha uzun vadeye denk gelen yatırım kredisi kullanmışken 1 adet kullanıcı ise diğer seçeneğini işaretletmiştir.

Tablo 46. Kullanılan Kredinin Kaynağına Göre Dağılımı

Gruplar	N	%
Nakdi Krediler	126	95.5
Gayrinakdi Krediler	6	4.5
Toplam	132	100.0

Tablo 46’da görüldüğü şekliyle; kullanılan kredilelerin önemli miktarı nakdi krediler statüsündedir (%95.5). Sadece 6 birim, teminat mektubu ve çek karnesi kredisi gibi gayri nakdi kredi kullandığını belirtmiştir. Başka bir ifade ile nakdi kredi kullanım, en çok tercih edilen kaynak olmuştur.

Tablo 47. Kullanılan Kredinin Para Birimine Göre Dağılımı

Gruplar	N	%
Türk Lirası	109	81.3
Döviz	25	18.7
Toplam	134	100.0

Tablo 47’de kullanılan krediler, para birimi cinsinden incelenmiştir. Katılımcılara, kredilerinin Türk Lirası ve dövizden hangisi üzerinden kullandıkları sorulmuştur. Bu noktada bulgular; Türk Lirası üzerinden kredi kullanımının çoğunluğunun tercihi olduğunu göstermektedir (%81,3). 25 katılımcı döviz üzerinden kredi kullandığını belirtmiştir.

Tablo 48. Banka Kredisi Kullanırken Karşılaşılan Sorunlar

Sebepler	Dağılım	Hiç Önemli Değil	Önemli Değil	Kısmen Önemli	Önemli	Son Derece Önemli	Ortalama
Prosedürlerin Fazla Olması	Çok N	-	11	52	33	37	3.72 ³
	%	-	8.3	39.1	24.8	27.8	
Yüksek Teminat Olması	Miktarda N	-	-	22	19	92	4.53 ²
	%	-	-	16.5	14.3	69.2	
Kredi Talebinin Sonuçlandırılmasının Uzun Sürmesi	N	1	12	66	42	12	3.39
	%	0.8	9.0	49.6	31.6	9.0	
Yüksek Komisyon Giderleri	Faiz ve N	-	2	-	5	126	4.92 ¹
	%	-	1.5	-	3.8	94.7	

Tablo 48’de katılımcılara yöneltilen, banka kredisi kullanırken karşılaşılan sorunlarına önem düzeyinin değerlendirilmesine yönelik soruya verilen yanıtların dağılımını içermektedir. Bu kısımda dört adet soruna yer verilmiştir. Bunlardan en önemlisi, 4.92 aritmetik ortalama ile yüksek faiz ve komisyon giderleri olmuştur. Bu ifadeye, katılımcıların %94.7’si son derece önemli demiştir. İkinci olarak, yüksek miktarda teminatların bulunması önem arz eden bir sorun olarak görülmektedir. Üçüncü olarak, prosedürlerin fazla olması 3.72 aritmetik ortalama ile görece bahsi geçen iki sorunun gerisinde kalmıştır. Fakat sırası ile kısmen önemli, önemli ve son derece önemli diyenlerin oranı %39.1, %24.8 ve %27.8 ile göz ardı

edilemeyecek düzeydedir. Kredi talebinin sonuçlandırılmasının uzun sürmesi ise an az önem verilen husus olmuştur.

Tablo 49. Banka Kredisi Dışında Yararlanılan Finansman Kaynakları

Gruplar	N	%
Finansal Kiralama	35	28.9
Faktoring	-	-
Satıcı Kredisi	2	1.7
Kredi Garanti Fonu	84	69.4
Toplam	121	100.0

Banka kredisi dışında kullanılan finansman kaynakları incelendiğinde, kredi garanti fonunun öne çıktığı anlaşılmaktadır. Tablo 49’da görüldüğü üzere, 84 katılımcı kredi garanti fonu kullanmıştır. Bu %69.4 oranına denk gelmektedir. Başka bir deyişle, neredeyse katılımcıların yarısı kredi garanti fonuna yönelmiştir. 35 katılımcı finansal kiralama kullandıklarını belirtirken, yalnızca iki katılımcı satıcı kredisinden faydalanmıştır.

Tablo 50. Kredi Garanti Fonu Faaliyetlerine İlişkin Genel Bilgi Sahibi Olma

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	127	71.3	93.4	93.4
Hayır	9	5.1	6.6	100.0
Toplam	136	76.4	100.0	
Cevapsız	42	23.6		

Kredi garanti fonuna ilişkin katılımcıların genel bir bilgi sahibi olup olmadıkları Tablo 50’de sorgulanmıştır. Buna göre, 127 katılımcı (%71.3) bu konuda genel bir bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. 9 kişi hayır derken, katılımcıların % 23.6’sı bu soruya yanıt vermemiştir. Ancak buradaki en önemli bulgu, çoğunluğun kredi garanti fonu hakkında bilgi sahibi olduğudur.

Tablo 51. Kredi Garanti Fonunun Banka Kredilerine Garanti Verdiğinin Bilinip Bilinmemesi İlgili Dağılım

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	95	53.4	94.1	94.1
Hayır	6	3.4	5.9	100.0
Toplam	101	56.7	100.0	
Cevapsız	77	43.3		

Tabla 51’de açıkça görüldüğü üzere katılımcılara bu araştırma için önemli olan bir başka soru yöneltilmiştir. Bu soruda katılımcılara şöyle denmiştir: “Kredi Garanti Fonunun banka kredilerine kefalet verdiğini biliyor musunuz?”. Yanıtlara bakıldığında, 95 katılımcı evet biliyorum derken 6 kişi bilmediğini beyan etmiştir. Bilenlerin oranı, % 53.4 düzeyindedir. Araştırmamız için önemli olan bu soruyu 77 işletme cevapsız bırakmış fakat Tablo 51’de görüleceği üzere 123 işletme KGF kefaleti ile kredi kullandığını beyan etmiştir. Sahada Tablo 51 ve 52’deki anket soruları işletmelere sorulduğunda ortaya çıkan çelişkinin verilen sözlü yanıtlar da dikkate alındığında, 46 işletme bankalardan KGF kefaleti ile kredi kullandığı halde KGF hakkında yeterli bilgileri olmamasından dolayı teminatsız kredi kullandıklarını düşündükleri gözlemlenmiştir.

Tablo 52. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Kredi Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Dağılım

Gruplar	N	%	Geçerli %	Kümülatif %
Evet	123	69.1	90.4	90.4
Hayır	10	5.6	7.4	97.8
Düşünmüyorum	3	1.7	2.2	100.0
Toplam	136	76.4	100.0	
Cevapsız	42	23.6		

Tablo 52’de Kredi Garanti Fonu kefaleti ile kredi kullanımına yönelik dağılımı göstermektedir. Buradan görüldüğü üzere, 123 katılımcı bu olanaktan faydalandığını beyan etmiştir. Bu sayı, %69.1 düzeyine denk gelmektedir. Bu oran çoğunluğun bu imkândan faydalandığına işaret etmektedir. Yalnızca 3 katılımcı bu fondan gelecek kefaletten faydalanmak istemediğini belirtmiştir.

Tablo 53. Kredi Garanti Fonu Başvuru Amaçlarına Yönelik Soruların Dağılımı

Amaçlar		Dağılım	Hiç Önemli Değil	Önemli Değil	Kısmen Önemli	Önemli	Son Derece Önemli	Ortalama
İşletme Sermayesi İhtiyacı	N	1	-	4	14	112	4.85 ¹	
	%	0.8	-	3.1	10.7	85.5		
Yeni İş Kurmak	N	29	42	21	15	21	2.66	
	%	22.7	32.8	16.4	11.7	16.4		
Mevcut Kredileri Yeniden Düzenlemek	N	4	6	38	42	38	3.81 ²	
	%	3.1	4.7	29.7	32.8	29.7		
Gayri Nakdi Krediler Etmek (Teminat Mektubu vb)	N	16	61	40	5	4	2.37	
	%	12.7	48.4	31.7	4	3.2		
Finansal Kiralama	N	16	55	31	5	23	2.72	
	%	12	42.3	23.8	3.8	17,7		
Eximbank Kaynaklı Kredi Kullanmak	N	30	83	10	1	4	1.95	
	%	23.4	64.8	7.8	0.8	3.1		
Yetersiz Teminat Sorununu Gidermek	N	3	16	51	31	27	3.50 ³	
	%	2.3	12.5	39.8	24.2	21.1s		

Katılımcılara, hangi amaçlarla kredi garanti fonuna başvuru yapmak isteyebilecekleri sorulmuştur. Bu amaçlara ilişkin verilmiş olan yanıtlar Tablo 53’de yer almıştır. Buna göre, en önemli görülen amaç 4.85 aritmetik ortalama ile işletme sermayesi ihtiyacı olmuştur. Mevcut kredileri yeniden düzenlemek, ikinci sırada önemli amaç olarak belirlenmiştir. Bu amacın aritmetik ortalaması 3.81’dir. Üçüncü olarak, yetersiz teminat sorununu gidermek öne çıkmıştır. 3.50 aritmetik ortalamaya sahip olan bu amaç, 19 kişi tarafından önemli görülmemiş olsa da çoğunluk tarafından önemli bulunmuştur.

Tablo 54. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Başvuru Yapılan Kredi Türleri

Gruplar	N	%
Nakdi Krediler	118	96.7
Gayrinakdi Krediler	4	3.3
Finansal Kiralama	-	-
Toplam	122	10

Kredi garanti fonu kefaleti ile yapılan başvuruların türlerine yönelik incelemeye Tablo 54’de yer verilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde, nakdi kredilerin oldukça öne çıktığı anlaşılmaktadır. 118 katılımcı, nakdi kredi amacı ile kullanım yaparken, 4 kullanıcı gayri nakdi kredilere başvuru yapmıştır. Açık bir şekilde, nakdi kredilerin kredi garanti fonu ile yapılan başvurularda öne çıktığı anlaşılmaktadır.

Tablo 55. Kredi Garanti Fonu’ndan Sağlanan Kefalet Miktarı

Gruplar	N	%
500 000 TL’den Az	27	22.3
500 000 TL – 1 000 000 TL Arası	57	47.1
1 000 000 TL – 2 000 000 TL Arası	11	9.7
2 000 000 TL – 5 000 000 TL Arası	21	17.4
5 000000 TL – 7 500 000 TL Arası	4	3.3
7 500 000 TL ve Üzeri	1	0.8
Toplam	121	100

Tablo 55’de Kredi Garanti Fonu kefalet miktarları verilmiştir. 500 000 TL ve 1 000 000 TL arasında kefalet miktarından faydalanan 57 katılımcı vardır. 500.000 TL’den az kefalet miktarından faydalanan ise 27 katılımcı olmuştur. 21 katılımcı ise 2 000 000-5 000 000 arasında bir miktardan faydalanmıştır. Bu değerlerin üzerinde sadece 5 katılımcının kefaletten faydalandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 56. Tahsis Edilen Kefalet Miktarlarının Yeterli Gelip Gelmemesi ile İlgili Dağılım

Gruplar	N	%
Evet	95	94.1
Hayır	6	5.9
Toplam	101	100.0

Tablo 56’da kullanılan kefalet miktarının yeterli gelip gelmediğine yönelik yanıtların dağılımına yer verilmiştir. Bu bulgulara göre, 95 katılımcı kefalet miktarının yeterli olduğuna dair görüş bildirirken, sadece 6 katılımcı kefalet miktarının yeterli gelmediğini düşünmüştür.

Tablo 57. Tahsis Edilen Kefalet Vadesi

Gruplar	N	%
Kısa Vadeli (0-12 ay)	30	24.8
Orta Vadeli (12-36 ay)	77	63.6
Uzun Vadeli (36-60 ay)	14	11.6
Toplam	121	100

Tablo 57’de verildiği üzere, katılımcılara tahsis edilmiş olan kefaletin vadesi incelenmiştir. Bulgulara göre, 77 katılımcı (%63.6) orta vadeli olarak kefaletten faydalanırken, 30 katılımcı (%16.9) kısa vadeli kefaletten katılmıştır. Uzun vadeli kefaletten faydalananların sayısı görece azdır. 14 kişi, uzun vadeli kefaletten fayda sağlamıştır.

Tablo 58. Tahsis Edilen Kefalet Miktarı ile Finansman Sorununun Çözülme Düzeyi

Amaçlar	Dağılım	Kesinlikle Çözülmedi	2	3	4	Kesinlikle Çözüldü
Finansman Sorunları Çözüldü mü?	N	4	5	6	34	72
	%	3,3	4.1	5.0	28.1	59.5

Tablo 58’de görüldüğü üzere, katılımcılara tahsis edilen kefalet miktarı ile finansman sorunlarının çözülüp çözülmediğini 1 kesinlikle çözülmediden, 5 kesinlikle çözüldüye doğru gelecek şekilde değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcıların 106 tanesi çözüldü şikkına doğru bir eğilimle yanıt vermiştir. 9 kişi ise çözülmedi şikkına yakındır. 6 kişi ise orta bir

noktada kalmıştır. Görüldüğü gibi, genel anlamda, kefalet miktarı sorunların çözümüne olumlu yönde bir etki etmiştir.

Tablo 59. Kredi Garanti Fonu Kefaletiyle Kullanılan Kredi Sonrası Varlık Artışına Yönelik Dağılımı

Amaçlar	Dağılım	Kesinlikle Yaşanmadı	2	3	4	Kesinlikle Yaşandı
KGF Kefaletiyle Kullandığımız Krediler Sonrası Varlıklarımızda Artış Yaşandı mı?	N	5	4	33	47	32
	%	4.1	3.3	27.3	38.8	26.4

Kredi Garanti Fonunda faydalanmanın sonucunda varlıklarda artış olma durumu Tablo 59'da verildiği üzere 79 katılımcı tarafından artış olma yönünde bir eğilimle yanıtlanmıştır. Başka bir deyişle, çoğunluk Kredi Garanti Fonu sayesinde varlık artışı sağladığını düşünmektedir. 33 katılımcı ise orta noktada yer alırken, sadece 9 katılımcı varlık artışının yaşanmadığına dair bir görüş bildirmiştir.

Tablo 60. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Kullanılan Krediler Sonrası Çalışan Sayısının Artmasına Yönelik İfadeler

Amaçlar	Dağılım	Kesinlikle Yaşanmadı	2	3	4	Kesinlikle Yaşandı
KGF Kefaletiyle Kullandığımız Krediler Sonrası Çalışan Sayınızda Artış Yaşandı mı?	N	49	20	28	21	3
	%	40.5	16.5	23.1	17.4	2.5

Tablo 60'da Kredi Garanti Fonu kefaleti ile kullanılan kredilerin çalışan sayısına nasıl yansıdığı görülmektedir. İnceleme yapıldığında 69 katılımcının artışın olmadığına dair bir noktada görüş bildirdikleri görülmektedir. 28 katılımcı ise nötr noktada dururken, sadece 24 katılımcı artış yaşandığını işaretlemiştir. Buna göre, Kredi Garanti Fonu çalışan sayısına genelde yansımaya da az sayıda yansıma olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 61. Kredi Garanti Fonu Kefaleti ile Kullanılan Krediler Sonrası Satışların Artmasına Yönelik İfadeler

Amaçlar	Dağılım	Kesinlikle Yaşanmadı	2	3	4	Kesinlikle Yaşandı
KGF Kefaletiyle Kullandığımız Krediler Sonrası Satışlarımızda Artış Yaşandı mı?	N	8	2	22	61	28
	%	6.6	1.7	18.2	50.4	23.1

Kredi Garanti Fonu kullanımı sayesinde çalışan sayısının artması durumu, Tablo 61’de incelenmiştir. 89 katılımcı, bu fon sayesinde satışlarda artış yaşandığını düşünmektedir. 10 kişi ise satış artışı yaşanmadığını belirtmiştir.

Tablo 62. Temin Edilen Kredilerde Geri Ödeme Sorunlarına Yönelik Dağılım

Gruplar	N	%
Evet	7	5.8
Hayır	114	94.2
Toplam	121	100.0

Tablo 62’de temin edilen krediler için geri ödeme sorunu yaşanıp yaşanmadığı sorgulanmıştır. Buna sadece 7 katılımcı geri ödemede sorun yaşadığını beyan etmiştir. 114 katılımcı ise bunun aksine, sorun yaşamadığını belirtmiştir. Buna göre, çoğunluk geri ödemelerde sorun yaşamamıştır.

Tablo 63. Kredi Garanti Fonuna Yeniden Başvurmaya İlişkin Dağılım

Gruplar	N	%
Evet	91	75.2
Hayır	30	24.8
Toplam	121	100.0

Tablo 63’de kredi garanti fonuna yeniden başvuru yapmaya yönelik eğilim incelenmiştir. Bu sonuçlar ışığında, 91 katılımcı yeniden başvurmayı düşünürken, 30 katılımcı düşünmemektedir. Çoğunluk yeniden başvuru yapmaya açıktır fakat çok da az olmayan bir kitle ise yeniden başvurmaya eğilim göstermemektedir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Çalışmanın sonuç ve değerlendirme bölümünde elde edilen bulguların analizi, yorumlanması ve sonuçların eğer varsa bu alanda yapılmış diğer çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılması yapılacaktır. Ayrıca çalışmanın sonucunda eksik kalınan yönler belirlenmeye çalışılıp gelecekte yapılacak olan çalışmalara da önerilerde bulunulacaktır.

Bulguların Değerlendirilmesi

Çalışmaya Aksaray’da tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren 178 KOBİ dâhil edilmiştir.

İşletmeleri tanıtıcı bilgilerde şu bulgular tespit edilmiştir:

KOBİ’lerin 98’i tarım, 45’i hayvancılık ve 35’i tarım ve hayvancılık işi ile işgal etmektedir. KOBİ’lerin hukuki statülerine bakıldığında ise 125’i sermaye şirketi ve kalan 53’ü ise şahsi ticari faaliyetlerden oluşmaktadır. Hukuki statü konusunun anket sorularının sorulduğu kişilerce yanlış anlaşılmış olabileceği düşünülmektedir. Söz gelimi şahsi ticari faaliyeti olan bir işletme bilanço esaslı çalıştığı için limited şirket seçeneğini işaretlemiş olabilir. Bu durumun asıl araştırma sorularının yanıtlarını etkilemeyeceği tahmin edilmektedir.

Çalışan sayılarına ait bulgularda işletmelerin yarısı 11-20 arasında çalışan sayısına sahip iken, % 21 ‘inde 20’den fazla çalışan istihdam edilmektedir. İşletmelerin % 28 ‘inde ise 10 veya daha az çalışan bulunmaktadır. İşletmelerin faaliyet sürelerine bakıldığında %58.2’si 5-10 yıl arasında, % 23.7’si 1-5 yıl arasında faaliyet gösterirken % 17.5’i 10 yıldan fazla faaliyet göstermektedir. Sadece 1 işletme 1 yıldan az faaliyet göstermektedir. Araştırma ölçütlerine bakıldığında belirli bir varlık kısıtı bulunan işletmelerin bu varlığa sahip olma sürelerinin de ne kadar olduğu ile ilgili bir fikir vermektedir.

İşletmelerin %16,3’ü 300-500 dönüm arasında, % 55.6’sı 501-1000 dönüm arasında ve % 23.6’sı 1000 dönüm üzerinden arazi varlığına sahiptir. Hayvan varlığı sayısında ise; işletmelerin %27’si 50-100 adet, % 32’si 101-249 adet ve % 27.5’si 250 adetten fazla varlığa sahiptir.

Yıllık satış hasılatlarına bakıldığında %12.9’u 1 milyon TL’den az satış yapmaktadır. % 69,7 gibi büyük bir çoğunluğun yıllık satış hasılatı 1-10 milyon TL arasında çıkmaktadır. % 14,6’sının yıllık satış hasılatı 10-20 milyon TL arasında iken sadece % 2.2’sinin satış hasılatı 20 milyon TL ve üzeri görülmektedir.

İşletmelerin % 37.6’sı ile % 30.3’ü Aksaray ve bölge illerinde faaliyet göstermektedirler. İşletmelerin %30.9’u tüm Türkiye’de ve sadece % 1.1’i uluslararası faaliyet göstermektedir.

Hasılat ve faaliyet alanı bilgilerine bakıldığında uluslararası faaliyet gösteren işletme sayısı ise yıllık satış hasılatı 20 milyon TL üzerinde olan işletme sayıları benzerlik göstermektedir.

İşletmelerin % 20.8'si finans yöneticisi çalıştırırken kalanında hali hazırda bir finans yöneticisi bulunmamaktadır. Bunlardan sadece %6.2'si ise işletmelerinde bir finans yöneticisi çalıştırmayı planladıklarını ifade etmişlerdir.

İşletmelerin finansal planlamaları ile olarak ise;

Finansal planlama yaptığını ifade eden işletmeler toplam işletmelerin % 55.4 iken finansal planlama yapmayan işletmeler ise % 44,6 olarak bulunmuştur.

Finansal planlama yapmayan ya da yapamayan işletmelerin finansal planlama yapamama nedenleri arasında işletmelerin %65 'i nakit akışındaki sektörel belirsizlikler sorununu dile getirmişlerdir. Bu sebebi % 15 ile döviz kurlarındaki dalgalanmalar ve faiz oranlarındaki belirsizlikler takip etmektedir. İşletmelerin % 12.5'i fiyatlar genel düzeylerindeki artışlar, % 5'i politik ve siyasi belirsizlikleri finansal planlama yapamama nedeni olarak göstermişlerdir.

Finansal planlama yapan işletmelerin vadelerine göre %56'sı kısa vadeli planlama yaparken, % 23.9'u orta vadeli plan yapmaktadırlar. Sadece uzun vadeli finansal planlama yapan işletmeler % 0.9 iken tüm vadelere finansal planlama yapan işletmelerin oranı %19.3'tur.

İşletmelerin % 93.8'i finansman sorunu olduğunu düşünmektedir. Sadece % 5.6'sı finansman sorunu olmadığını düşünmektedir. Finansman sorunlarının nedenlerine ilişkin olarak işletmelerin en önemli sorunu işletme sermayesi açığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sebebin ardından da öz kaynak yetersizliği gelmektedir. Üçüncü önemli sebep ise genel ekonomik sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Alacak tahsilindeki sorunlar, satılan malın maliyetindeki artışlar ve kredi teminindeki sorunlar da finansman sorunlarının arasında yer almaktadır. Burada anlaşılıyor ki son zamanlarda artış gösteren fiyatlar genel düzeyindeki artışların üretici fiyat endeksi satılan malın maliyetinde artışlar olarak sonuçlanmıştır. Aynı zamanda birçok nedenden kaynaklanan sorunlar işletmelerin finansmanında ciddi sıkıntılar yaşamasına yol açmıştır.

Finansman sorunlarından işletme sermayesi açığı sebebine bakıldığı zaman, çalışan sayısı, faaliyet süresi, arazi ve hayvan varlığı miktarı, ortalama yıllık satış hasılatı gibi etmenler farklılaştırıcı bir role sahip görülmemektedir.

Öz kaynak yetersizliğine bakıldığında da işletmelerin tanıtıcı bilgilerinin farklılaşması durumunda sonuç değişmemektedir.

Genel ekonomik sorunlar başlığı incelendiğinde de işletmelerin çalışan sayısı, arazi ve hayvan varlığı miktarı, yıllık satış hasılatı ve faaliyet süresi gibi nedenler işletmelerin düşüncelerini değiştirmemektedir.

Finansman sorunlarının çözümünde önerilen çözümlere bakıldığında ise yeni teşvikler çıkarılması isteği başı çekmektedir. Bunların ardından uzun vadeli düşük faizli kredi

kullanımının artırılması ve kredi teminatlarının azaltılması ile kısa vadeli kredi limitlerinin artırılması talepleri takip etmektedir. Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin çoğu devlet tarafından yeni teşviklerin çıkarılmasını beklediklerini ifade etmektedirler. Bu bağlamda işletmelerin özelliklerine göre yeni teşvikler çıkarılmasını talep edilmesinin farklılaşmadığı görülmektedir. İşletmelerin çoğu yeni teşviklerin çıkarılması konusunda fikir birliği içerisinde denilebilir. Söz gelimi yıllık satış hasılatı 1 milyon TL'den az olan işletmeler ile 1-10 milyon TL olanlar arasında düşünce farklılığı görülmemektedir.

Uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımına ilişkin olarak ise işletmelerin özelliklerinde anlamlı bir farklılaşma ortaya çıkmamıştır. İşletmeler genel olarak finansman sorunlarının çözümünde uzun vadeli düşük faizli kredi kullanımının etkili olabileceğini düşünmektedirler.

İşletmelerin öz sermayelerinin finansman kaynakları içerisindeki oranı ortalama % 60-75 arasında çıkmaktadır. İşletmelerin genel olarak aktif büyüklüğünün yarısından fazlasının öz kaynakları ile finanse ettiği koşullarda finansman sorunları yaşamaları da bulgulara bir çelişki olarak değerlendirilmektedir. İşletmelerin banka kredi kullanımı oranı % 73.6 olarak tespit edilirken % 25,3'ü banka kredisi kullanmadığını ifade etmiştir. İşletmelerin % 62.4'ü işletme sermayesini finanse etmek için kredi kullanırken % 11.7'si de yatırım kredi kullanmıştır. Kullanılan kredilerin %70.8'i nakit krediler olarak belirlenirken sadece %3.4 oranında gayri nakdi kredi kullanımı olmuştur.

İşletmelerin kullandıkları kredilerin para birimine bakıldığında % 61.2'si Türk Parası ile kredi kullanırken % 14'ü yabancı para biriminde kredi kullanmıştır. Burada işletmelerin döviz üzerinden kullandıkları finansal kiralama planlarının olduğu düşünülmektedir son yıllarda döviz kurlarında yaşanan artışlar işletmelerin daha fazla finansman maliyetine katlanmalarına sebep olmuştur. Daha fazla finansman giderine katlanan işletmelerde ise işletme sermayesi giderek artış göstermiştir. Ayrıca işletme sermayesi açığını yine yüksek faiz oranlarından borçlanarak finanse eden işletmelerde uzun vadeli düşük faizli kredi kullanma talebi yoğunlaşmıştır.

İşletmeler banka kredisi kullanırken istenen teminatların yüksek olmasından ve yüksek faiz komisyon giderlerinden şikâyetçi olmuşlardır.

İşletmeler Banka kredisi dışında finansal kiralama planları kullanmıştır. Kendi imkânlarıyla kullanılan krediler dışında KGF kullanımı son yıllarda artış göstermiş ve işletmelerin yarısı KGF kefaletiyle finansman sağlamışlardır.

İşletmelerin %71.3'ü KGF ile ilgili bilgi sahibi iken KGF kaynaklarını % 69.1'i kullanmıştır. Bu oranın yüksek olması KGF kaynağı olanağının işletmeler tarafından kullanıldığını göstermektedir.

Katılımcıların % 62.9'u işletme sermayesini finanse etmek için KGF'ye başvuru yaparken, mevcut kredileri yeniden düzenlemek isteyen işletmeler % 21.3 olarak gerçekleşmiştir. İşletmeler büyük çoğunlukta nakit kredi kullanmak için KGF'ye başvuru yapmışlardır.

KGF'den faydalanan işletmelerin %94.1'i, tahsis edilen kredilere KGF tarafından verilen kefalet miktarının yeterli olduğunu düşünmektedir.

KGF kefaletiyle kullanılan kredilerin çoğunluğu orta vadeli olarak tahsis edilmiş olup, daha sınırlı düzeyde kısa ve orta vadeli kredi kullanımı gerçekleşmiştir. Bu durumu KGF'nin kefalet politikaları ile doğrudan bağlantılı olduğu yani KGF'nin kefalet tesis ettiği kredilerin vadeleri belirlemede etkili olduğunu düşünülmektedir.

KGF kefaleti ile kredi kullanımı sorası işletmelerin çoğunluğu finansman sorunlarının çözüldüğünü ifade etmiş, sadece 4 işletme finansman sorununun kesinlikle çözülmediğini ifade etmiştir.

İşletmelerin KGF kefaletiyle kullandıkları krediler sonrasında varlıklarında artış yaşandığı ancak çalışan sayılarında önemli bir değişiklik olmadığı görülmektedir. Bu da KGF kullanımının istihdamı artırıcı bir etkisinin olmadığını ortaya koymaktadır. Varlıklarda yaşanan artışlar eğer sabit varlıklarda meydana gelmiş ise işletme sermayesi için kredi kullandıklarını ifade etmelerinin bir çelişki oluşturduğu düşünülebilir. Daha açık bir ifadeyle işletmeler KGF kefaletiyle kullandıkları kredileri gerçek ihtiyaç noktalarında değerlendirmemiş, varlık alımlarında kullanmış olabilirler. İşletme sermayesi açığı olan bir işletmenin orta vadeli kredi ile sermaye açığını finanse etmesi gerekirken işletme varlıklarına yatırım yapması gelecekte daha büyük finansman sorunlarına yol açabilecektir.

İşletmelerin KGF kefaleti ile kullanılan krediler sonrasına yıllık satış hasılatlarında artış yaşandığı da ifade edilmiştir. İşletmelerin çoğunluğu temin edilen kredilerde geri ödeme sorunu yaşanmadığını ve tekrar KGF kredilerine başvurabileceklerini ifade etmişlerdir.

Sonuç

Ülkemizde KOBİ'ler teminat açısından yeterli varlığa sahip olmadıklarından hem de daha profesyonel muhasebe – finans sistemleri bulunmadığından yabancı kaynak temininde teminat sorunu yaşamaktadırlar. Yeterli finansman kaynağına ulaşamayan KOBİ'ler, hem işletme sermayesi yetersizliği nedeniyle işlerini büyütememekte, yeni yatırımlar yapamamakta ve ilave istihdam alanları açılmamaktadır. Yeterli varlığı olmadığından dolayı teminat sorunu yaşayan işletmelerin yanı sıra yeterli ve düzenli finansal raporlama yapılamadığından da kredi kuruluşları işletmelerden daha yüksek teminatlar talep edebilmektedir. Bir başka deyişle, yeterli muhasebe sistemleri olmadığından yıllık satış hasılatını veya aktif büyüklüğünü gerçeğe uygun ve düzenli olarak raporlayamayan KOBİ'ler kredi kuruluşları nezdinde daha riskli birer müşteri olmaktadır. Bunu sonucu olarak da daha yüksek maddi teminat istenmesi, daha yüksek faiz ve komisyon ödenmesi gibi işletmeleri zorlayan koşullar ortaya çıkmaktadır.

KGF, özellikle KOBİ niteliğindeki işletmelerin finansman kaynaklarını kullanmasında bir teminat işlevi görmektedir. Banka kredisi veya bir finansal kiralama kredisi kullanacak olan KOBİ'lerin yeterli teminatları bulunmaması durumunda, bankalara ya da finansman kurumlarına kefalet vererek KOBİ'lerin kaynak sağlamalarına yardımcı olmaktadır. Dünyanın birçok ülkesinde örneği görülen kredi garanti fonları, ülkemizde de 1994 yılında kurulmuştur. Ancak 2014 yılından bu tarafa geliştirilen yöntemler ve yeni oluşturulan garanti sistemleri ile daha etkin kullanılmaya başlanılmıştır. Son yıllarda ülkemizin her bölgesinde ve hemen her sektörde KOBİ'lere tahsis etmiş olduğu kefaletler ile finansman sorunlarının çözülmesinde yardımcı olmuş ve belki de KOBİ'lerin yaşam sürelerini uzatmıştır.

KGF işletmelere 2 türlü kefalet tesisi yapmaktadır. Birisi öz kaynak ile kefalet tahsisi yapmaktır. Bu kefalet türünde KGF, kredi kuruluşları tarafından işletmelere daha önceden tahsisi yapılmış kredilere kendi öz kaynaklarından kefalet tahsis etmekte ve kefalet tahsisi yaptığı işletmelerden duruma göre maddi teminatlar da isteyebilmektedir. KGF'nin kabul ettiği teminatlar genelde banka ya da finans kurumlarının kabul etmediği özellikteki varlıklar da olmaktadır. Söz gelimi bir bankanın üzerinde ipotek tesis etmiş olduğu gayrimenkul üzerine 2. sıradan ipotek tesis edilmesi, hisseli bir gayrimenkulün teminat olarak kabul edilmesi gibi hususlar KGF tarafından kabul edilebilmektedir.

Diğer kefalet türü hazine kefaletidir. Hazine kefaletinde kredi kuruluşunca tahsisi yapılmış kredilere T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın tahsis etmiş olduğu kaynakları kullanarak kefalet tahsisi yapılmasıdır.

Literatüre bakıldığında KGF'nin KOBİ'lerin finansmanı olan etkileri değişik başlıklar altında araştırma konuları arasında yer almaktadır. Diğer çalışmalarda KOBİ'lere uygulanan araştırmalarda sektörel ayrıma gidilmemiştir. Çalışmamızda ise literatürdeki bu boşluğu doldurmak hedeflenmiş olup KOBİ'lerin finansmanındaki KGF'nin etkisi sadece tarım ve hayvancılık alanında iştegal eden işletmeleri kapsayacak şekilde sınırlandırılmıştır.

Araştırmamızda tarım ve hayvancılık sektörünün tercih edilmesi Aksaray İli'nin ekonomisinde tarım ve hayvancılığın önemli bir yer tutmasından kaynaklanmaktadır. Aksaray İli, 8 ilçe, 15 belde ve 177 köye sahiptir. Aksaray'ın sosyo-ekonomik yapısı ağırlıklı olarak tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. TÜİK verilerine göre İl istihdamında tarımın oranı % 42.2' dir. Aksaray'da 19 433 bitkisel üretim ve irili ufaklı 19 340 hayvancılık işletmesi bulunmaktadır. % 71'inde kuru, % 29'unda sulu ziraat olmak üzere 420.430 hektar alanda tarımsal faaliyet yapılmaktadır (Aksaray Tarım Orman İl Müdürlüğü, e.t. 01.05.2019).

Değirmenci (2011) çalışmasında KGF'nin kefalet hacminin ve işlerliğinin artırılması ele alınmıştır. Çalışmamızda ise KGF kaynaklarının kullanımının sahada sonuçlarının ölçülmesi hedeflenmiştir.

Gök (2012) çalışmasında Diyarbakır'da faaliyet gösteren genel olarak her sektörden KOBİ'lerin finansman sorunlarında KGF uygulaması ele alınmıştır. Toplamda 75 işletme üzerinde bir araştırma yapılmış olup 2012 yılında KGF'nin işletmelerin çoğu tarafından bilinirliğinin olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca 2014 yılından önce KGF'nin son yıllardaki kadar geniş kaynakları bulunmadığı ve yeni geliştiren kefalet sistemlerine de sahip olmadığı bilinmektedir. Çalışmamızda ise işletmelerin büyük bir çoğunluğunun KGF'yi bildikleri ve KGF kefaleti aracılığıyla kredi kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Dahası KGF, ülke genelinde yaklaşık 305 milyar TL kefalet tahsisi yaptıktan sonra bu araştırma gerçekleştirilmiştir.

Dağtan (2016) çalışmasında KOBİ'lerin finansal sorunlarının çözümünde KGF'nin rolü ve önemi üzerinde çalışma yapılmış ve çalışma saha araştırması yapılmadan tamamlanmıştır.

Faysal (2018) çalışmasında ticari kredilerin değerlendirilme sürecinde KGF'nin teknik olarak işleyişi ele alınmıştır. Çalışmamızda KGF'nin teknik olarak işleyişi literatür bölümünde anlatıldıktan sonra saha araştırması yapılmış ve belirli bir sektöre olan etkisi ölçülmeye çalışılmıştır.

Aydın (2018) çalışmasında KOBİ'lerin finansmanında KGF'nin rolü ele alınmış olup genel bir araştırma yapılmıştır. Sektörel olarak ayırım gözetilmeden yapılan çalışmada KGF'nin KOBİ'lerin finansmanındaki rolü saha araştırması yapılmadan literatürdeki verilerle ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Başkan (2018) çalışmasında KOBİ'lerin finansman sorunlarında KGF sisteminin etkileri ele alınmış ve İstanbul örneği üzerinde çalışılmıştır. Ana kütlenin çok büyük olduğu İstanbul İli'nde sadece 120 işletme üzerinde yapılan araştırmanın sonuçlarında genel olarak KOBİ'ler ile ilgili sağlıklı verilere ulaşıp ulaşılamayacağı tartışma konusudur. Çalışmamızın konusu olan işletmelerde hem sektörel olarak ayırımı gidilmesi hem de sahip olduğu varlık kısıtlarının uygulanması sonrasında ortaya çıkan ana kütlenin yaklaşık üçte birine ziyaret gerçekleştirilerek anket soru formu yöntemiyle veri toplanmıştır.

Karan (2018) çalışmasında KGF, KOSGEB ve NEFES kaynaklı kredilerin KOBİ'lerin yaşam sürelerine etkileri araştırılmıştır.

Erdem (2019) çalışmasında sektörel ayırımı gidilmeden KOBİ'lerin finansman sorunlarının çözümünde KOSGEB, GMKA ve KGF etkisi birlikte çalışılmıştır. Çalışmamızda sadece KGF'nin KOBİ'lerin finansman sorunları üzerindeki etkisi araştırılmış olup, tarım ve hayvancılık sektörü spesifik olarak tercih edilmiştir.

Çalışmamızda işletmelerin tanıtıcı bilgilere genel olarak baktığımızda işletmelerin büyük çoğunluğunu 1-10 yıl arasında faaliyet göstermektedir. Ayrıca çoğunluk 1-20 arasında çalışan istihdam etmektedir. Genellikle Aksaray ve bölge illerinde faaliyet gösteren işletmelerin yıllık satış hasılatları büyük oranda 1-10 milyon TL arasında tespit edilmiştir. Yine sahip olunan varlık miktarı ile de yıllık satış hasılatlarında paralellik görülmektedir. Yıllık satış hasılatları arttıkça finansman sorunlarının arttığı gözlemlenirken KGF kefaletiyle kredi kullanımı da buna paralel bir oranda çıkmaktadır. İşletmelerin çoğunun KGF'den memnun oldukları, tekrar başvurmayı düşündükleri KGF kefaletiyle kullanılan kredilerin finansman sorunlarını çözmeden önemli bir rol oynadığı ifade edilmektedir. KGF kefaletiyle kullanılan kredileri sonrası varlık miktarlarında ve satış hasılatların da artış yaşanırken ve çalışan sayılarında bir değişiklik olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. KGF kefaletiyle kullanılan kredilerin mevcut durumlardaki sorunları çözmekte yardımcı olduğu tespit edilmiştir. İşletmeler yeniden KGF'ye başvuru yapabileceklerini de ifade etmişlerdir.

Finansman sorunlarının varlığı, çözümünde kullanılması istenen yöntemler, banka kredileri kullanılırken yaşanan sorunlar, KGF'nin bilinirliği ve kredi kullanım vadeleri işletmelerin özelliklerine göre farklılaşma göstermemektedir.

Litaretürde KOBİ'lerin finansmanı ile birçok çalışma yapıldığı görülmekle birlikte, hem KGF'nin kullanımı hem de tarım ve hayvancılığın ana geçim kaynaklarından biri olan Aksaray'da sektörel kısıtla yapılan ilk çalışma olduğu düşünülmektedir. Aksaray'da tarım ve hayvancılığa dayalı sanayinin de bulunduğu göz önüne alındığında sektöründeki işletmelerin finansman sorunlarının tespiti ve çözüm noktalarında katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Öneriler

Saha araştırmalarına bakıldığında KGF kefaletiyle kredi kullanan işletmelerin varlıklarında ve yıllık hasılat miktarlarında artış yaşanmasına karşın istihdamı artırıcı etkisinin olmadığı görülmüştür. İstihdamı artırıcı tedbirleri almaları ve ÷lke genelinde yaşanan işsizlik sorununu çözümleri için çaba göstermeleri etkili olacaktır.

Genel olarak işletme sermayesinin finanse edilmesine yönelik olarak kullanılan kredilerle bazı işletmelerin sabit varlıklarına yatırım yaptıkları veya sabit varlıklarını yenileme yoluna gittikleri tahmin edilmektedir. İşletme sermayesinin finanse edilmesinin amaçlandığı hallerde sabit varlıklara yatırım yapılmaması ve işletme sermayesi açığının kapatılması önem arz etmektedir.

KOBİ'lerin finansman kaynaklarına ulaşmakta ve finansal sorunlarının çözümlesinde finansal yönetici istihdam etmeleri ve mutlaka finansal planlama yapmaları önemli bir etken olacaktır.

Literatürde KOBİ'lerin finansmana sorunlarının çözümleri ve KGF'nin rolü konusunda bir çok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların bazıları teknik olarak literatür taraması ve işleyiş açıklamalarından ibaret olup bazıları da KOBİ'leri genel olarak ele almaktadırlar. Söz gelimi Edirne'deki bir hayvancılık işletmesinin sorunları ile Aksaray'daki bir hayvancılık işletmesinin sorunları ve çözümleri farklılaşabilmektedir. Dahası tarım ve hayvancılık sektöründe faaliyet gösteren bir KOBİ ile ilaç sanayiinde faaliyet gösteren bir KOBİ'nin finansman sorunları ve çözümleri farklı olabilmektedir.

Her sektördeki KOBİ niteliğindeki işletmenin çalışma koşulları, alış satış vadeleri, çalıştıkları etki alanları değişiklik göstermektedir. KOBİ'lerin de kendi içerisinde başta bölge, il ve sektörel olarak sınıflandırıldıktan sonra araştırmalara tabi tutulmalarının daha anlamlı sonuçlar vereceği tahmin edilmektedir.

İşletmelerin finansman sorunlarının araştırıldığı çalışmalarda, KOBİ'lere yöneltilecek soruların da sektörlerine göre farklılaşması, daha önceki çalışmalarda kullanılan anket soru formlarının geliştirilerek uygulanması da değişik sonuçlar doğurabilir. Daha sonraki yapılacak çalışmalarda KGF'nin KOBİ'lerin finansman sorunlarına etkisi araştırılırken, KGF kefaletiyle kullanılan krediler sonrası eğer varlıklarında artış yaşanmışsa bu varlıkların türünün belirlenmesi finansman kaynağının amacına göre kullanılıp kullanılmadığı konusunda kesin bir görüş ortaya koyabilecektir.

Yaşanan zaman ve maliyet kısıtları göz önüne alındığında, çalışmamızda işletmelere sorunlarını tespit edici daha ayrıntılı sorular sorularak gelecek çalışmalarda daha ayrıntılı sonuçlar alınabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akgemci, T. (2001). *Kobi'lerin Temel Sorunları ve Sağlanan Destekler*. Ankara: Kosgeb.
- Akgüç, Ö.,(2007). *Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi*. İstanbul: Avcıol.
- Aksoy, A. & Yalçın, K. (2008). *İşletme Sermayesi Yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi 4. Baskı.
- Aydın, İ. (2018). *Türkiye'deki Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Finansal Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu'nun Rolü Ve Ekonomiye Katkısının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Kültür Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aydın, N., Coşkun, M., Bakır, H., Ceylan, A. & Başar, M. (2004). *Finansal Yönetim*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını, 2. Baskı.
- Başkan, S. (2018). *Kobi Finansman Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu Sistemi'nin Etkileri: İstanbul İli Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi, Finans Enstitüsü, İstanbul
- Çatal, M. F. (2007). *Avrupa Birliğine Uyum Sürecinde Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Sermaye Piyasası Yoluyla Finansmanı ve Bir Model Önerisi (Doğu Anadolu Bölgesinde Bir Uygulama)*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Çelik, A.& Akgemci, T. (2010). *Girişimcilik Kültürü ve Kobi'ler*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çelik, K. (2008). *Uluslararası İktisat*. Murathan Yayınevi, 4. Baskı.
- Çelikkol, H.& Çelikkol, M. M. & Koç, Y. D. (2008). Ticaret Bankacılığında Yeni Bir Boyut: Kobi Bankacılığı ve Türkiye Değerlendirmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (21)*, 253-272.
- Dağıdır, C. (2007). *Türkiye'de Faaliyet Gösteren Yabancı Bankaların Kobi'lere Finansman Olanığı ve Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık Ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Dağtan, Ö. (2016). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (Kobi'lerin) Finansal Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonunun Rolü ve Önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Değirmenci, G. (2011). *Türkiye ve Dünya'daki Kredi Garanti Sistemleri, Türkiye'deki Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Kefalet Hacminin ve İşlerliğinin Artırılması İçin Yapılabilecekler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dinçer, Ö. (2015). *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Doğan, A. (2007). *Türkiye'de Finansal Kiralama Uygulamaları ve Finansal Kiralamanın Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Finansman Sorunlarının Çözümündeki Rolü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Emre, Z. & Budak A. (2006). *Dünya Uygulamaları Çerçevesinde Kobi Borsaları*. İstanbul: Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği (Tspakb), İstanbul, Printcenter.
- Erdoğan, B. Zafer. (Ed). (2009). *Girişimcilik ve Kobi'ler*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Erdem, M. (2019). *Kobi'lerin Finansman Problemlerinin Çözümünde KOSGEB-GMKA-KGF'nin Etkisi: Balıkesir İlinde Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

- Erdoğdu, M. (2007). Mali İstikrarın Kamusal Niteliği ve Mali Piyasa Başarısızlıkları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (2), 45-72.
- Faysal, E. (2018). *Ticari Kredi Taleplerinin Değerlendirilme Süreci ve Kredi Garanti Fonu'nun İşleyişini Kapsayan Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.
- Gök, R. (2012). *Kobi'lerin Finansman Sorunlarının Çözümünde Kredi Garanti Fonu Uygulaması: Diyarbakır İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Hudayberdiyev, R. (2007). *Kobi'lerin Finansmanı ve Türkmenistan Uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İraz, R. (2005). Küresel Rekabet Ortamında Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Ulusal Sosyo-Ekonomik Sisteme Katkıları Açısından Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* (13), 223-236.
- Karan, B. (2018). *Türkiye'de Kobi'lere Sağlanan Finansal Destekler ve Bu Destekler İle Yaşam Sürelerinin Uzaması: Kgf, Kosgeb, Nefes*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Karayılmazlar, S. & Aşkın, A. & Çubuk, Y. (2007). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Tarihsel Gelişimi ve Tanımlama Kriterleri. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2 (1), 151-164.
- Kocaman, B. A. (1992). *Factoring İşlemi, Anlamı ve Dünya Factoring Uygulamasına Bir Bakış*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını.
- Koyuncu, A. (2010). *Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Alternatif Finansman Kaynaklarının Oluşturulması ve Gaziantep İlinde Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Moray, E. (2010). *Türkiye'deki Kobi'lerin Avrupa Birliği'ne Tam Üyelik Sürecinde Sermaye ve Finansman Sorunu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Müftüoğlu, T. & Durukan, T. (2004). *Girişimcilik ve Kobi'ler*. Ankara: Gazi Kitabevi, 1. Baskı.
- Müslümov, A.& Aras, G. (2001). Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisinde Kobi'lerin Yeri. *Doğu Akdeniz Üniversitesi Finansman, Ekonomik Sorunları ve Çözüm Önerileri*, 1-31
- Öcal, F. (2009). *Bankacılık Krizlerinin Kobi'lerin Finansmanına Etkileri: Anket Çalışması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Önüçak, A. (2009). *Şirketlerin Finansman Eğilimlerine İlişkin Sakarya İlinde Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Özdemir, S. & Ersöz, H. Y. & Sarıoğlu, H. İ. (2007). Girişimciliğin ve Kobi'lerin Ekonomik ve Sosyal Sistem İçindeki Yeri ve İşsizliği Önlemedeki Rolü. *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Girişimcilik Ve Kalkınma Dergisi*, 2 (1), 55-101.
- Pallant, J. (2016). *A Step By Step Guide To Data Analysis Using Ibm Spss*, 6th Ed. Berkshire: Mcgray-Hill Education.

- Park, Y. P. (2006). Korea Credit Guarantee Fund And Its Contribution To The Korean Economy. *Journal For Sme Development*, 1 (4), 97-126.
- Popa, D. (2011). Financial Efficiency Of Romanian Leasing Companies: A Return Of Assets Analysis. *Management And Economics, Revista Academiei Fortelor Terestre*, 16 (1), 115-122.
- Tekin, M. (2009). *Girişimcilik ve Kùçük İşletme Yöneticilięi*, 7. Baskı.
- Toprak, Z. (2004). *Zanaattan Kùçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelere Loncadan Kobi'ye – Esnaf ve Sanatkârın Dünü*, Osmanlı Bankası Müzesi, İstanbul.
- Türköz, P. (2008). *Kobi'lerin Finansman Sorunları ve Bankaların Kobi'lere Yaklaşımı: Isparta Alan Araştırması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Uludağ, İ. & Serin, V. (1991). *Türkiye' De Kobi'ler: Yapısal Ve Finansal Sorunlar, Çözümler*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- Yalçın, İ. (2006). *Türkiye'de Kùçük ve Orta Boy İşletmelerin Finansman Sorunları Çerçevesinde Finansman Sorunu ve Çözüme Katkı Olarak Kredi Garanti Fonları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yazıcı, M. (2010). Kobi Finansmanına Alternatif Destek: Hazine Garantili Kredi Garanti Fonu Kefaleti. *Maliye Finans Yazıları Dergisi*, 24 (88), 79-96.
- Yılmaz, C. (2006). *Alternatif Finansman Tekniği Olarak Leasing ve Türkiye Uygulaması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yonar, Ö. (2008). *Kobi'lerin Dünya Ekonomisindeki Yeri*. Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu, <http://www.usak.org.tr/makale.asp?id=258>, (17/10/2011).
- Yörük, N. (2001). *Kobi'lerin Kredi Yoluyla Finansmanında Karşılaştıkları Sorunlar ve Tokat İlinde Bir Uygulama*. Erciyes Üniversitesi, I. Orta Anadolu Kongresi'nde Sunulmuş Bildiri: Kobi'lerin Finansman Ve Pazarlama Sorunları, 47-58.
- Yüce, G. (2007). *Türkiye'de İmalat Yapan Kobi'lerin Finansman Sorunları ve Çözüm Önerileri: Samsun İlinde Bir Uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- URL-1 : <https://www.kosgeb.gov.tr/site>, erişim tarihi: 01.08.2019
- URL-2 : <http://www.kgf.com.tr/index.php/tr/>, erişim tarihi: 01.05.2019
- URL-3 : <http://tuik.gov.tr/Start.do>, erişim tarihi: 01.05.2019
- URL- 4 : <https://www.eximbank.gov.tr/>, erişim tarihi: 01.05.2019
- URL-5 : <https://www.isleasing.com.tr/>, erişim tarihi: 01.05.2019
- URL- 6 : <http://www.resmigazete.gov.tr/>, erişim tarihi: 01.08.2019
- URL-7 : <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, erişim tarihi: 01.05.2019
- URL-8 : <https://www.ticaret Sicil.gov.tr/>, erişim tarihi: 01.05.2019
- URL-9: <https://aksaray.tarim.gov.tr/>, erişim tarihi: 01.05.2019
- URL-10: <https://ec.europa.eu/>, erişim tarihi: 01.08.2019
- URL-11: <https://www.tobb.org.tr/>, erişim tarihi: 01.08.2019

EKLER

Ek 1 Anket

Sayın Yönetici,

Bu anket soru formu, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından yürütülmekte olan **“Kobi’lerin Finansmanında Kredi Garanti Fonu A.Ş.’nin Etkisi: Tarım ve Hayvancılık Sektörü Üzerine Aksaray’da Bir Araştırma”** konulu çalışmanın uygulama bölümü ile ilgilidir.

A. İŞLETME HAKKINDA TANITICI BİLGİLER

1. İşletmeniz hangi alanda faaliyet göstermektedir?

- Tarım Hayvancılık Tarım ve Hayvancılık

2. İşletmenizin hukuki statüsü?

- Anonim Şirket Limited Şirket Şahsi Ticari Faaliyet
 Zirai Faaliyet Müstahsil

3. İşletmenizin çalışan sayısı? Belirtiniz.....

4. İşletmenizin faaliyet süresi ne kadar?

- 1 yıldan az 1-5 yıl arası 5-10 yıl arası 10 yıldan fazla

5. İşletmenizin arazi varlığı (sahipli ya da kiralık)?

- 300-500 dönüm 501-1.000 dönüm 1.000 dönümden fazla

6. İşletmenizin hayvan varlığı?

- 50-100 adet arası 101-249 adet arası 250 adetten fazla

7. İşletmenizin ortalama yıllık satış hasılatı?

- 1.000.000 TL’den az 1.000.000 TL – 10.000.000 TL arası
 10.000.000 TL – 20.000.000 TL arası 20.000.000 TL’den fazla

8. İşletmenizin faaliyet alanı?

- Aksaray Aksaray ve Bölge İlleri Tüm Türkiye Uluslararası

9. İşletmenizde Finans Yöneticisi var mı?

- Evet Hayır Planlıyoruz

B. FİNANSAL PLANLAMA

10. İşletmenizde finansal planlama yapıyor mu?

- Evet (Yanıtınız EVET ise 12. soruya geçiniz) Hayır

11. İşletmenizde finansal planlama yapılamamasının sebepleri nedir?

- Politik – Siyasi belirsizlikler Döviz kurları ve faizlerdeki belirsizlikler
 Nakit akışındaki sektörel belirsizlikler Fiyatlar genel düzeyindeki dalgalanmalar
 Diğer.....

12. Finansal planlama vadeniz nedir?

- Sadece kısa vadeli (0-12 ay arası) Sadece orta vadeli (12-36 ay arası)
 Sadece uzun vadeli (36-60 ay arası) Kısa, orta ve uzun vadeli

13. İşletmenizde finansman sorunu olduğunu düşünüyor musunuz?

- Evet Hayır (Yanıtınız HAYIR ise 16. soruya geçiniz)

14. Finansman sorunlarınızın sebeplerinin önem düzeyini ölçek üzerinde işaretleyiniz?

Sebepler	Hiç Önemli Değil	Önemli Değil	Kısmen Önemli	Önemli	Son Derece Önemli
İşletme Sermayesi Açığı	1	2	3	4	5
Öz Kaynak Yetersizliği	1	2	3	4	5
Alacak Tahsilindeki Sorunlar	1	2	3	4	5
Satılan Malın Maliyetindeki Artışlar	1	2	3	4	5
Mal Alım Ve Satım Koşullarındaki Aleyhte Vade Farkı	1	2	3	4	5
Kredi Teminindeki Sorunlar	1	2	3	4	5
Genel Ekonomik Sorunlar	1	2	3	4	5

15. Finansman sorunlarınızın çözümü için aşağıdaki unsurların önem düzeyini ölçek üzerinde işaretleyiniz

Çözüm unsurları	Hiç Önemli Değil	Önemli Değil	Kısmen Önemli	Önemli	Son Derece Önemli
Uzun Vadeli Düşük Faizli Kredi Kullanımı Artırılmalı	1	2	3	4	5
Kısa Vadeli Kredi Limitleri Artırılmalı	1	2	3	4	5
Kredi Teminatları Azaltılmalı	1	2	3	4	5
Yeni Teşvikler Çıkarılmalı	1	2	3	4	5
Banka Dışı Kaynaklar Daha Aktif Kullanılabilmeli	1	2	3	4	5

C. FİNANSMAN İLE İLGİLİ SORULAR

16. Finansman kaynakları içerisinde öz sermaye oranınız nedir? Belirtiniz. %.....

17. İşletmeniz banka kredisi kullanıyor mu?

Evet Hayır (Yanıtınız HAYIR ise 23. soruya geçiniz)

18. Hangi tür krediler kullandınız?

İşletme Kredisi (Kısa vadeli) Yatırım Kredisi (Orta ve uzun vadeli)

Diğer.....

19. Kaynağına göre kullandığınız krediler nelerdir?

Nakdi krediler Gayrinakdi krediler (teminat mektubu, çek karnesi kredisi vb.)

20. Para birimine göre kullandığınız krediler nelerdir?

Türk Parası Döviz

21. Banka kredisi kullanırken karşılaştığınız sorunların önem düzeyini ölçek üzerinde işaretleyiniz?

	Hiç Önemli Değil	Önemli Değil	Kısmen Önemli	Önemli	Son Derece Önemli
Prosedürlerin Çok Fazla Olması	1	2	3	4	5
Yüksek Miktarda Teminat Olması	1	2	3	4	5
Kredi Talebinin Sonuçlandırılmasının Uzun Sürmesi	1	2	3	4	5
Yüksek Faiz Ve Komisyon Giderleri	1	2	3	4	5

22. Banka kredisi dışında yararlandığınız finansman kaynakları nelerdir?

- Finansal kiralama Faktöring Satıcı kredisi Kredi garanti fonu
 Diğer .....

D. KREDİ GARANTİ FONU

23. Kredi garanti fonu faaliyetleri ile ilgili genel bir bilginiz var mı?

- Evet (Yanıtınız EVET ise 25. soruya geçiniz) Hayır

24. KGF'nin banka kredilerine kefalet verdiğini biliyor musunuz?

- Evet Hayır

25. KGF kefaletiyle kredi kullandınız mı?

- Evet Hayır Düşünüyorum

26. Hangi amaçla KGF'ye kefalet başvurusu yapmak istersiniz? Amaçların önem düzeyini ölçek işaretleyiniz.

	Hiç Önemli Değil	Önemli Değil	Kısmen Önemli	Önemli	Son Derece Önemli
İşletme Sermayesi İhtiyacı	1	2	3	4	5
Yeni İş Kurmak	1	2	3	4	5
Mevcut Kredileri Yeniden Düzenlemek	1	2	3	4	5
Gayri Nakdi Krediler Temin Etmek (Teminat Mektubu vb)	1	2	3	4	5
Finansal Kiralama	1	2	3	4	5
Eximbank Kaynaklı Kredi Kullanmak	1	2	3	4	5
Yetersiz Teminat Sorununu Gidermek	1	2	3	4	5

27. KGF kefaleti koşuluyla hangi tür kredilere başvuru yaptınız?

- Nakdi krediler (kısa, orta ve uzun vadeli krediler)
 Gayri nakdi krediler (teminat mektubu vb.)
 Finansal kiralama

28. KGF'den toplamda sağladığınız kefalet miktarı nedir?

- 500.000 TL'den az 500.000 TL – 1.000.000 TL arası
 1.000.000 TL – 2.000.000 TL arası 2.000.000 TL – 5.000.000 TL arası
 5.000.000 TL ve 7.500.000 TL arası 7.500.000 TL ve üzeri

29. Tahsis edilen kefalet tutarı ile kullandığınız krediler yeterli oldu mu?

- Evet Hayır

30. Tahsis edilen kefalet vadeleriniz ne kadardır?

- Kısa vadeli (0-12 ay arası) Orta Vadeli (12-36 ay arası) Uzun vadeli (36-60 ay arası)

- 31. Tahsis edilen kefalet miktarları ile finansman sorunlarımız çözüldü mü?**
[1] [2] [3] [4] [5]
Kesinlikle Çözülmedi Kesinlikle Çözüldü
- 32. KGF kefaletiyle kullandığınız krediler sonrası varlıklarınızda artış yaşandı mı?**
[1] [2] [3] [4] [5]
Kesinlikle Yaşanmadı Kesinlikle Yaşandı
- 33. KGF kefaletiyle kullandığınız krediler sonrası çalışan sayınızda artış yaşandı mı?**
[1] [2] [3] [4] [5]
Kesinlikle Yaşanmadı Kesinlikle Yaşandı
- 34. KGF kefaletiyle kullandığınız krediler sonrası satışlarınızda artış yaşandı mı?**
[1] [2] [3] [4] [5]
Kesinlikle Yaşanmadı Kesinlikle Yaşandı
- 35. Temin ettiğiniz kredilerde geri ödemede sorunlar yaşadınız mı?**
 Evet Hayır
- 36. KGF kefaletine yeniden başvurmayı düşünür müsünüz?**
 Evet Hayır

Ek 2 Etik Kurul Raporu

Aksaray Üniversitesi - Aksaray Üniversitesi Rektörlüğü
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu Tarih: 27.06.2019
Sayı: 34183927-010.99-E.0000411531

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İnsan Araştırmaları Etik Kurulu

Sayı : 2019/06-14
Konu : Başvurunuz Hk.

Sayın: Resul KARAÜZÜM

14.06.2019 tarih ve 2019/06-14 protokol sayılı araştırma başvurunuz Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'nun 24.06.2019 tarihli toplantısında görüşülmüş olup kurul karar örneği ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi rica ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Necmettin AYGÜN
Aksaray Üniversitesi
İnsan Araştırmaları Etik Kurul
Başkanı

Ek: İnsan Araştırmaları Etik Kurul Kararı

Aksaray Üniversitesi Rektörlüğü
Adres: tarih Bölümü
Tel: 2882194

Bilgi için: Fen Edebiyat Fak
Fax: 2882125
WEB: www.aksaray.edu.tr

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-belge.aksaray.edu.tr> adresinden b6755883-7830-409a-b675-b57b80e6796a kodu ile erişebilirsiniz.
Bu Belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Karar 2019/06-10: Yürütücülüğünü Doç. Dr. Kaan YÜCEL'in yaptığı "Obez Bireylerde Yeme Bağımlılığının Beyin Yapılarının Hacimlerine Etkisi" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-10 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere (MR cihazı ile çekim/görüntüleme yapılacağından konu etik kurumumuzun ilgi/yetki alanına girmemektedir) uygun olmadığına, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-11: Yürütücülüğünü Doç. Dr. Kaan YÜCEL'in yaptığı "Boyun Omurlarında Sık Görülen Anatomik Varyasyonların Klinik Bulgularla İlişkileri" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-11 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-12: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Saadet ERZİNCANLI'nın yaptığı "Yoğun Bakım Hastalarında Ayak Banyosu ve Müziğin Anksiyete ve Vital Bulgulara Etkisi" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-12 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-13: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Funda ÇETİNKAYA'nın yaptığı "Obezite Cerrahi Öncesi ve Sonrası Bireylerin Yaşam Kalitesi ve Benlik Saygısı" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-13 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-14: Yürütücülüğünü Resul KARAÜZÜM'ün yaptığı "Kobilerin Finansmanında Kredi Garanti Fonu A.Ş.'nin Etkisi: Tarım ve Hayvancılık Sektörü Üzerine Aksaray'da Bir Araştırma" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-14 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-15: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi İknur GÖKŞİN'in yaptığı "Sosyal Medya İle Emzirme Desteğinin Kadınların Emzirme Özyeterliliğine Etkisi" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-15 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-16: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Güler DURU AŞİRET'in yaptığı "İnmeli Hastaların Öz-Etkililik Durumunun Belirlenmesi" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-16 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

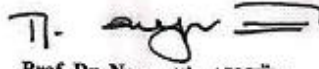
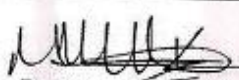
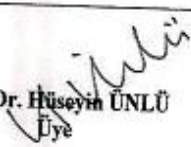

Karar 2019/06-17: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Cemile KÜTMEÇ YILMAZ'ın yaptığı "Kronik Hastalığı Olan Bireylerin Fiziksel Aktivite Düzeyi ve Fiziksel Aktivite Önündeki Engellerinin Belirlenmesi" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-17 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-18: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Funda KEMERİZ'in yaptığı "C-Reaktif Protein/Albumin Oranı: Psoriasis Hastalarında Prognostik ve Tedavi Takibi Açısından Değeri, Hastalık Şiddeti ile İlişkisinin Değerlendirilmesi" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-18 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-19: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi Funda KEMERİZ'in yaptığı "Psoriasis Hastalarında Klinikopatolojik Korelasyon ve Klinik Şiddeti İle Histopatolojik Bulgular Arasında İlişkinin Değerlendirilmesi: Retrospektif Analiz" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-19 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Karar 2019/06-20: Yürütücülüğünü Dr. Öğr. Üyesi M. Akif DİRİ'nin yaptığı "BPH ve Prostatit Hastalarında Kullanılan Radyo Frekans Ablasyon Bipolar Termoterapi Tedavisinin İşeme ve Cinsel Fonksiyonlara Etkisi" başlıklı araştırma ile ilgili 2019/06-20 protokol numaralı başvuru kurumumuz tarafından incelenmiş, Üniversitemiz İnsan Araştırmaları Etik Kurul Yönergesi'nde belirtilen etik ilkelere uygun olduğuna, toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verilmiştir.

Handwritten signature: A. R. A. J. V. S.

 Prof. Dr. Necmettin AYGÜN Başkan		
 Doç. Dr. Mehmet KARACA Üye	 Prof. Dr. Hüseyin ÜNLÜ Üye	 Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU Üye
 Dr. Öğr. Üyesi Arzu YÜKSEL Üye	 Dr. Öğr. Üyesi Gaye BULUT Üye	(İzmitli) Dr. Öğr. Üyesi Funda VARNACI UZUN Üye